SÜLEYMANİYE
74
Seyyid Nazif ef.

Kısmı . Seyyid Nazif ef.
Yeni Kayıt No.
Eski Kayıt No. 74
492.7-1

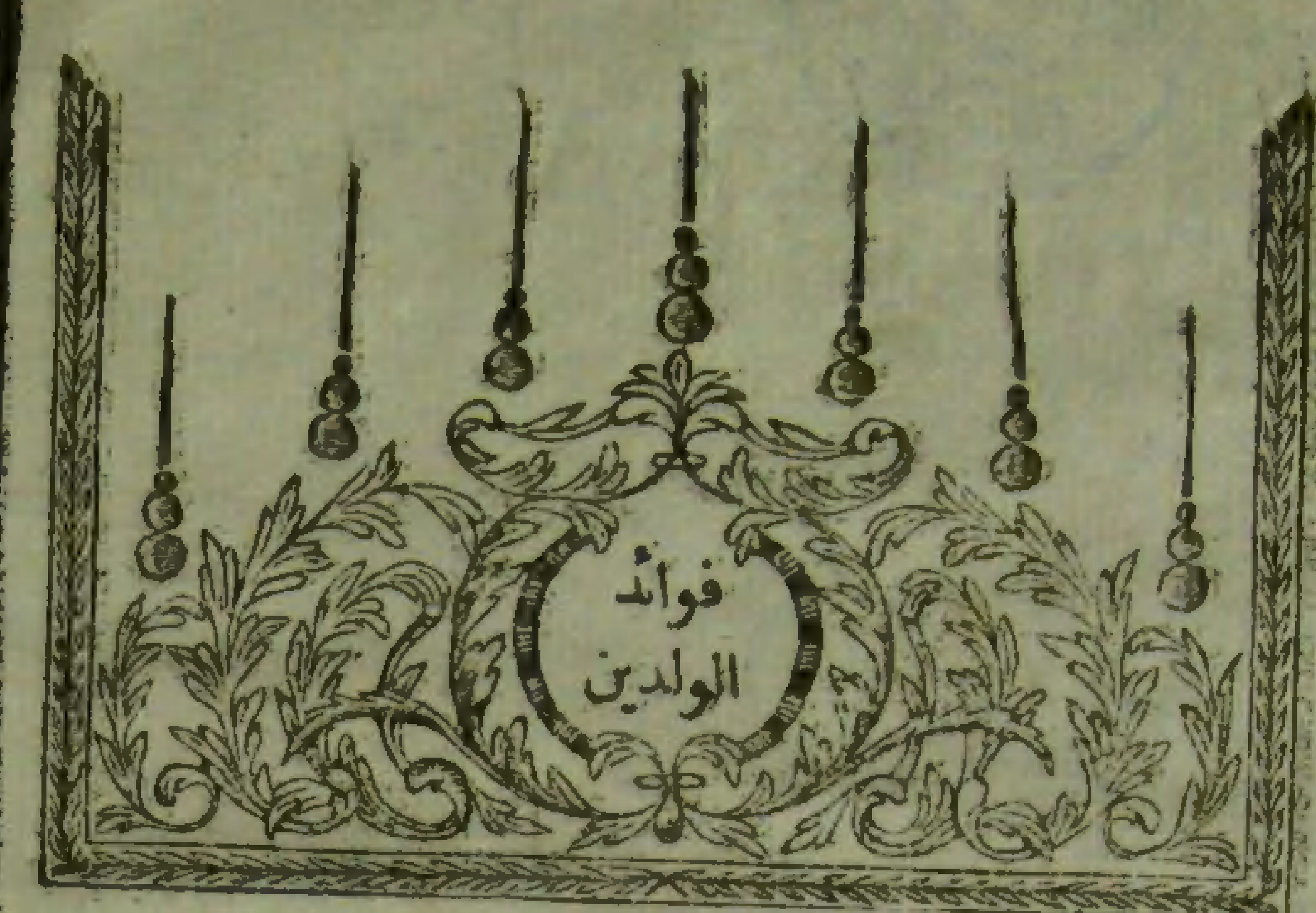

* ⁂ (باسمك ربى) ⁂ *

نحمدك يا من تنزهت ذاته عن الامثلة * ويا من لا يجرى عليه الازمنة
ونصلى على من هو مصدر النبوة فى الماضى والحال والاستقبال *
الذى بلغ احكام الدين بلا تصريف ولا تحويل ولا اعلال
وعلى اله واصحابه الذين صرفوا نتايج افكارهم نحو هداية الله
وبذلوا جهدهم باظهار الحق لاعلاء كلمات الله * اما بعد
فيقول العبد الفقير الى ربه القدير * السيد احمد نزهت اسبغ الله
عليه من النعم ما جلت ابن السيد ابو بكر المدعو بچورىجى زاده
احسن الله اليهما بالحسنى وزياده * سئلت الله تعالى من فنون
آلائه وصنوف نعمائه ان يرزقنى ابنا اديبا اريبا وولدا ذكيا نجيبا
فوهب لى ابنين شريفين يتلى من صحايف وجودهما ايات الرشد
والصلاح * ويقرأ من صفايح جودهما بينات الزهد والفلاح
سميت احدهما بابى بكر رضا وجعلت الآخر سميا لخليل الله
ابقاهما الله تعالى بالعمر الطويل والرزق الجزيل ولما بلغا
اشدهما واستويا وكانا مستعدين ان يتعلما اردت ان احرر لهما

ماحضر فى ذهنى رسالة بلسان التركى شاملة لقواعد الصرف
والنحو وكافلة لمفاهيم الامثلة والبناء والمقصود والعزى والعوامل
والاظهار مع عدم الاستطاعة وقلة البضاعة كى يتعلما ويحفظا
ويحصلا ملكة راسخة على استخراج عبارات العربية وبهذه
الرسالة يستفيد سائر الطلبة فلا ينسونى فى دعواتهم بالخير
والمرجو من الخلان ان يستروا ويصلحوا ما وقع منى من الخطاء
والنسيان فينالوا سر هل جزاء الاحسان ولما تم تنميقها وترقيمها
سميتها فوائد الولدين * وقد صادف اتمامها فى عصر سلطاننا
الاعظم والخاقان المعظم مصدر الامن والامان * العامل
بامر الله المنان * ناصب لواء الفتح والظفر * قاصد مقاصد الانام
فى السفر والحضر * واضع اساس النصرة والهداية * بانى
جامع العدلية والتوفيقية * آمر العباد بالفرائض والسنة
عامر البلاد باجراء الشريعة السنية * الا وهو السلطان
ابن السلطان السلطان الغازى (محمود خان) ابن السلطان
الغازى عبد الحميد خان جعل الله شموس شوكته فى مشارق
الاقبال شارقة * واقمار سلطنته فى مطالع الاجلال بارقة * اللهم
وفقنا لما تحبه وترضاه من الاقوال والافعال * ولا تجعلنا معتلى المقال
مع جميع المؤمنين اجمعين برحمتك يا ارحم الراحمين

(باسمه سبحانه)

لما تشرفت بمطالعة هذا المؤلف وجدته جديرا بان يكون تحفة
للخلف حفظ الله مؤلفه عن الاكدار وتأليفه هذا من التلف

اجوف البال ناقص الكمال
قارصى زاده محمد جمال

بر رساله حكيم باشى السيد

* ⁂ (مفهوم الاظهار) ⁂ *

رضى الله تعالى عنا و عنكم اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا
محمد و على آله وصحبه اجمعين

بسمله ء شريفى و حمدله و صلوله يى لسانا و جنانا كما هو حقه
بعد الاداء شو مستحضر ه فى الذهن هر بر معربك اشد
احتياج ايله محتاج اولديغى بر رساله در اول محتاج اولنان
اوچ شيدر عاملدر معمولدر عملدر كه اعراب ديمكدر
امر بويله اولديسه بو رساله يى اوچ باب اوزرينه ترتيبى واجب
اولدى *باب الاول عامل بياننده در* مقصوده شروع ايتزدن
اول معلوم اوله كه تحقيقا كلمه معناى مفردايچون وضع اولنمش

برلفظدر اولدخى اوچدر* بريسى فعلدر فعل هيئتيله وضع
بوندن ازمنهٔ ثلثه نك برينه دلالت ايليه ودخى فعلك خاصهٔ
كثيره سندن بعضدر دخول قد وسين وسوف وان ولم ولما
ولام الامر ولاء النهى بو مذكوراتك جمله سى عاملدر قريبا
تفصيلى كله جكنه بناء* كلمه نك بريسى دخى اسمدر اسم فهمده
مستقل برمعنايه دلالت ايليوب ازمنهٔ ثلثه نك برينه مقارن اولميه
كذلك اسمك دخى خاصه سندندر تنوينك دخولى دخى حرف
جرك دخولى دخى لام تعريفك دخولى ودخى مبتدا اولمقلغى
فاعل اولمقلغى مضاف اولمقلغى بعضيسى دخى عامل اولور
اسم فاعل كبى و بعضيسى غير عاملدر انا انت الذى كبى *كلمه نك
بريسى دخى حرفدر حرف فهمده مستقل برمعنايه دلالت
ايتميوب بلكه غيرك فهمنه آلت اوله انك دخى بعضيسى عاملدر
حرف جر كبى وبعضيسى غير عاملدر هل وقد كبى * بوندنصكره
عامل واسطه سيله اعرابدن وجه مخصوص اوزره كلمه نك
آخرينك اولمقلغى اقتضا ايدن شيدر واسطه دن مراد
مقتضاى اعرابدر اول مقتضاى اعراب اسملرك اوزرينه معانى
مختلفه نك وروديدر زيرا معانى مختلفه برامور خفيه در كه ظاهرده
بلمك ايچون علامت اقتضا ايليه مثلا بزضرب زيد غلام عمرو
ديديكمز وقتده ضرب كلمه سى زيدك آخرى مضموم وغلامك
آخرى مفتوح اولمسنى اقتضا ايدر زيدك اوزرينه فاعليتك
ورودى واسطه سى غلامك اوزرينه مفعوليتك ورودى واسطه سى
ضربنك زيد ايله عمروه تعلق سببيله در كذلك غلام كلمه سى
عمروك آخرينك مكسور اولمسنى اقتضا ايلديكى عمروك اوزرينه
اضافتك ورودى واسطه سيله در كه غلام عمروه منسوبدر
ديمكدر امدى عامل اسملرده معانى خفيه يى تحصيل ايليوب

ظاهرده علامت اقتضا ایلدیکی اعرابدر فعللرده اولان
مقتضای اعراب انجق فعلك اسمه مشابهت تامه سندندر زیرا
فعل مضارع اسم فاعله لفظا ومعنا واستعمالا مشابهدر اما لفظا
مشابهتی فعل مضارعك اسم فاعله حركات وسكناتنده
موازنتیدر ضارب یضرب ومدحرج یدحرج كبی اما ایكنجیسی كه
معنا مشابهتی فعل واسم فاعلدن هر برینك شیوع وخصوصی
قبولیدر زیرا اسم فاعل لام تعریفدن تجردی عندنده شیوعی
ودخولی عندنده تخصصیدر ضارب الضارب كبی كذلك
فعل مضارع دخی حرف استقبال وحرف حالدن تجردی
عندنده حال ایله استقباله احتمالیدر یاخود ایكیسندن برینك
دخولی عندنده استقباله یاخود حاله تخصصیدر سیضرب وما
یضرب كبی ودخی فعل مضارعك واسم فاعلك هر برلری
قرینه لردن تجردی عندنده فهمك حاله متبادریدر اما
اوچنجیسی كه استعمالا مشابهتی فعل مضارع واسم فاعلك
نكره یه صفت واقع اولدقلری دخی لام ابتدانك دخوللریدر
ان زیدا الضارب اولیضرب كبی شو فعل مضارعك اسم فاعله
مشابهت تامه سی عامده اسمه تبعیتی اقتضا ایلدیكه اسم اصلدر
اعرابده فعلك اعرابی بالاصاله دكلدر مثلا بزلر یضرب
دیدیكمز وقتده لن كلمه سی یضربك اخرینك مفتوح اولمسنی
اقتضا ایلدیكی فعل مضارعك اسم فاعله مشابهتندن ایچوندر
بوندنصكره عامل ایكی ضرب اوزرینه در لفظیدر معنویدر
لفظینك تعریفی (ما یكون للسان فیه حظ) در اول دخی ایكی
ضرب اوزرینه در سماعیدر قیاسیدر سماعینك تعریفی (الذی
یتوقف اعماله علی السماع) در اولدخی لفظی كبی ایكی نوع
اوزرینه در اسمده عامل فعل مضارعده عاملدر اسمده عامل

اولان سماعی كبی ایكی قسم اوزرینه در اسم واحدده عامل
اسمینده عامللریعنی مبتدأ ایله خبردر بو حرفلر داخل اولدقدن
صكره اول مبتدأ ایله خبره او حرفلرك اسمی وخبری تسمیه قیلنور
اسم واحدده عامل اولان دخی برالای حرفلردر كه او حرفلره
حروف جر وحروف اضافت تسمیه قیلنور اول حرفلرده یكرمیدر
انلردن باء الصاق ایچوندر من ابتدا ایچوندر الی انتها ایچوندر عن
بعد ومجاوزت ایچوندر علی استعلا ایچوندر لام تعلیل وتخصیص
ایچوندر كاف تشبیه ایچوندر حتی غایت ایچوندر رب تقلیل
ایچوندر واو قسم ایچوندر تا قسم ایچوندر حاشا استثنا ایچوندر
مذ ومنذ زمان ماضیده ابتدا ایچوندر بعض كره اسم دخی
اولورلر خلا وعدا استثنا ایچوندر بعض كره فعل دخی اولورلر
وفعل اولدقلری اكثردر لولادر لامتناع شیء لوجود غیره در
ضمیره متصل اولدقده كی درماء استفهامیه یه داخل اولدقده
تعلیل ایچوندر لعل ترجی ایچوندر لغة عقیله كوره شو حرف جرلر
متعلقی فعل یاشبه فعل یامعنای فعلدن قورتلماز الازائد
اولور ایسه متعلق لازم دكلدر كفی بالله وبحسبك درهم كبی
ورب وحاشا وخلا وعدا ولولا ولعل بونلر برشیئه تعلق اتمزلر
حروف زوائد ایله ربك مجروری بونلر داخل اولمزدن مقدم
اعرابدن نه ایسه انك اوزرینه باقیلردر حروف استثنانك مجروری
الانك مستثناسی كبیدر یقینده تفصیلی كلور لولا ولعلك
مجروری مبتدا وما بعدی خبردر لولاك لهلك زید ولعل زید قائم كبی
شویدی حرف جردن ماعداسنك مجروری مفعول فیه در
اكر حرف جر فی یا فی معناسنه اولور ایسه صلیت فی المسجد او بالمسجد
كبی یا مفعول له در اكر حرف جر لام یاخود لام معناسنه اولور ایسه
ضربت زیدا للتأدیب كبی وكمه عصیت كبی یا مفعول به

غير صريحدر اكر حرف جر لام وفى نك ماعدالرى اولورسه
مررت بزيد كبى بعض كره متعلق جار ايله مجروره اسناد اولنور
اولوقده نائب فاعلى اولمق اوزره اعرابدن محلى مرفوع اولور
مر بزيد كبى ودخى لام ايله فى نك ما عدا حرف جرلر متعلقنك
اوزرينه تقديمى جائز اولور بزيد مررت كبى بعض كره متعلق
دخى حذف اولنور اكر محذوف افعال عامه دن اولوب جار ايله
مجرورى متضمن اولورسه اكا ظرف مستقر تسميه اولنور زيد
فى الدار كبى زيد حصل فى الدار ديمكدر واكر حذف اولنان
متعلق افعال عامه دن اولمزسه ياخود اول متعلق حذف اولنمزسه
بو جار ايله مجروره ظرف لغو تسميه اولنور زيد فى الدار كبى اكل
زيد فى الدار ديمكدر دخى مررت بزيد كبى بعض كره حرف
جرلر دخى حذف اولنورلر اولدخى ايكى نوع اوزرينه در قياسيدر
سماعيدر امدى قياسى اوج نوع موضعده در اولكيسى
مفعول فيه ده در زيرا مفعول فيه دن فى نك حذفى قياسيدر
اكر ظرف زمانى اولور سه اول ظرف زمانده كرك مبهم
اولسون كرك محدود اولسون سرت حينا وصمت شهرا كبى
بنه مفعول فيه دن فى نك حذفى قياسيدر اكر ظرف مكان مبهم
اولورسه ظرف مكان مبهم مسماسنده داخل اولميان امر سببيله
اسم ثابت اوله جهات ستة كبى اول جهات ست دخى امام
قدام خلف يمين يسار شمال فوق تحت عند لدى سينك
سكونيله وسط بين ازاء حذاء تلقاء دخى مقادير ممسوحه كه
فرسخ ميل بريد كبى الاحذف اولنمز جانبا دخى جهة دخى
وجها دخى سينك فتحيله وسطا دخى خارج الدار داخل الدار
جوف البيت كبى كلمه لردن ودخى هر بر اسم مكانكه استقرار
معناسنه اولميه مقتل ومضرب كبى ودخى كذلك شول بر اسم

مكانكه كندى معناسنه اولوب متعلق معناسنده اولميه مقام
مكان كبى شو الادن برى ذكر اولنان مستثنياتدن فى حذف اولنمز
اكلت جانب الدار يا ضربت زيدا مقامه دينلمز بلكه اكلت
فى جانب الدار اوفى ضربت زيدا وفى مقامه دينلور (واما اكر
قسم اخيرك عاملى استقرار معناسنه اولورسه اول وقتده
فى نك حذفى جائزدر قعدت مقامه وقعدت مكانه كبى واكر ظرف
ومكان محدود اولورسه ظرف مكان محدود مسماسنده داخل
اولان امر سببيله اسم ثابت اوله دار كبى بو صورتده دخى
فى حذف اولنمز صليت دارا دينلمز بلكه فى دار دينلور لكن
شوقدر واركه دخل نزل سكن كلمه لرندنصكره واقع اولورسه
فى حذف اولنور دخلت الدار ونزلت الخان وسكنت البلد كبى
* ايكنجيسى مفعول له در اكر مفعول له فعل معللك فاعلنك فعلى
اولوب وجودده دخى مقارن اولورسه لام حذف اولنور
ضربت زيدا تأديبا له كبى اما اكرمتك لاكرامك وجئتك
اليوم لوعدى امس بونك خلافنه در * شو ايكى موضعده
حرف جر حذف اولندقده مجرور منصوب قيلنور اكر نائب
فاعل اولمزسه واكر نائب فاعل اولورسه بالاتفاق مجرور در
* اوچنجيسى ان وان دن حرف جرك حذفى قياسيدر واجب
تعالينك * عبس وتولى ان جاءه الاعمى * قول شريفى كبى
لان جاءه الاعمى ديمكدر دخى وان المساجد لله فلا تدعوا قول
شريفيدر كه لان المساجد لله ديمكدر شو اوجدن ماعداسنك
حذفى سماعيدر عربدن اشديلديكى كبى حفظ اولنور اوزرينه
قياس قاعده جارى اولمز شو ايكى اولك غيرى بى حذفدنصكره
قياس سنك متعلقنه مجرورى ايصال ايدوب اعراب محلى بى
اظهار ايتمكلككدر اول محل اعرابده منصوبدر مفعول بت

اوزره یاخود مرفوعدر نائبیت اوزره بو محذوفه حذف ایصال
تسمیه قیلنور حق سبحانه وتعالینک * واختار موسی قومه *
قول شریفی کبی من قومه دیمکدر دخی عر بلرک مال مشترک
وظرف مستقر قوللری بدر که مشترک فیه دیمکدر بعض کره دخی
شذ وذیت اوزره مجرور باقی قالور الله لافعلن کبی والله دیمکدر
ودخی بر معنایه اولان ایکی حرف جرک تعلق بغیر واو العطف
بفعل واحد جائز اولمز مررت بزید بعمرو وضربت یوم الجمعة
یوم السبت دینلمز اما ضربت یوم الجمعة امام الامیر واکلت
من ثمره من تفاحه بونک خلافنه در * ودخی اسمنده عامل اولان
ماقبلنده کی کبی ایکی قسم اوزرینه در بر قسمی منصوبی
مرفوعندن اولدر دیکر قسمی بونک عکسنه در قسم اول
سکز حرفدر اول سکز حرفلک التیسنه حروف مشبه بالفعل
تسمیه قیلنور زیرا اول حرفلر اوج یادخی زیاده اولوب وآخرلری
مفتوح وهر برنده معنای فعل موجود اولدیغندندر اول
حرفلردن ان ان تحقیق ایچون و کان تشبیه ایچوندر ولکن
استدراک ایچوندر ولیت تمنی ایچوندر ولعل ترجی ایچوندر
بو حرفلرک معموللری کندی اوزرلرینه تقدم ایتمزلر وبو حرفلر
ایچون صدر کلام واردر فتح همزه ایله اننک غیریده زیرا ان ابتدا
کلامده واقع اولمز بو حروف مذکوره لره ماء کافه لاحق اولدقده
عمللری ملغی یعنی باطل اولور بو تقدیرجه افعال اوزرینه داخل
اولور انما ضرب زید کبی انه مکسوره داخل اولدیغی جمله نک
معناسنی تغییر ایتمز ان مفتوحه مع جملتهما حکم مصدرده در
بو تقدیرجه مادهٔ الف نونک جمله موضعنده کسری واجب
اولدی مفرد موضعنده مفتوح اولماسی واجب اولدی امدی
مادهٔ الف نون مکسور قیلندی ابتدا حالنده انزیدا قائم کبی

دخی

دخی قسمک جوابنده والله ان زیدا قائم کبی دخی موصوله صله
واقع اولدقده حق سبحانه وتعالینک * واتیناه من الکنوز
ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة * قول شریفی کبی دخی اسم
عیندن خبر واقع اولدقده ان زیدا قائم کبی دخی شول بر جمله که
خبرینه لام داخل اولدقده علمت ان زیدا لقائم کبی دخی ظندن
عاری اولان قولدن صکره واقع اولدقده حق تعالینک * قل
ان الله واحد * قول شریفی کبی دخی حتاء ابتدائیه
دن صکره واقع اولدقده اتقول ذلک حتی ان زیدا یقوله کبی
دخی حرف تصدیقدن صکره واقع اولدقده نعم ان زیدا قائم کبی
دخی حرف افتتاحدن صکره واقع اولدقده آلا ان زیدا قائم کبی
دخی واو حالیه دن صکره واقع اولدقده واجب تعالینک
* وان فریقا من المؤمنین لکارهون * قول شریفی کبی ودخی
مادهٔ الف نون مفتوح قیلندی فاعل اولدیغی حالده بلغنی
انک قائم کبی دخی مفعول اولدیغی حالده علمت ان زیدا قائم کبی
دخی مبتدا اولدیغی حالده عندی انک قائم کبی دخی مضاف الیه
اولدیغی حالده اجلس حیث ان زیدا جالس کبی دخی لو
دن صکره زیرا لوک مابعدی فعل محذوفک فاعلیدر لو انک قائم
لکان کذا کبی لو ثبت قیامک دیمکدر دخی لولادن صکره زیرا
لولانک مابعدی مبتدادر لو انک ذاهب لکان کذا لی
لولا ذهابک موجود دیمکدر دخی ماء مصدریهٔ توقیتیه دن صکره
زیرا ماء مصدریه نک مابعدی فاعلدر که مصدریتی فعله
اختصاص ایچون اجلس ما ان زیدا قائم کبی ما ثبت ان زیدا قائم
دیمک مدة ثبوت قیام زید معناسنه در دخی حرف جردن صکره
واقع اولدقده عجبت من انک قائم کبی دخی عطف مفرد علی المفرد
ایچون اولان حتای عاطفه دن صکره واقع اولدقده عرفت

امورك حتى انك صالح كبى دخى مذومنذدنصكره واقع اولدقده
مارأيته مذانك قائم كبى دخى شول يرهكا نكه جمله ياخود مفرد
تقديرى جائز اوله مادهٔ الف نونك كسرى و فتحى جائز اولور
نته كه فاء جزائيه دنصكره واقع اولان من يكرمنى فانى اكرمه كبى
اكر همزهٔ مكسوره قيلر ايسلك فانا اكرمه معناسنه در واكر مفتوح
قيلر ايسلك فاكرامى اياه ثابت معناسنه در و دخى ان مكسوره
مخفف قيلندقده خبرينه لام لازم كلور دخى عملنك الغاسى
جائز اولور دخى دواخل مبتدأ والخبر اولان فعللك اوزرينه
داخل اولور حق سبحانه و تعالينك * وان كانت لكبيرة وان
نظنك لمن الكاذبين * قول شريفلرى كبى و دخى ان مفتوحه
مخفف قيلندقده ضمير شان مقدرده عمل ايدوب ماقبلنده
افعال تحقيقدن فصل اولمق لازم كلور علمت ان زيد قائم
كبى دخى مطلق فعل اوزرينه داخل اولدقده نفيك دعانك
شرطك غيرى فعل ايله تصرف لازم كلور علمت ان لاتقوم كبى
ياخود سين ايله حق جل وعلانك * علم ان سيكون * قول شريفى
كبى ياخود سوف ايله ياخود قد ايله علمت ان قد تقوم كبى
اكر داخل اولديغى فعل متصرفك ياخود فعل شرطك ياخود
فعل دعانك غيرى اولورسه شو ذكر اولنان حرفلره محتاج
اولمز حق سبحانه و تعالينك * وان عسى ان يكون * دخى
* وتبينت الجن ان لو كانوا يعلمون * دخى * والخامسة ان غضب
الله * قول شريفلرى كبى كان دخى مخفف قيلندقده لغت
فصيح اوزره عملدن ملغى اولنور شاعرك كان ثدياه حقان قولى كبى
لكن دخى مخفف قيلندقده ملغى عن العمل اولمسى واجب اولور
ماجاءنى زيد ولكن عمرو حاضر كبى بو تقديرجه فعل اوزرينه
دخوللرى جائز اولور كان قام زيد وماقام زيد ولكن قعد كبى

يدنجيسى استثناء منقطعده اولوجى الادر اولدخى شول برعاملدر كه
متعددندن اخراج اولنميه زيرا الكن معناسنه در بو صورتده خبر
تقدير اولنور جاءنى القوم الا حمارا كبى لكن حمارا لم يجئ ديمكدر
سكزنجيسى نفى جنس ايچون اولوجى لادر بونك عملنك شرطى
اسمى نكرهٔ مضافه ياخود مضافه مشابه واسمى ايله كندى بينى
فصل اولنمديغى حاللرده در لاغلام رجل جالس عندنا كبى
قسم ثانى ليس به مشابه اولان ما ولا حرفلريدر بونلر نفى ايچون
اولمقده دخى مبتدا ايله خبر اوزرينه داخل اولمقده مشابهلردر
بو ما ايله لانك عملنك شرطى اسميله خبرينك بينى ان ايله
وان ك غيريله فصل اولنمامقدر دخى الا ايله نفيى منتقض
اولمامقدر بونلر ايله بله لانك اسمى نكره اولمق دخى شرط قلندى
مازيد قائما ولارجل حاضرا كبى اكر شروط مذكوره دن برى
موجود اولمازايسه بونلر عمل ايتمزلر ما ان زيد قائم وما قائم زيد
ومازيد الاقائم كبى ودخى بونلرك معمولرى كندى اوزرلرينه تقدم
ايتمزلر * ودخى فعل مضارعده عامل ايكى نوع اوزرينه در ناصبدر
جازمدر پس ناصب درت حرفدر ان مصدريت ايچوندر لن
استقبالده نفى مؤكد ايچوندر كى سببيت ايچوندر اذن شرط وجزا
ايچوندر بو اذن حرفنك عملنك شرطى ماقبلنه اعتماد ايتميوب
فعلى مستقبل اوله واكر حال معناسى مراد اولورايسه ياخود
ماقبلنه اعتماد ايدرايسه عمل ايلمز قلت هذا القول دينمه سنك
اذن اظنك كاذبا قولك مثللى دخى جئتك دينمه اذن اكرمك
جوابك مثللى و بين النواصب ان حرفنك خاصهٔ اضمارى جائز
اولور بو تقديرجه اول ان مضمر ايله مضارع منصوب قلنور
زرنى فاكرمك مثللى * ودخى جازم اولان اون بش كلمه در
اول كلمه لردن درت حرفى فعل واحدى جزم ايدرلر اول حرفلر

لم ولما در نفی ماضی ایچون دخی لام امر ولاء نهی در طلب
ایچون اول کلمه لردن اون بری ایکی فعلی جزم ایدرلر اکر فعل
مضارع اولورلر ایسه اول کلمه لره کلم مجازات تسمیه قلنور اول
کلمه لردن ان شرط وجزا ایچوندر دخی حیثما این انی مکان
ایچوندر دخی اذما اذاما متی زمان ایچونلردر دخی مهما وما
ومن وای کلمه لریدر وجوازندن خاصة ان حرفنک اضماری
دخی جائز اولور بوتقدیرجه اول ان اضمار ایله مضارع مجزوم
قیلنور زرنی اکرمك کبی * ودخی عامل قیاسی شول بر عاملدر که
عملنك حقنده بر قاعدهٔ کلیه ذکر ایتمك ممکن اوله بونك موضوعی
غیر محصوردر بو عامل قیاسینك صیغه سی سماعی اولمسی قیاسه
ضرر ویرمز کل صفة مشبهة ترفع الفاعل کبی و بو عامل
قیاسی طقوزدر اولکیسی فعلدر هر بر فعل اسم واحدنی رفع
ایدر معمولات کثیره سنی نصب ایدر دخی منصوبی کندی
اوزرینه تقدیمی جائز اولور ودخی فعل ایکی نوع اوزرینه در
لازمدر ومتعدیدر ایمدی لازم شول بر فعلدر که بغیر ما وقع علیه
الفعل مدلولنك فهمی تمام اوله قعد زید کبی دخی بغیر حرف
الجر مفعول بهنی نصب ایلمیه ودخی فعل لازمدندر افعال مدح
وافعال ذم بو افعال نعم در مدح ایچون بئس ذم ایچوندر
من حیث العمل بونلرك شرطی فاعللری معرف باللام اوله یاخود
معرف باللامه مضاف اوله یاخود مضمر اوله ممیزی نکره اولدیغی
حالده دخی مخصوص بالمدح یا ذم فاعلدن صکره ذکر اولنه
اول فاعله مطابق اولدیغی حالده اول مخصوص مبتدادر
وما قبلی خبریدر نعم الرجل زید ونعم غلام الرجل الزیدان
ونعم رجلا زید کبی بعض کره مخصوص حذف معلوم اولندقده
دخی مخصوص فعلنك اوزرینه تقدم ایدر الزید ونعم

الرجال کبی ودخی ساء بئس کبیدر حبذا مدح ایچوندر حبنك
فاعلی ذادر بو ذا حبینی تغییر ایلمز ومخصوصی صکره ذکر
اولنور مخصوصك اعرابی نعم نك مخصوصنك اعرابی کبیدر
* متعدی شول بر فعلدر که بغیر ما وقع علیه الفعل مدلولنك فهمی
تمام اولمیه اول متعدی اوج ضرب اوزرینه در اولکیسی بر مفعوله
متعدیدر ضرب زید عمرا کبی بو مفعولك قرینه ایله وقرینه سز حذفی
جائز اولور ایکنجیسی ایکی مفعوله متعدیدر اولدخی اوج قسم
اوزرینه در قسم اول شول بر فعل متعدیدر که مفعول ثانیسی
مفعول اولنه مباین اوله اعطیت زیدا درهما کبی بو مفعوللرینك
ایکیسی بردن حذفی جائز دخی ایکیسندن برینك حذفی قرینه
ایله وقرینه سز جائزدر * قسم ثانی افعال قلوبدر افعال
قلوب فعل قلبی اوزره دلالت ایدر فعللردر که مبتدا ایله خبر
اوزرینه داخل اولوب انلری مفعولیت اوزره نصب ایدیجی
اولدیغی حالده علمت ورایت ووجدت وزعمت وظننت وخلت
وحسبت وهب کبی حسبت احسب معناسنه در وهب غیر
متصرفدر افعال قلوبك ایکی مفعولنی بردن حذف جائز اولمز
یاخود قرینه سز ایکیسندن برینی دخی حذف جائز اولمز مع قرینة
ایکسنك حذفی کثیر انجق ایکیسندن برینك حذفی
قلیلدر ودخی افعال قلوبك خاصه سندندر الغاسی واعمالی
معموللرینك بیننه توسط ایتدیکی وقتده زید علمت کبی یاخود
معموللرندن تأخر ایتدیکی وقتده زید منطلق علمت کبی دخی
خصایص مذکوره سندندر فاعلی ومفعولی ضمیرین متصلین
متحدی المعنی اولمقلغی علمتنی قائما کبی ودخی عدم وفقد کلمه لری
شو جوازده وجدا اوزرینه حمل اولندی دخی خصایص مذکوره
سندندر مفعوللرینك اوزرینه ان مفتوحه نك دخولنك جوازی

علمت ان زيد قائم كبى واما تعليق كلمهٔ استفهام ايله ياخود نفى ايله
ياخود لام ابتدا ايله ياخود قسم ايله ياخود ان مكسوره ايله كه
خبرينه لام ابتدا داخل اوله بو مذكوراتله افعال قلوب تعليق
اولندقده معنا اولميوب لفظا على سبيل الوجوب عملى ابطال
اولور ديمكدر بو صورتده تعليق افعال قلوبه عام اولور علمت
ازيد عندك ام عمرو ورايت ما زيد منطلق ووجدت ان زيدا منطلق
وعلمت ان زيد القائم كبى ودخى اول عموم مذكوره دندر هر برفعل
قلبى كه شو افعال مذكوره نك غيرى اوله شككت و نسبت
وتبينت كبى ينه اول عمومدندر هر برفعل كه انكله علم طلب اولنه
امتحنت وسألت كبى بو دخى فعل طلب اولنان فعلدندر افعال
حواس لمست وابصرت وسمعت وشممت وذقت كبى قسم ثالث
افعال قلوبه ملحق فعللردر كه مجرد مبتدا ايله خبر اوزرينه
داخل اولمقلقده دخى ايكى مفعولنك حذفنك عدم جوازنده
ياخود ايكيسندن برينك انجق بلاقرينه حذفنده بو ايكيسندن
برينك حذفى قليلدر صير جعل اتخذ كبى اوچنجيسى اوچ مفعوله
متعديدر اعلم وارى كبى شو اوچ مفعوله متعدى اولان فعلك
مفعول اولى اعطيت بابنك مفعول اولى كبيدر اخيرانى
علمت بابنك مفعوللينى كبيدر اعلم زيد عمرا بكرا فاضلا كبى
(بوندن صكره معلوم اوله تحقيقا شان كلام هر برفعل مرفوعندن
جنس افتراقى موجود دكلدر اكر اول فعل مرفوعيله كلام
بوندن تمام اولوب مرفوعنك غيريه محتاج اولمزسه اكا فعل تام
تسميه قيلنور واول فعلك مرفوعنه فاعل ومنصوبنه مفعول
تسميه قيلنور اكر اول فعل متعدى اولورسه افعال سابقه كبى
واكر اول فعل معمول منصوبنه محتاج اولورسه فعل ناقص
تسميه قيلنور وانك مرفوعنه اسم ومنصوبنه خبر تسميه قلنور

بوفعل ناقص انجق اصلنده مبتدا ايله خبر اوزرينه داخل
اولور بو دخى ايكى قسم اوزرينه در اولكى شول برفعل ناقص كه
معناى مقاربت اوزرينه دلالت ايلميكى فعل ناقص اطلاقنده
شيوعى متبادردر كان وصار كبى كذلك آل ورجع وحال وتحول
وارتد وجاء وقعد كبى كه بو مذكورات يعنى آل كلمه سندن قعديه
كلنجه قدر ناقصه دندر صار معناسنه اولدقلرى وقتده دخى
اصبح وامسى وظل وبات وآض وعاد وراح ومازال تانك فتحى
وكسريله ومافتئ ومابرح ومادنى ومارام كبى شو مذكوراتدن
هر برلرى مادام ومازال وليس معنالرينه در ودخى بعض كره
فعل تام صار معناسنى متضمن اولدقده فعل ناقصه صيرورت
ايدر تم التسعة بهذا عشرة كبى صار عشرة تامة ديمكدر دخى
كمل زيد عالما كبى صار عالما كالا ديمكدر دخى بونلرك غيرى كبى
ودخى بو افعال ناقصه نك خبرلرى كندى اوزرلرينه تقديمى
جائز اولور الا اولنده ما اولورسه جائز اولمز قائما مازال زيد
ديلمز وكذلك ينه جائز اولمز اكر ما ان نافيه يه تبديل اولورسه
اما لم ولن كلمه لرينه تبديل اولورسه جائز اولور قائم لم يزل كبى
* قسم ثانى شول برفعل ناقصه در كه معناى قرب اوزرينه دلالت
ايليه بوكا افعال مقاربه تسميه قيلنور ودخى بو افعال مقاربه نك
خبرلرى انجق فعل مضارع اولورلر عسى كبى خبرى اولان فعل
مضارعى چوق كره ان ايله اولور عسى زيد ان يخرج كبى بعض كره
ان دخى حذف اولنور و بعض كره دخى عسى ان مع المضارع
افعال تامه دن اولور عسى ان يخرج زيد كبى ودخى كادنك
خبرى چوق كره بلا ان فعل مضارع اولور كاد زيد يخرج كبى
و بعض كره ان ايله اولور وكرب ايكى وجهنده دخى خبرى
ان ايله ان سز كادمثللبدر دخى هلهل وطفق واخذ

وانشا واقبل وهب وجعل وعلق بونلرك خبرلری
بلاان فعل مضارعدر دخی اوشك عسی ایله كادنك استعمالی
مستعملدر ودخی افعال مقاربه‌نك خبرلری كندی اوزرینه
تقديمی جائز اولماز *ایكنجیسی اسم فاعلدر اسم فاعل فعل
معلومنك عملنی عمل ایدر* اوچنجیسی اسم مفعولدر اسم مفعول
فعل مجهولنك عملنی عمل ایدر بونلرك عمللرینك شرطی فاعل
منفصلنده دخی مفعول بهنده بونلر مصغر اولمامقدر ضویرب
مضيرب كبی موصوفلر دخی اولمامقدر جاءنی ضارب شديد كبی
اكر بعد العمل وصف اولنورلرسه عمل سابقلرينه ضرر ايتمزلر
جاءنی رجل غلامه شديد كبی بوندنصكره اكر لام موصوله
ايله اولورلرسه ذكر اولناندن غيری عمل ايتملرنده شرط قيلنمدی
الضارب غلامه عمرا امس عندنا كبی واكر لامدن مجرد
اولورلرسه مبتدايه اعتماد ياخود موصوفه اعتماد ياخود ذی الحاله
اعتماد ايتمك شرط قيلندی جاءنی زيد راكبا غلامه كبی ياخود
استفهامه اعتماد اقائم الزيدان كبی ياخود نفيه اعتماد ماقائم
الزيدان كبی ومفعول بهی نصبلرنده دخی شرط قيلندی حاله
ياخود استقباله دلالتی وبونلرك تثنيه‌لرينك جمعلرينك عمللری
مفردنك عملی كبيدر وكذلك اسم فاعلك مبالغه وزنلری كه فعال
فعول مفعال بو اوچ وزنك عمللرنده حال ياخود استقبال معنالری
شرط قيلنمدی *دردنجيسی صفة مشبهه‌در اسم فاعلده اولان
شروط معتبره ايله فعلنك عملنی عمل ايدر كه حال ياخود استقبال
معناسنك غيری اوله زيرا بونلر صفة مشبهه‌ده شرط قيلنمدی
زيد حسن وجهه كبی *بشنجيسی اسم تفضيلدر اسم تفضيل
بالاتفاق مفعول بهی نصب ايتمز وفاعل ظاهرينی دخی نصب
ايتمز الافعل معناسنه صيرورت ايلدكده رفع ايتمسی ظاهرده

صفت

صفت كورندكی شيئك متعلق ايچون صفت اولوب ذاتی
اعتباريله مفضل غيری اعتباريله مفضل عليه اولوب تفضيليت
نفی اولمق طريقيله در مارايت رجلا احسن فی عينه الكحل منه
فی عين زيد مثللی وفاعل ظاهرنك ومفعول بهنك غيرلرنده
دخی عمل ايدر *التنجيسی مصدردر مصدرك عملنك شرطی
فاعل ومفعول بهنده اول مصدر مصغر وموصوف اولمامقدر
حاله دخی مقارن اولمامقدر دخی اكثر عندنده معرف باللام
اولمامقدر دخی اول مصدر مع الفعل او بدون الفعل عدد نوع
تاكيد اولمامقدر اول فعلدن مراد غير لازم الحذفدر واكر
لازم الحذف اولورسه مصدر فعل مقامنه قائم اولوب عمل ايدر
سقيا زيدا كبی دخی مصدرك فاعلی بلا نائب حذف اولور شو
بلا نائب فاعل حذف اولنمق مصدردن غيريده جائز دكلدر
فاعلی دخی تحتنده مستتر مضمر اولماز ومعمولی دخی اوزرينه
تقدم ايلمز *يدنجيسی اسم مضافدر اسم مضاف جر عملنی عمل
ايدر اسم مضافك شرطی تنويندن مجرد اسم اوله واضافت
اجلندن تنوينك نائبندن دخی مجرد اوله ودخی اسم مضاف
مضاف اليهه عمومده وخصوصده مساوی اولميه دخی
مضاف اليهدن اخص مطلق اولميه بو اضافت ايكی نوع
اوزرينه‌در معنويدر لفظيدر امدی معنوی معمولنه مضاف
اولور صفتك غيری اوله غلام زيد كبی وضارب عمرو امس كبی
اضافت معنويه‌نك شرطی مضافك تعريفندن تجريديدر
بو معنوی يا بمعنی من اولور اكر مضاف مضاف اليه
جنسندن اولوب مضافه وغيری‌يه شامل اولورسه خاتم فضة كبی
ياخود بمعنی لام اولور بو جنسه شمولنك غيريدر وهم بو اضافت
بمعنی لامك وقوعی اكثردر غلام زيد ورأس عمرو كبی ومضاف

تعریف افاده ایدرا کر مضاف الیه معرفه اولورسه ودخی مضاف غیر ومثل وشبه کلمه لرینك غیری اوله زیرا بونلر اضافت ایله تعریف کسب ایتمزلر غلام زید کبی دخی تخصیص افاده ایدر اکر مضاف الیه نکره اولورسه غلام رجل کبی ودخی اضافت لفظیه معموله مضاف اولور صفت اوله بو اضافت لفظیه برشی افاده ایدهمز انحق لفظده تخفیفدر ضارب زید وحسن الوجه ومعمور الدار کبی دخی الضارب زید الضارب بوا زید کبی الضارب زیدممتنع اولدی تخفیف منعدم اولدیغیچون الضارب الرجل جائز اولدی الحسن الوجه اوزینه حمل ایله بونك اصلی الحسن وجهه ایدی *سکز نجیسی اسم مبهم تامدر اسم مبهم تام اسم نکرهیی تمییزیت اوزره نصب ایدر اول اسمك تمامیتی برحالت ایله انی اضافتدن منع ایدر دیمکدر اول اسم مبهم تاملك بنفسه تمامیتی بش شیئك بریسیله در اشته اول بنفسه تمامیت ضمیرمبهمده در ربه رجلا کبی دخی یاله رجلا کبی دخی نعم رجلا کبی دخی اسم اشارتده در واجب تعالینك *ماذا اراد الله بهذا مثلا* قول شریفی کبی دخی تنوین ایله در اول تنوین یالفظا اولور رطل زیتا کبی یاتقدیرا اولور مثاقیل ذهبا دخی احد عشر رجلا کبی ودخی ثلثه نك ممیزی عشره یه قدر منصوب قیلنمز بلکه مجرور ومجموعدر ثلثة رجال کبی الاالمجموع دکلدر ثلثمائهدن تسعمائه قدر دخی احد عشره نك ممیزی تسع وتسعین قدر منصوب ومفرددر دائما ودخی مائة والف وبونلرك تثنیهلرینك وجمعلرینك ممیزلری منصوب قیلنمز بلکه مجرور مفرددر مائة رجل والف درهم کبی دخی اول بنفسه تمامیت تثنیه نونیله در منوان سمنا کبی شو ایکی قسمك بعضسنده اضافت جائز اولور رطل زیت ومنواسمن کبی دخی اول تمامیت شبه

جمع نونیله در اول شبه جمع عشرون در تسعین والنجیه قدر عشرون درهما کبی دخی اضافتیله در ملؤه عسلا کبی ودخی اسم مبهم تامك معمولی کندی اوزرینه تقدم ایلمز *طقوزنجیسی معنای فعلدر معنای فعلدن مراد هر برلفظ که اندن فعلك معناسی فهم اولنه ودخی معنای فعلدندر اسماء افعال اسماء افعال شول براسمدر که اول اسم امر یاخود ماضی معناسنه اولوب معناسنك عملنی عمل ایده ومعمولنك اوزرینه تقدم ایلیه اولکبسی امر معناسنه اولان هازیدا کبی خذه دیمکدر دخی روید زیدا کبی امهله دیمکدر دخی هلم زیدا کبی احضره دیمکدر دخی هات شیئا کبی اعطه دیمکدر دخی حیهل الثرید اکبی ائت دیمکدر دخی بله زیدا کبی ودعه دیمکدر دخی علیك زیدا کبی الزمه دیمکدر دخی دونك عمرا کبی خذه دیمکدر دخی تراك زیدا کبی اترك زیدا دیمکدر دخی بونلرك غیری کبی (ایکنجیسی که ماضی معناسنه اولان هیهات الامر کبی بعد دیمکدر دخی شتان زید وعمرو کبی افترقا دیمکدر وسرعان زید ووشکان عمرو کبی قربا دیمکدر دخی بومذکورلرك غیریلری کبی ودخی معنای فعلدندر ظرف مستقر تحقیق بونك تفسیری حروف جر بحثنده مرور ایلدی بو ظرف مستقر بالاتفاق مفعول بهنده عمل ایلمز وفاعل ظاهرنده دخی عمل ایلمز الاسم فاعلده ذکر اولنان یاخود موصوله بشرط الاعتماد عمل ایلیه زید فی الدار ابوه کبی دخی ما فی الدار احد کبی دخی جاءنی الذی فی الدار ابوه کبی ودخی ظرفك مقدم خبر اولمقلغی جائز اولور دخی اسم ظاهری رفع اولمدقده متعلق محذوفه سندن منتقل اولان ضمیر مستتری فاعل اولور فاعلك مفعولك غیریده دخی عمل ایدر حال کبی ظرف کبی بلاشرط (وبنه معنای فعلدندر اسم منسوب زیرا اسم منسوب اسم مفعول عملی کبی

عمل ایدر مررت برجـل هاشمی ابوه کبی ودخی اسم منسوبك
عملنده شرط قیلندی اسم مفعولك عملنـده هر نه شرط
قیلندی ایسه وینه معنـای فعلدندر اسم مستعار سنك مررت
برجل اسد غلامه واسد علی مقولنده اسد قولك مثللی مجزی
دیمكدر اسد مجزیء معنا سنه اولدیغی اجلدن انك عملنی عمل
ایلدی بودخی معنای فعلدندر هر براسم كه اندن صفت معناسی
منفهم اوله لفظة الله كبی حق جل وعلانك * وهو الله
فی السموات * قول شریفی كبی المعبود فیهادیمكدر (ینه معنـای
فعلدندر اسم الاشارة دخی لیت ولعـل دخی حروف النداء
دخی حروف التشبیه دخی حروف تنبیه دخی نفی دخی بونارك
غیریلری كبی بوصورتده شو مذكورات فاعلك ومفعول بهك
غیری فعلك معمولاتندن حال وظرف كبیلرده دخی عمل ایدر
* عامل معنوی معنوینك تعریفی ما لا یكون للسان فیه حظ در
عامل معنوی ایكیدر اولكیسی مبتدا ایله خبری رفع ایدیجیدر
اول رافع اسنادیچون اسم عوامل لفظیـهدن مجرد اوله
زید قائم كبی * ایكنجیسی فعل مضارعی رفع ایدیجیدر اول فعل
مضارع بنفسه اسم موقعنده واقع اوله زید یضرب كبی زیرا
یضرب ضارب موقعنده واقع اولدی بو وقوع انجق فعـل
مضارعك نواصبدن جوازمدن تجردی وقتنـده اولور
فذلكه كلام باب اولدن بری عواملدن بزم ذكـر ایلدیكمزك
مجموعی تمام التمش اولدی * باب ثانی معمول بیاننـده در *
مقصوده شروع ایتمزدن اول معلوم اوله كه تحقیقا برمعنا ایچون
وضع اولنان لفظ تركیبده واقع اولدقجه معمول اولمزنه كه
عامل اولمدیغی كبی اگر تركیبـده واقع اولورسه اوچ قسم
اوزرینه در قسم اول شول برتركیبده واقع اولمیان لفظدر كه

اصلا

اصلا معمول اولمز اولدخی ایكیدر اولكیسی مطلق حرفدر
ایكنجیسی علماء بصریون عندنده اولان امر بغیر اللام در وقتا كه
اول امر بغیر اللامدن مضارعت حرفی حذف اولندقده اول حذفك
سببیله فعل مضارع اسمه مشابهته صیرورت ایلدی بو تقدیرجه
امر بغیر اللام اعراب وعمل اولندقده مشابهتدن خروج ایدوب
اصلنه عودت ایلدی اول اصل امرده بنادر علماء كوفیون اول امر
بغیر اللام معرب لام مقدره ایله مجزومدر دیدیلر * قسم ثانی شول
برلفظـدر كه دائما معمول اولور اولدخی ماقبلی كبی ایكیدر
اولكیسی مطلقا اسمدر كه حتی اسماء افعالك اوزرینه دخی حكم
اولنور زیرا اسماء افعـال ابتدائیت اوزره اعرابدن محلی مرفوع
اولوب فاعلی خبری مسدینه ساد اولوجیـدر یاخود اعرابدن
محلی مصدریت اوزره منصوبدر هرنه قدر بعضیلر لا محل لها
من الاعراب دیدیلرسه دخی زیرا اسماء افعـال فعل معناسنه
اولدیغیچون ضمیر فصل اوزرینـه دخی حكم اولنور كان زید
هو القائم كبی بعضیلر مخالفت ایدوب اسمـاء افعال لا محل لها
من الاعراب اسمدر دیدیلر ودخی صفات اوزرینه داخل اولان
لام بعضیلر صفاتك غیری یه داخل اولان لام كبی حرفدر دیدیلر
اكثر نحویون الذی والتی معناسنه اسم موصولدر فعلیتـدن
اسمیته انتقالیچون لامك اعرابی مابعدینه اعطا اولندی جائنی
الضـارب زیدا انك اصلی جائنی الذی ضرب زیدا ایدی
بو تقدیرجه موصول ایله اولان اولكیسی معمولدر صله اولان
ایكنجیسی غیر معمولدر وقتا كه كلام تغیر اولندی ایسه اول
صورت حرفه صیرورت ایلدی ثانی صورة اسمـه صیرورت
ایلدكده حكم منعكس اولوب لفظ جانبی ترجیح اولندی معنا
جانبی اوزرینه اعرابده كه اول حكم لفظیدر (قسم ثانیكه دائما

معمول اولان فعل مضارعدر * ودخی قسم ثالث شول برلفظدر كه اصلده معمول او لمامقدر لكن قسم ثانی موقعنده واقع اولمیغندن معمول اولور اولدخی بوقلدوده بیان اولنان قسم ثانی كبی ایكیدر اولكیسی ماضیدر زیرا ماضی ان مصدریه دنصكره واقع اولدقده اول ماضینك اعرابدن محلی منصوبیت اوزره حكم اولنور واكر جازمدنصكره واقع اولدقده شرط یاخود جزاء اولوب اول ماضینك اعرابدن محلی جزم ایله حكم اولنور كه اول جزم اعراب معطوفده ظهورندن ایچون اعجبنی ان ضربت وتقتل وان ضربت وتقتل ضربتك واقتل كبی شوایكی موضعك غیرنده ماضی معمول اولمز(یكنجیسی جمله در اول جمله دخی ایكی قسم اوزرینه در فعلیه در اول جملهٔ فعلیه لفظا یاخود معنا فعلی فاعلیله مركبدر ضرب زیدوان تكرمنی اكرمك وهیهات زید واقائم الزیدان وافی الدار زید كبی دخی اسمیه در اول جملهٔ اسمیه مبتدا ایله خبردن مركبدر یاخود عامل اولان حرفك اسمی وخبرندن مركبدر زیدقائم وان زیدا قائم كبی اكرجمله نك لفظی مراد اولورسه بولفظ مراد اولان جمله اعرابدن فورتلیوب اسم مفرد حكمنده دركه حتی هر براسم مفردموقعنده وقوعی جائز اولور مبتدا و فاعل ونائب فاعل وبونلرك غیری دخی واقع اولور زید قائم جملهٔ اسمیة كبی شو زیدقائم لفظی جملهٔ اسمیه دردیمكدر ینه لفظی مراد اولان جمله دندر مقول قول حق جل وعلانك * واذاقیل لهم امنوا * قول شریفی كبی ینه جملهٔ مذكوره دندر معنای مصدری مراد اولورسه اولدخی یاان مشددهٔ مفتوحه یاخود ان یاخود ما مصدریتین واسطه سیله درسنك بلغنی انك قائم قولك مثالی دخی حق تعالینك * وان تصوموا خیرلكم * قول شریفی كبی

یاخود بلاواسطه در جملهٔ مذكوره یه مضاف اولان جمله مثالی كه حق سبحانه وتعالینك * یوم ینفع الصادقین صدقهم * قول شریفی یوم نفع صدق الصادقین دیمكدردخی * سواء علیهم ءاندرتهم ام لم تنذرهم * قول شریفی انذارك وعدم انذارك دیمكدر دخی تسمع بالمعیدی خیر من ان تراه كبی سماعك دیمكدر شومثالدا خیر سماعه مقصوردر وشوایكی موضعدن غیریده اعراب اولنماز الااعراب اولنان جمله مبتدانك خبری واقع اولمقدر یاخودان بابنك خبری واقع اولمقدر ان زیدا قائم ابوه كبی بوجمله لر خبر واقع اولوب اعرابدن محللری مرفوع اولمقدر یاخود كان بابنك خبری واقع اولمقدر كان زید ابوه عالم كبی یاخود كاد بابنك خبری واقع اولمقدر كاد زید ان یخرج كبی یاخود علم بابنك مفعول ثانیسی واقع اولمقدر علم زید عمرا ابوه قائم كبی یاخود اعلم بابنك مفعول ثانیسی اولمقدر اعلم زید عمرا بكرا ابوه قائم كبی یاخود جمله تعلیق اولنمقدر علمت اقائم زید كبی یاخود حال واقع اولمقدر جاءنی زید وهو راكب كبی شوكاندن حاله كانجیه قدر اولان موضعلرده اعرابدن محللی منصوب اولمقدر یاخود فاء جزائیه دنصكره شرط جازمه جواب واقع اولدقده ان تكرمنی فانت مكرم كبی وبوجمله نك اعرابدن محلی مجزوم اولمقدر یاخود نكره یه صفت واقع اولمقدر جاءنی رجل ابوه قائم كبی یاخود مفرد اوزرینه عطف اولنمقدر زید ضارب ویقتل كبی یاخود اعرابدن محلی اولان جمله اولمقدر زید ابوه قائم وابنه قاعد كبی یاخود مفرد یاجملهٔ مذكوره نك بدل وقع اولمقدر یاخود تأكید ثانیه در یاخود اهل معانینك رأینه كوره اولمقتابه بی بیان اولمقدر بوصورتده تابعك اعرابی علی حسب اعراب المتبوع اولمقدر بوتفصیل ایله شوجمله لردن ایكی قسم ظاهر اولدی

برقسمی تأویل مفردده درکه انك هرموضعنده اعراب اولنور
ودخی بوقسم مذکور بیان اولنان مطلق جمله کبی ایکی قسمدر
بریسی ایله لفظی مراد اولنور دیکری ایله معنای مصدری مراد
اولنور اول ظاهر اولان جملەلردن برقسم دخی تأویل مفردده
اولمیوب معمول دخی اولماز الا بش موضعده اولورلر انلر خبر
مفعول شرط جازم مع الفاء یاخود اذا دخی حال وتابع
بوموضعلردر* بوندنصکره معلوم اوله که تحقیقا معمول ایکی نوع
اوزرینەدر معمول بالاصالة ومعمول بالتبعیەدر معمول بالاصالة
درت قسمدر مرفوع ومنصوب ومجرور ومجزومدر* اما معمول
مرفوع طقوزدر اونکبسی فاعلدر اول فاعلك تعریفی ماسند
الیه الفعل التام المعلوم اوما بمعناه در ضرب زید واقائم الزیدان
وهیهات زید کبی *ایکنجیسی نائب فاعلدر انك تعریفی ماسند
الیه الفعل التام المجهول اوما بمعناه در ضرب زید وامضروب
الزیدان کبی بوفاعل ونائب فاعل اولمازلر انجق اسم
اولورلر یاخود اسم تأویلنده اولورلر نائب فاعلدن غیری
زیرا نائب فاعل بعض کره جار ومجرور ایله اولور مر بزید کبی
وعاملنك افرادینك تذکیری دخی واجب اولور بوفاعل
ونائب فاعل عاملنك اوزرینه تقدیمی جائز اولماز ومعا حذفلری
دخی جائز اولماز الا مصدردن اولدقلرنده حذفلرینك بیانی
یوقاریده مرور ایلدی ودخی فاعلدن ونائب فاعلدن هر برلری
ایکیشر قسم اوزرینەدرلر برقسمی مضمردر دیکر قسمی
مظهردر ایمدی مضمرده ایکی قسم اوزرینه دربری مستتر
وبریسی بارزدر اول مستتر دخی مضمر کبی ایکی قسمدر اولکیسی
واجب الاستتاردر شول حیثیتله که ابرازی جائز اولماز وعاملنك
اسنادی دخی جائز اولماز انجق اول استتاره اسناد اولنور

ایکنجیسی جائز الاستتاردر اول دخی شول حیثیتله که عاملی برکره
استتاره اسناد اولنور برکره اسم ظاهره اسناد اولنور
اول مضمراتك اولکیسی که واجب الاستتار اولان متکلمینده
اولور دخی ماضینك غیری مفرد مذکر مخاطبده اولور اضرب
نضرب تضرب کبی دخی امر معناسنه اولان اسم فعلده
اولور انزل معناسنه اولان نزال کبی دخی اسکت معناسنه اولان
صه اکفف معناسنه اولان مه کبی دخی کحل مسئله سنك غیری
اولان افعل التفضیلده اولور زید افضل من عمرو کبی دخی
اسم فاعل واسم مفعولده اولور دخی بونلرك معناسنه اولانلرده
اولور دخی صفه مشبهه وظرف مستقرده اولور فاعل ظاهرلرینی
عمل ایتمکده شرط بولنمدقده جاءنی ضارب اومضروب اواسد
ناطق اوهاشمی اوحسن دخی فی الدار زید کبی دخی اسم فاعلك
واسم مفعولك تثنیه لرنده دخی مطلقا جمع مؤنث سالملرده
اولور جاءنی رجلان ضاربان اومضروبان اورجال ضاربون
اومضروبون کبی دخی فعل اولدقلری حالده عدا وخلا
وماعدا وماخلا ولیس ولایکونده اولور استثناء بابنك غیری
اولدقلری حالده جاءنی القوم عدا زیدا کبی (اول مضمراتك
ایکنجیسی که جائز الاستتار اولان مفرد مذکر غائب دخی مفرد
مؤنث غائبەده اولور زید ضرب اویضرب اولیضرب اولا یضرب
وهند ضربت اولتضرب اولا تضرب کبی وضرب زید دخی
دینلور باقیلری دخی بونك کبیدر بوتقدیرجه یعنی فاعل ظاهرك
وجودیله ضمیر مستتر اولمزدخی ذکر اولنان شبه فعل عملنك
شرطنی بولدقده تثنیه لریله جمع مذکرلرینك غیریده زید ضارب
اومضروب اواسد ناطق اوهاشمی اوحسن اوفی الدار کبی
دخی زید ضارب غلامه دینلور باقیلری دخی بونك کبیدر

بو صورتده دخی ضمیر مستتر اولمز اما ضمیر بارز متصل فعللرك
تثنیه لرنده الفدر ضربا وضربتا وضربتما ویضربان ولیضربا
ولتضربا واضربا ولایضربا ولاتضربا کبی جمع مذکرلرنده
واودر ضربوا واضربتم بو ضربتمك اصلی ضربتموا ایدی دخی
یضربون وتضربون کبی جمع مؤنثلرنده نوندر ضربن وضربتن
ویضربن ولیضربن کبی مخاطبلری کرك مذکر اولسون وکرك
مؤنث اولسون دخی ماضینك نفس متکلم وحده سنده اول
ضمیر بارز متصل تادر ضربت کبی دخی ماضینك نفس متکلم
مع الغیرنده نادر ضربنا کبی ماضینك غیری مفرد مؤنث
مخاطبه لرنده یادر تضربین واضربی ولاتضربی کبی اما مرفوع
مظهر ایسه اندن مستغنی ظاهردر فحین فاعل ظاهره اسناد
اولندقده عاملك افرادی دخی غیبتی واجب اولور هرنقدر
اول مظهر مثنی ومجموع دخی اولورسه ضرب الزیدان
اوالزیدون کبی واکر مظهر مؤنث حقیقی آدمیندن مفرد یاخود
عامله متصل مثنی اولورسه اول عاملك تأنیثی واجب اولو
اکر عامل متصرف اولورسه ضربت هند او الهندان دخی
زید ضاربة جاریته کبی کذلك ینه عاملك تأنیثی واجب اولور
اکر اول عامل جمع مذکر مکسر عاقلك غیری یه اسناد اولورسه
هند ضربت اوضاربة دخی والشمس طلعت کبی شو ایکی
موضعك غیریده عاملك تذکیری وتأنیثی جائز اولور اکر اول
غیر مظهر مؤنث اولورسه طلعت اوطلع الشمس دخی سارت
اوسار الناقة کبی دخی جاءت اوجاء المؤمنات کبی دخی جاءت
اوجاء القاضی الیوم امرأة کبی دخی الرجال جاءت اوجاؤا کبی
دخی جاءت اوجاء الرجال کبی * ودخی مؤنث عرف نحاتده شول
بر اسمدر که اول اسمك آخرنده لفظا یا تقدیرا تأنیث

علامتی اوله اول علامت هاء ایله وقف اولنور تادر ظلمة
وشمس کبی دخی الف مقصوره در حبلی ودعوی کبی دخی الف
ممدوده در حمراء کبی بو لفظا یا تقدیرا تعریف اولنان تأنیث ثلثه دن
غیری عشره یه منتهی اولنجیه قدر جاریدر زیرا ثلثه نك
مذکری تاء ایله در مؤنثی تایی حذف ایله در ثلثة رجال واربع
نسوة کبی واکر ثلثه تسعه یه قدر عشره ایله ترکیب اولندقده
جزء اولنده تا ثابت اولور فقط مذکرنده ثلثة عشر رجلا کبی
مؤنثك جزء ثانیسنده ثابت اولور انجق ثلاث عشرة امرأة کبی
* ودخی تأنیث حقیقی شول بر شیدر که انك ازاسنده جنس
حیواناندن ذکر اوله امرأة وناقة کبی تأنیث لفظی بونك
خلافنه در غرفة وشمس کبی * ودخی جمع مکسر شول بر جمعدر که
مفردندن صیغه سی تغییر اولنه رجال کبی * جمع مذکر سالم شول
بر جمعدر که مفردنك اخرینك ماقبلنه واو مضموم لاحق اوله
یاخود یاء مکسوره لاحق اوله یاخود نون مفتوحه لاحق اوله
اضافتك غیریده زیرا اضافتله نون حذف اولنور مسلمون ومسلمین
کبی * جمع مؤنث سالم شول بر جمعدر که مفردنك آخرینه الف ایله
تا لاحق اوله مسلمات کبی تثنیه لری شول بر اسمدر که مفردنك
آخرینه الف لاحق اوله یاخود ماقبلی مفتوح یا لاحق اوله
دخی نون مکسوره لاحق اوله اضافتك غیریده زیرا اضافتله
نون مکسوره حذف اولنور مسلمان ومسلمین کبی ودخی هر بر
جمع که جمع مذکر سالمك غیری اوله اول جمع مؤنثدر
زیرا جماعت معناسنه اولدیغندن ایچون اما جمع مذکر سالم
اولورسه عاملنك تذکیری واجب اولور بو تقدیر ایله من
جاء المسلمون یاخود رجل قاعد ناصروه درسین واکر عامل جمع
مذکر سالم ضمیرینه اسناد اولنورسه اول عاملك مذکر اولمسی

واجب اولور المسلمون جاؤا او يجيؤن اوجاؤن كبى واما جمع
مذكر مكسر عاقـل ايچون عامل اول جمع مذكر مكسر عاقلك
ضميرينه اسناد اولندقده اول عاملك مفرد مؤنث ياخود جمع
مذكر اولمقلغى واجب اولور الرجال جاءت او جاؤا او جائية
اوجاؤن كبى دخى شوايكى جمعك غيرى جمعلرك ضميرينه اسناد
اولندقده عاملنك مفرد مؤنث يا جمع مؤنث اولمقلغى واجب
اولور المسلمات جاءت اوجئن اوجائية اوجائيات دخى و الاشجار
قطعت اوقطعن اومقطوعة او مقطوعات كبى * اوچنجيسى
مبتدادر اول مبتدا ايكى نوعدر (اولكيسى اسم ياخود اسم ايله
مؤول مسند اليه در كه عوامل لفظيه دن مجرد اولديغى حالده
زيد قائم وحق انك قائم كبى وهم دخى مبتدا خبرسز اولمز كلمهٔ
استفهام ياخود نفى دن صكره واقع اولان صفتدر كه ظاهرينى رفع
ايديجى اولديغى حالده اقائم الزيدان وماقائم الزيدان كبى ودخى
شوفعل معناسنه اولان مبتدا ايچون خبر تعبير اولنمز بلكه فاعلى
اولوب خبر مسدنه سد اولور و مبتدانك تعددى دخى جائز
اولمز و مبتداده اصل اولان تقديمدر و اول مبتدانك صحتنك
شرطى معرفه ياخود نكرهٔ مخصصه اولمقدر صفات
نقصانيه دن منزه اولان حق سبحانه وتعالينك * ولعبد مؤمن
خيرمن مشرك * قول شريفى كبى وحذفى دخى جائز اولور من القائم
سؤالنه جوابده زيد كبى القائم ديمكدر * دردنجيسى مبتدانك خبريدر
اولدخى عوامل لفظيه دن مجرد مسند به در كه فعل ياخود فعل
معناسنه اولانك غيريدر زيد قائم تركيبنده واقع اولان قائم كبى ودخى
خبرك تعددى جائز اولور زيد قائم قاعد كبى ياخود اول خبر جملهٔ
اسميه ياخود فعليه اولدقده عائددن قورتلمز اكر جمله ضميرشاندن
خبر اولمزسه زيد ابوه قائم اوقام ابوه كبى واول عائدك حذفى دخى

جائز

جائز اولور قرينه نك وجوديله البر الكر بستين كبى منه ديمكدر
ودخى خبرك اصلى نكره اولمقدر بعض كره معرفه دخى اولور
الله الهنا كبى قرينه عنـدنده حذفى دخى جائز اولور زيد كبى
ازيد قائم ام عمرو دينلمنك جوابنده واكر مبتدا اما ايله مصدر
اولورسه خبرينه فانك دخولى واجب اولور امازيد فمنطلق كبى
الاواجب اولمز ضرورة شعرده شاعرك اما القتال لاقتال لديكم
قولى كبى ياخود اضمار قرلده حق سبحانه وتعالينك * فاما الذين
اسودت وجوههم * قول شريفى كبى فيقال لهم اكفرتم ديمكدر
واكر مبتدا فعل ايله ياظرف ايله اسم موصول يا موصوف ياخود
فعل ياظرف شوايكيسنك برى ايله نكرهٔ موصوفه يا اول ايكيدن
برينه مضاف ياخود كل لفظى مفرد ايله موصوف اولان نكره يه
مضاف ياغير موصوف اولورسه ذكر اولنان مبتدانك خبرينه
فانك دخولى جائز اولور وكذلك بونده فانك دخولى جائز اولور مبتداء
مذكورك اوزرينه ان مكسوره وان مفتوحه ولكن مشدده داخل
اولدقده سائر نواسخ مبتدا اولان كرك حرف اولسون كرك
فعل اولسون بونك خلافنه در الذى يأتينى اوفى الدار فله درهم كبى
دخى حق جل وعلانك * قل ان الموت الذى تفرون منه
فانه ملاقيكم * قول شريفى كبى دخى رجل يأتينى اوفى الدار
فله درهم كبى دخى غلام رجل يأتينى اوفى الدار فله درهم كبى
دخى كل رجل عالم فله درهم كبى شومواضع مذكوره لردن
غيريده خبر اوزرينه فانك دخولى جائز اولمز * بشنجيسى كان
بابنك اسميدر بو كان بابنك اسمنك حكمى فاعل حكميدر
* التنجيسى ان بابنك خبريدر بو ان بابنك خبرينك امرى يعنى
حكمى مبتدانك خبرينك امرى يعنى حكمى كبيدر لكن اسمنك
تقديمى جائز اولمز الاظرف اولورسه جائز اولور ان فى الدار

رجلا كبی * يدنجيسی نفی جنس ايچون اولوجی لانك خبريدر
لاغلام رجلا عندنا كبی * سكزنجيسی ليس يه مشابه اولان ماايله
لانك اسميدر بو ليس يه مشابه اولان ماايله لانك اسمنك حكمی
مبتدانك حكميدر * طقوزنجيسی نواصبدن جوازمدن خالی
اولان فعل مضارعدر يضرب و يضربان كبی * اما معمول
منصوب اون اوچدر * اولكيسی مفعول مطلقدر مفعول
مطلق بر اسمدر كه اول اسمی لفظا يا تقديرا مذكور عاملك
فاعلی ايشلديه ضربت ضربا وضربة وضربة كبی مفعول
مطلق بعض كره لفظ عاملك غير اسم اولور قعدت جلوسا كبی
بعض كره ده قرينه نك قياميله فعلی حذف اولنور ايضا كبی
آض ايضا ديمكدر وعاملك اوزرينه تقديمی جائز اولور اكا عامل
دخی لازم كلمز * ايكنجيسی مفعول به در مفعول به بر اسمدر كه
فاعلك فعلی اول اسم اوزرينه واقع اوله اولدخی ايكی قسم
اوزرينه در بری عامدر يعنی فعل لازمله يا متعديله اول عام اولان
مفعول به حرف جر ايله مجروردر ديكری متعدی ايله خاصدر
تحقيق بو عامل قياسينك لازم ايله متعدی بحثنده مرور ايلدی
ودخی مفعول به عاملك اوزرينه تقديمی جائز اولور زيدا
ضربت كبی وعاملك مطلقا حذفی دخی جائز اولور زيدا كبی
من اضرب ديين منك جوابنده * اوچنجيسی مفعول فيه در
مفعول فيه شول بر اسمدر كه زمانده ياخود مكانده عاملك
مضمون مدلولی اول اسمده ايشلنيله لفظا نصبنك شرطی
فی تقديری ايله در وفی تقديرينك شرطی حرف جر بحثنده
مرور ايلدی مفعول فيه دخی عاملك اوزرينه تقديمی جائز
اولور هر نقدر عاملی معنای فعل دخی اولورسه ومطلقا
مفعول فيه دخی حذف اولنور قرينه ايله عاملی دخی حذف

اولنور * دردنجيسی مفعول له در مفعول له دخی شول بر اسمدر كه
عاملك مضمون مدلولی اول اسم اجليچون ايشلنيله لفظا
نصبنك شرطی لام تقديری ايله در بو لام تقديرينك شرطی
دخی مرور ايلدی بو مفعول له عاملك اوزينه تقديمی ياخود
تركی جائز اولور وقرينه ايله عاملك حذفی دخی جائزدر
* بشنجيسی مفعول معه در مفعول معه عاملك معموله
مصاحبتيچون واودن صكره ذكر اولنه جئت وزيدا كبی ودخی
مفعول معه عاملك اوزرينه تقديمی جائز دكلدر ومعموله مصاحبك
اوزرينه تقديمی جائز دكلدر وتعددی دخی جائز اولمز * التنجيسی
حالدر حال شول بر شيدر كه فاعلك ياخود مفعولك هيئتنی لفظا يا معنا
بيان ايليه ضربت زيدا قائما وهذا زيد قائما مثالی حالك عاملی
فعل يا شبه فعل يا معنای فعلدر ودخی حال عاملی معنويسنك
اوزرينه دخی مجرور ذی الحالی اوزرينه تقدم ايلمز بو بيان ايله
مررت جالسا بزيد دينلمز ودخی حالك مصاحبی نكرهٔ محضه
اولورسه اول حالك نكره اوزرينه تقديمی واجب اولور جاءنی
راكبا رجل كبی دخی حال جملهٔ خبريه اولدقده بر رابطه دن
لازمدر اول رابطه مضارع مثبتده انجق ضمير در جاءنی زيد
يركب كبی ياخود ضمير واو ايله اولد يعنی حالده در ياخود يالكز
واو ايله ياخود مضارع مثبتك غيريده ضمير ايله در لكن غالبا
اولان جملهٔ اسميه ده واو ايله در جاءنی زيد لا يركب ياخود ولا يركب
ياخود ولا يركب عمرو ياخود ركب ياخود وركب ياخود هو راكب
ياخود وهو راكب كبی حالك تعددی دخی جائز اولور زيد راكبا
ضاحكا كبی قرينهٔ حاليه يا مقاليه ايله عاملك حذفی دخی جائز
اولور راشدا مهديا كبی سفر مراد ايدن ديين منك قولنده
* يدنجيسی تميزدر تميز شول بر اسمدر كه اول اسم ذات

مذكورەدن ابهامى رفع ايدر اول ذات مذكورەنك تماميق بش
شئيك برسيله در تحقيق بونك تفصيلى اسم مبهم تام بحثنده
سبقت ايلدى ياخود اول اسم جملهده نسبت اولان ذات
مقدرەدن ابهامى رفع ايدر طاب زيد نفسا كبى طاب شئ زيد
ديمكدر ياخود اول جملهيه مشابه اولاندن ابهامى رفع ايدر الحوض
ممتلئ ماء والارض مفجرة عيونا وزيد طيب ابا وابوة ودارا
وحسن وجها وافضل من عمرو علما كبى ياخود اضافتده اولان
نسبتدن ابهامى رفع ايدر اعجبنى طيبه ابا وابوة كبى شو ذات مقدردن
ابهامى رفع ايدن تميز معناده فاعلدر بو اجلدن عاملنك
اوزرينه تقدم ايلمز ودخى تميز برشئ او لمز الا انجق نكره اولور
* سكز نجيسى مستثنادر مستثنا ايكى نوعدر متصلدر اول
استثناء متصل لا ايله ياخود الانك اخواتنك برسيله متعددندن
مخرجدر دخى منقطعدر اول استثناء منقطع متعددندن مخرج
اولميوب الادن صكره مذكوردر ودخى كلام موجب نامده
صفتك غيرى الادن صكره واقع اولان مستثنا مطلقا منصوبدر
جاءنى القوم الازيدا كبى ياخود مستثنا مستثنا منهك اوزرينه
مقدم اولدقده جاءنى الازيدا احد كبى ياخود مستثنا منقطع
اولدقده جاءنى القوم الاحمارا كبى ياخود مستثنا خلادن
صكره ياخود اكثرا ستعمالده عدادن صكره ياخود ماخلا ياخود
ماعدا ياخود ليس ياخود لايكون دن صكره واقع اولدقلرنده
منصوبلردر ودخى كلام غير موجبده واقع اولان مستثنا اوزرينه
نصب جائز بدل مختار اولنور مستثنامنه مذكور اولديغى حالده
ماجاءنى القوم الازيد كبى ياخود الازيدا كبى دخى مستثنا عوامل
حسبيله معرب اولنور مستثنامنه مذكور اولمديغى حالده
ماجاءنى الازيد كبى دخى مستثنا مجرور اولور غير كلمهسندن صكره

دخى سينك كسرى سوى وفتحيله سواءدن صكره دخى اكثر
استعمالده حاشادن صكره واقلده عدا وخلادن صكره وغير
كلمهسنده اصل اولان صفت اولمقدر الا اوزرينه حمل اولنوب
الا ايله اولان مستثنانك اعرابى كبى تفصيل اوزره معرب اولندى
ودخى استثناده اصل اولان الادر بو الا صفت اولمده غير كلمهسى
اوزرينه حمل اولنديغى استثنا متعذر اولديغى وقتدهدر بو سببدن
الانك ما بعدى صفت اولوب مستثنا اولمز واجب تعالى
حضرتلرينك * لوكان فيهما آلهة الا الله لفسدتا * قول شريفى
كبى غير الله ديمكدر * طقوزنجيسى كان بابنك خبريدر كان بابنك
خبرينك امرى مبتدانك خبرينك امرى كبيدر كان دخى حذف
اولنور قرينهنك وجودى عندنده غيرلرندن متجاوز اولديغى
حالده الناس مجزيون باعمالهم ان خيرا فخير وان شرا فشر كبى
بو مثال مذكورك مثلنده درت وجه دخى جائز اولور * اونجيسى
ان بابنك اسميدر بو ان بابنك اسمى مبتدا كبيدر لكن بو اسمك
حذفى جائز دكلدر * اون برنجيسى نفى جنس ايچون اولان لانك
لانك اسميدر لا غلام رجل عندنا كبى بعضا خبرينك وجودى
عندنده بو لانك اسمى حذف اولنور لا عليك كبى لا بأس ديمكدر
* اون ايكنجيسى ليس يه مشابه اولان ما ايله لانك خبريدر بو دخى
مبتدانك خبرى مثللیدر * اون اوچنجيسى اوزرينه حروف
نواصبدن برحرف داخل اولان فعل مضارعدر ان يضرب كبى
اما مجرور ايكيدر بونك بيانى حرف جر بحثنده مرور ايلدى
ايكنجيسى اضافتله مجروردر ودخى اضافتله مجرورك تقديمى
جائز دكلدر ومعمولى اولان مضاف اليه مضافنك اوزرينه
تقدم ايلمز الا اول مضاف غير لفظى اولمقدر بو بيان اوزره
معمولى اولان مضاف اليه غير لفظى اولان مضافنك اوزرينه

تقدیمی جائز اولور اناز یدا غیر ضارب کبی بو غیر ضارب جائز
اولمسی لاضارب معناسنه اولدیغیچوندر ودخی مضاف ایله
مضاف الیهلری بینی برشیئله توسعا فصل جائز اولمز الا عربدن
مسموع ایسه جائز اولور وسماعی اوزرینه قیاس جاری اولمز
دخی ضرورة شعریه ایله فصلی جائز دکلدر الا الظرف اوله
بعض کره مضاف دخی حذف اولنور بو تقدیرجه مضافک
اعرابی مضاف الیهه اعطا اولنور بو حذفده نصکره اعطاء
اعراب قیاسیدر حق جل وعلانک * واسئل القریة * قول
شریفی کبی اهل القریة دیمکدر و بعض کره مضاف الیه نادرا
مجرور اولدیغی حالده باقی قالور حق سبحانه و تعالینک * یرید
الاخرة * قول شریفنده واقع اولان اخرة لفظنک جر ایله برقرائته
کوره ثواب الاخرة دیمکدر و بعض کره مضاف الیه دخی
حذف اولنوب مضاف حالی اوزره باقی قالور اکر مضافک اوزرینه
حذف اولنان مضاف مثللی عطف اولنورسه بین ذراعی
وجبهة الاسد کبی ذراعی الاسد دیمکدر یاخود محذوف اولان
مضاف الیه مثللی مضاف مکرر اولورسه یا تیم تیم عدی کبی
والا یعنی مکرر یا معطوف اولمزسه اول مضاف حالی اوزره باقی
قالمز بلکه حذف اولنان مضاف الیهدن عوض اول مضافه
تنوین اعطا اولنور اکر اول مضاف غایة من الغایات اولمزسه
وکلا آتیناه وحینئذ ویومئذ کبی کل واحد وحین اذ کان کذا
و یوم اذ کان کذا دیمکدر واکر اول مضاف غایت اولورسه
اول غایت جهات ست وحسب ولا غیر ولیس غیردر بو مذکوراتده
مضاف الیه منوی اولدیغی حالده مضاف ضم اوزرینه مبنی
قیلنور اما مجزوم سابقا ذکر اولنان جوازم حرفلرینک برینک
داخل اولدیغی فعل مضارعدر اول جوازم کلمهٔ مجازاتدن

اولورسه شرط وجزایی اقتضا ایدر اکر مضارع اولورلرسه
یاخود اول یعنی شرط بغیر فاء مضارع اولورسه اول جازم ایله
مضارعلک مجزوم اولمسی واجب اولور واکر اول یعنی شرط
ماضی اولوب ثانی یعنی جزاء مضارع اولورسه اول مضارعلک
جزمی ورفعی جائز اولور واکر جزا ماضی متصرف مضارع
معناسنه اولورسه یاخود لم ایله و لما ایله مضارع منفی اولورسه
اول جزانک اوزرینه فانک دخولی جائز اولمز ان ضربت ضربت
اولم اضرب کبی واکر جزاء جملهٔ اسمیه یاخود جملهٔ ماضیهٔ غیر
متصرفه یاخود ماضی معناسنه اولورسه بو تقدیرجه اول جزاء
ماضی ظاهر یا تقدیرا بر قد لفظندن قورتلمز یاخود جزاء مضارع
سینه یاخود سوفیه یاخود لن یاخود ما کلمه لرینه یاخود جملهٔ
فعلیهٔ انشائیه که امر کبی ونهی کبی واستفهامیه کبی ودعائیه کبی
جمله لره مقارن اولورسه اول جزایه فانک دخولی واجب اولور
ان ضربت فانت مضروب کبی دخی حق جل وعلانک * ومن
یفعل ذلک فلیس من الله فی شیء دخی فان کرهتموه فعسی
ان تکرهوا شیئا نظم شریفی کبی دخی وان کان قمیصه قد
من قبل فصدقت * قول شریفی کبی که فقد صدقت دیمکدر
دخی فان تعاسرتم فسترضع له اخری کبی دخی ومن یبتغ
غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه کبی دخی ان ضربک زید
فاضربه کبی یاخود فلا تضربه کبی یاخود فهل تضربه کبی
دخی ان تکرمنی فیرحمک الله تعالی کبی واکر جزاء سین وسوف
وان وما نک غیری مضارع مثبت یاخود لانک غیری منفی
اولورسه اول جزاء فاء ایله رفعی دخی جزمله حذفی جائز اولور
ان تضرب اضرب کبی یاخود فاضرب یاخود لا اضرب یاخود
فلا اضرب کبی * اما معمول بالتبعیه بشدر اول بش شیء متبوعلک

اوزرینه تقدیمی جائز اولمز واول بش تابعده عامل متبوعك
عاملیدر واول توابعك اعرابی متبوعك اعرابی کبیدر * ولکنسی
صفتدر اول صفت مطلقا متبوعنده اولان معنا اوزرینه دلالت
ایدر تابعدر ودخی صفتك تعددی جائزدر جاءنی الرجل العالم
الفاضل کبی وجملهٔ خبریه ایله نکره نك وصفلنمسی دخی جائزدر
اول جمله یه عائد ضمیر ایله جاءنی رجل قام ابوه کبی بعض قرینه
ایله ضمیر دخی حذف اولنور ودخی صفت موصوفك حالی دخی
موصوفك متعلقنك حالی ایله وصفلنور * امدی اولکیسی یعنی
موصوفك حالی ایله وصفلنمسی که اول صفت موصوفه
تعریفده وتنکیرده وافراده وتثنیه ده وجمعده وتذکیرده
وتأنیثده اتباع واتحادیدر جاءنی رجل عالم وجاءتنی امرأة
صالحة کبی * ایکنجیسی که متعلقنك حالی ایله وصفلنمسی
انجق ایکی اولکیلرده یعنی تعریف وتنکیرده اتفاقیدر جاءنی
رجل راکب غلامهم کبی * ودخی معرفه شول براسمدر که
اول اسم بعینه ذات معین برشی ایچون وضع اولنه نکره شول
براسمدر که بعینه ذات معین اولمیان شیء ایچون وضع اولنه واول
معرفه التی نوعدر نوع اول مضمراتدر اول مضمرات دخی درت
قسمدر قسم اول مرفوع متصلدر که فاعل بحثنده سبقت ایلدی
قسم ثانی مرفوع منفصلدر اول مرفوع منفصل هو هی
هما هم هن فتح تاء ایله انت کسر تاء ایله انت انتما انتم انتن انا
نحن در قسم ثالث منصوب متصل ومجرور متصل بیننده
مشترکدر ضربه ضربها ضربهما ضربهم ضربهن فتح کاف ایله
ضربك کسر کاف ایله ضربك ضربکما ضربکم ضربکن ضربنی
ضربنا کبی دخی له مثللر اخرینه منتهی اولنجیه قدر قسم
رابع منصوب منفصلدر اول دخی ایاه ایاها ایاهما ایاهم ایاهن

کافك فتحیله ایاك کسریله ایاك ایاکما ایاکم ایاکن ایای ایانادر
نوع ثانی علمدر علم دخی ایکی قسمدر بری علم شخصدر زید کبی
دیگری علم جنسدر اسامه سبحان کبی * نوع ثالث اسماء اشاراتدر
اول اسماء اشارات ذادر مذکر ایچون ذان وذین تثنیه ایچوندر
تاوذی وتی وته وذه وتهی وذهی مؤنث ایچونلردر تان وتین
تثنیهٔ مؤنث ایچونلردر اولاء مد ایله وقصر ایله مذکره ومؤنثه
جمع ایچوندر بو اسماء اشاراتك اوللرینه حرف تنبیه لاحق اولور
هذا کبی دخی آخرلرینه کاف خطاب متصل اولدقده مذکرنده
فتح کاف ایله ذاك مؤنثده کسر ایله ذاك تثنیه لرنده ذاکما
جمع مذکرنده ذاکم مؤنثده ذاکن دینلور کذلك ذانك اولنه
هاء داخل وآخرینه کاف متصل اولدیغی کبی ذانك باقیلری
بینی دخی اول هاء وکاف ایله جمع اولنور هاذاك کبی دخی تلك
واولالك ومشددتین ایله ذانك وتانك دینلور بونلر بعید ایچوندر
اما فتح مثلثه وتشدید ایله ثمه وضم ایله هنا وههنا وفتح
وتشدید ایله هنا وهنالك خاصه مکان ایچوندر * نوع رابع موصولدر
ودخی موصول سامعك معلومی ایچون برجملهٔ خبریه صله لازمدر
واول جمله ده ضمیر اولوب موصوله عائد اوله قرینه عندنده
اول ضمیرك حذفی دخی جائز اولور ودخی اول موصولك واحد
مذکری الذی تثنیه سی رفعی حالنده اللذان نصبی وجری
حالنده اللذین جمع مذکری احوال ثلثه سنده الذین درواحدهٔ
مؤنثی التی تثنیه سی رفعی حالنده اللتان نصبی وجری حالنده
اللتین جمع مؤنثی اللواتی اللائی اللای اللاتی اللات بونلردر
ودخی موصول ذادر ماء استفهامیه نك بعدنده واقع اولور
دخی من وای وایة در دخی اسم فاعلك واسم مفعولك اوللرنده
الذی والتی معناسنه اولان الف لامدر * نوع خامس معرف

باللامدر كه برا بردر اول لام عهد ايچون اولسون جاءني رجل
فاكرمت الرجل كبي ياخود جنس ايچون الرجل خير من المرأة كبي
دخي اول معرف حرف ندا ايله در بر شيء معين قصد اولندقده
يارجل كبي * نوع سادس شو خمسهٔ مذكوره يه مضافدر
* برنجيسي اضافهٔ معنويه در غلام زيد كبي * ايكنجيسي عطف
بالحروفدر بو عطف تابعك بيني ايله متبوعنك بيننده اون
حرفك بريله توسط ايدر اول حرفلر واودر فادر ثم درحتى در
اودر مادر دخي ام ولا و بل ولكن در قچن بو حروفله ضمير مرفوع
متصلك اوزرينه عطف اولندقده اول ضميرك منفصل ايله تأكيدي
واجب اولور ضربت انا وزيد كبي والافصل واقع اولدقده تأكيدك
تركي جائز اولور ضربت اليوم وزيد كبي و اكر ضمير مجرور اوزرينه
عطف اولندقده خافض اعاده اولنور مررت بك و بزيد دخي
المال بيني و بينك كبي ومعطوف دخي معطوف عليه حكمنده در
واجب ممتنع اولديغي محلده دخي ايكي شيئك عطفي حرف
واحد ايله عامل واحدك معمولي اوزرينه بالاتفاق جائزدر
ضرب زيد عمرا و بكر خالدا كبي ودخي جائز اولماز ايكي شيئك
عطفي حرف واحد ايله عاملين مختلفينك معمولي اوزرينه
الاجارك تقدمي عندنده على رأي جائزا ولور في الدار زيد
والحجرة عمرو كبي * اوچنجيسي تأكيددر اول تأكيد ايكي قسمدر
بري لفظيدر اول تأكيد لفظي لفظ اولي تكراردر ياخود ضمير
متصلده لفظ اولك مرادفني تكراردر بو تأكيد لفظي الفاظك
كلبسنده جريان ايدر جاءني زيد زيد وضربت انت وضرب
ضرب زيد وزيد قائم زيد قائم كبي (بري دخي معنويدر كه مخصوص
بالمعارفدر اول تأكيد معنوي نفسه وعينه وكلاهما وكلتاهما
وكله واجمع واكتع وابصع در شو ثلثهٔ اخيره اجمع يه تابعلردر

واجمع نك اوزرينه تقدم ايتمزلر و كلام فصيحده بله اجمعنك
دونيله تذكر دخي اونمزلر قچن ضمير مرفوع متصل نفس ايله
ياخود عين ايله تأكيد مراد اولندقده اولا منفصل ايله تأكيد
اولنور زيد ضرب هو نفسه او عينه كبي * دردنجيسي بدلدر بدل
مقصود بالنسبه در متبوعني تجاوز اولديغي حالده واقسامي
دخي دردر بدل كل من الكلدر اكر شيء واحد اوزرينه صادق
اولورلرسه جاءني زيد اخوك كبي دخي بدل بعض من الكلدر
اكر بدل مبدل منه دن جزء اولورسه ضربت زيدا نفسه كبي
دخي بدل اشتمالدر اكر بدل ايله مبدل منهك بيننده جزئيت
وكليتك غيري اولورسه شول حيثيتله كه نفس سامع اولي ذكر
دنصكره منتظر اولوب ثانييه تشوق ايده سلب زيد ثوبه كبي دخي
بدل غلطدر اكر مبدل منهك ذكري صريحا غلط اولورسه
رأيت رجلا حمارا كبي بو بدل غلط كلام فصحاده بولنمز بلكه
فصحا بل كلمه سيله ايراد ايدرلر ودخي معرفه مبدل منهدن بدل كل
اولان نكرهٔ محضه نك وصفلنمسي واجب اولور حق سبحانه
وتعالينك * بالناصية ناصية كاذبة * قول شريفي كبي
ودخي مضمردن اسم ظاهر بدل كل اولمز الا اول مضمر
غائبدن اوله ضربته زيدا كبي * بشنجيسي عطف بياندر
بو عطف بيان بر تابعدر كه متبوعني ايضاح ايچون كلور
ومتبوعده دخي بر معنا اوزرينه دلالت ايلمز اقسم بالله ابو حفص
عمر كبي حاصل كلام باب ثانيدن بزو معمولاتدن برم ذكر
ايلديكمزك مجموعي كامل اوتوز اولدي * باب ثالث اعراب
بياننده در * اعراب عاملدن كلن شيدر بو تقديرجه معربك
آخري مختلف اولور بو اعراب ايچون بعضيسي بعضيسنده
داخل درت تقسيمات واردر تقسيم اول بحسب الذات

والحقيقتدر بو اعرابه بزلر يا حركه در يا حرفدر يا حذفدر ديرز
حركه دخی اوجدر ضمه در فتحه در كسره در جاءنی زيد
ورأيت زيدا ومررت بزيد كبی حرف دخی درتدر واو در الف در
يادر جاءنی ابوه ورأيت اباه ومررت بابيه كبی دخی نوندر
يضربان كبی حذف دخی اوجدر حركه حذفدر لم ينصر كبی
آخر حذفدر لم يغز ولم يرم كبی نون حذفدر لم يضربا كبی مجموع
بحسب الذات والحقيقه تقسيمات اوندر تقسيم ثانی بحسب
المحالدر اول معربه دخی بزلر محض خالص حركه ايله ياخود
محض حروفله ياخود حركه مع الحذف ايله ياخود حروف
مع الحذف ايله ديرز *اولكی حركه ثلثه ايله اولان تام الاعرابدر كه
مرفوع اولديغی حالده ضمه ايله در منصوب اولديغی حالده
فتحه ايله در مجرور اولديغی حالده كسره ايله در بو حركات
ثلثه اسم مفرد منصرفده دخی جمع مكسر منصرفده اولور
جاءنی رجل ورجال ورأيت رجلا ورجالا ومررت برجل وبرجال
كبی يا ناقص الاعرابدر حركتين ايله كه مرفوع اولديغی
حالده ضمه ايله در منصوب ومجرور اولدقلری حالده فتحه ايله
بو معرب غير منصرفده در جاءنی احمد ورأيت احمد ومررت
باحمد كبی ياخود مرفوع اولديغی حالده ضمه ايله در ياخود
منصوب ومجرور اولدقلری حالده كسره ايله در بو معرب جمع
مؤنث سالمده در جاءنی مسلمات ورأيت مسلمات ومررت
بمسلمات كبی * ايكنجيسی كه اول معرب محض خالص حرفله در
كيروه انجق محض حركه ايله اولان كبی بو دخی يا تام الاعرابدر
حروف ثلثه ايله حالت رفعی واو ايله حالت نصبی الف ايله
حالت جری يا ايله در بو اعراب ثلثه مفرد مكبر اولوب نفس متكلم
يا سنه مضاف اولان اسماء سته مضافه ده در ياخود ناقص

الاعرابدر

الاعرابدر حرفين ايله بونك حالت رفعی واو ايله حالت نصبی
وجری يا ايله در بو حرفين ايله اولان اعراب ناقص جمع مذكر
سالم واولو وعشرون وانك اخواتلرنده در جاءنی مسلمون
واولو مال وعشرون ورأيت مسلمين واولی مال وعشرين ومررت
بمسلمين واولی مال وعشرين كبی ياخود حالت رفعی الف ايله حالت
نصبی وجری يا ايله در بو اعراب مثنی واثنان دخی مضمره مضافه
اولان كلا كلته لرنده در جاءنی مسلمان واثنان وكلاهما ورأيت مسلمين
واثنين وكليهما ومررت بمسلمين واثنين وكليهما كبی *اوچنجيسی
حركه حذف ايله اولان معرب انجق تام الاعرابدر بو معرب دخی
ايكی قسمدر زيرا حذف اولان يا حركه در ياخود حرفدر *اولكيسی
حركه حذف ايله اولان شول بر فعل مضارعدر كه آخرينه ضمير
متصل اولميوب انجق صحيح اوله اولمعتل اولميوب آخری صحيح
اولان فعل مضارعك حالت رفعی ضمه حالت نصبی فتحه حالت
جزمی حذف حركه ايله در يضرب ولن يضرب ولم يضرب كبی
ايكنجيسی كه حرف حذف ايله اولان فعل مضارع مذكوردر كه
اكر آخرنده حرف علت اولور ايسه حالت رفعی ضمه حالت نصبی
فتحه حالت جزمی آخرينی حذف ايله در يغزو ولن يغزو
ولم يغز كبی *دردنجيسی حرفی حذف ايله اولان معرب انجق
ناقص الاعرابدر اولدخی شول بر فعل مضارعدر كه جمع مؤنث
نوننden غيری آخرينه ضمير مرفوع متصل اوله بو صورتده
فعل مضارعك حالت رفعی نون ايله وحالت نصبی وجزمی
حذف ايله در يضربان ولن يضربا ولم يضربا كبی بو تقديرجه
مجموع اعراب بحسب المحل طقوزدر مفرد منصرف ايله مراد
حرف جر ايله تنوين داخل اولاندر زيدا كبی غير منصرف ايله
مراد حرف جر ايله تنوين داخل اولميوب حركه ايله اولان

اسم معربده بو دخی ایکی نوعاوزرینه‌در *اولکیسی سماعیدر
مثالی احاد وموحد ثناء مثنی ثلث مثلث رباع مربع کبی
بو الفاظ مذکوره‌لر عدل اولدقلری حالده در واخر کبی صفات
اولدیغی حالده وجمع وکتع تبع بضع کبی بو لفظلر دخی
جمعك جمعی اولدقلری حالده در وعمر زفر زحل قزح کبی
بو کلملر دخی علم اولدقلری حالده در *ایکنجیسی قیاسیدر قیاسی
هر برعلم که فعله مخصوص وزن اوزرینه اوله ضرب شمر انقطع
اجتمع استخرج کبی یاخود تاء تأنیث قبول ایتمیوب اولنده
حرف زوائد اولان مضارعت حرفی اوله یزید یشکر کبی دخی
هر براسم اعجمی که استعمال اولنده علم اولدیغی حالده عربی‌یه
نقل اولنه حال بو که بو اعجمی اوچ حرفدن زیاده یاخود اوسط
متحرك اوله قانون ابراهیم شتر کبی یاخود هر برمؤنث که الف
یاخود الف ممدوده ایله اوله حبلی حمراء کبی دخی هر برعلم که
لفظنده تاء تأنیث اوله فاطمه حمزه کبی یاخود تأنیث تقدیری اوله
اول تاء تأنیث تقدیری اوچ حرف اوزرینه زائد اوله زینب کبی یاخود
اوسط متحرك علم مؤنث اوله اسم امرأه اولان قدم کبی واکر اوسط
متحرك ایله مذکر تسمیه قیلنورسه منصرف اولور واکر علم اولان
مؤنث ثلاثی واوسطی ساکن اولورسه صرفی ومنعی جائز اولور
هند کبی دخی هر برعلم که ایکی اسمدن مرکب اولوب احدهما
آخرده عامل اولمیه وثانی دخی صوت اولمیه دخی حرف معناسنی
متضمن اولمیه بعلبك وحضرموت کبی ودخی شول براسم که
انده الف نون مزیدتان اوله علم اولدیغی حالده یاخود تاء داخل
اولمیان وصف اولدیغی حالده عمران سکران ورحمان کبی
ودخی هر برجمع که فعالل وزنی اوزره یا فعالیل وزنی اوزره اوله
مساجد ومصابیح کبی ضرورت شعر ومناسبت ایچون منصرف

اولمسی دخی جائز اولور سلاسلا قوارپرا کبی ودخی هر برغیر
منصرف که برشیئه مضاف اولدقده یاخود کندینه لام تعریف
داخل اولدقده منصرف اولور *تقسیم ثالث بحسب النوعدر
اولدخی درتدر رفعدر نصبدر که اسم ایله فعل بیننده مشترکدر
دخی جردر اسمه مخصوصدر جزمدر فعله مخصوصدر رفعك
علامتی درتدر ضمه‌در واودر الفدر نوندر نصبك علامتی
بشدر فتحه‌در کسره‌در الفدر یادر حذف نوندر جرك علامتی
اوچدر کسره‌در فتحه‌در یادر جزمك علامتی اوچدر حذف
الحرکه‌در حذف الاخردر حذف النوندر *تقسیم رابع بحسب
الصفه‌در اولدخی اوچدر لفظیدر که لفظده ظاهر اولور
تقدیریدر دخی محلیدر امر بویله اولدیسه بز کلمه‌نك آخرلرینی
ذکر ایدرز که تقدیری ایله محلینك ماعداسی اولان لفظی
*معلوم اوله پس ایمدی تقدیری شول برشیدر که لفظده ظاهر
اولمیوب بلکه آخرینه تقدیر اولنه اعراب حقیقینك غیری آخرنده
مانع اولدیغیچون بو اعراب تقدیری اولمز الا انجق لفظی کبی
معربده اولور وبو تقدیری مدی موضعده‌در اولکیسی مفرد
معربدر که آخری الف اوله هر نقدر اجتماع الساکنین ایچون
حذف اولندی ایسه‌ده اکر اول مفرد اسم اولورسه احوال
ثلثه‌سنده اعرابی تقدیریدر العصا وعصا کبی واکر اول مفرد
فعل اولورسه حالة رفعی وحالة نصبی تقدیریدر حالة جزمی
لفظیدر یخشی ولن یخشی ولم یخش کبی *ایکنجیسی شول براسم
مفرددر که تثنیه‌نك غیری متکلم یاسنه مضاف اولنه اکر اول
اسم معرب جمع مذکر سالم اولورسه انجق حالة رفعی تقدیریدر
جاءنی مسلمی کبی اصلی مسلموی‌در واکر اول اسم معرب جمع
مذکر سالمك غیری اولورسه کلیسنك اعرابی تقدیریدر غلامی

رجالی ومسلماتی کبی *اوچنجیسی شول براسم معربدر که آخری
اعراب محکی اوله اولدخی یاجملهٔ منقوله در علمیته تأبط شرا کبی
یاحجاز یون قولنه کوره مفرددر من زیدا کبی ضربت زیدا دیین
منك قولنده دخی دعنی عن تمرتان کبی الك تمرتان دیین منك
قولنده دخی کذلك هر برعلم مرکب که جزء ثانیسی اصلنده
اعرابدن محلی اولمیان معمول اوله ان زیدا وهل زید ومن زید کبی
عبدالله ومضروب غلامه بو مثاللرك خلافنه در زیرا بونلرك
اعرابنك جزء اولی بحسب العوامل لفظیدر جزء ثانیسی
اعراب حکایه ایله مشغولدر یاخود اعراب محکی ایله مبنیدر خمسة
عشر کبی علی الاشهر علم اولدیغی حالده * دردنجیسی شول
براسم یافعل معربدر که آخرینك ماقبلی مکسور اوله هرنقدر
التقاء الساکنین ایچون حذف اولنمش ایسه ده واکر اول معرب
اسم اولورسه حالهٔ رفعی و حالهٔ جری تقدیریدر القاضی
وقاض کبی واکر اول معرب فعل اولورسه انجق حالهٔ رفعی
تقدیریدر اکر آخرینه ضمیر مرفوع لاحق اولمزسه یرمی ترمی زمی
کبی * بشنجیسی شول برفعلدر که آخری حرف علتدن واو اوب
ماقبلی مضموم اوله بوصورتده انجق حالهٔ رفعی تقدیریدر
یوقاروده کچن کبی بونك دخی اخرینه ضمیر لاحق اولمزسه
یغزو تغزو اغزو نغزو کبی *التنجیسی اعراب بالحروف اولان
اسم معربدر که اول حرفلر بعدنده ساکنه ملاقی اوله ساکنه
ملاقی اوله دیمك سکره کلن کلمه نك اولنده همزهٔ وصل اوله دیمکدر
اکر اول اعراب بالحروف ایله اولان اسم اسماء ستهٔ مذکوره
اولورسه بونك اعرابنك احوال ثلثه سی تقدیریدر رجاءنی
ابوالقاسم ورایت اباالقاسم ومررت بابی القاسم کبی دخی جمع
مذکر سالم ولوب حرف عرابك ماقبلی مفتوح اولورسه

مصطفون مصطفین کبی بواو ضمه ایله یا کسره ایله حرکه لنور
بوصورتده بونك اعرابی احوال ثلثه سنده لفظیدر رجاءنی مصطفو
القوم ورایت مصطفو القوم ومررت بمصطفو القوم کبی واکر ما
قبلنده که حرف اعراب مفتوح اولمزسه حذف اولنورلر بوصورتده
بونك اعرابی احوال ثلثه سنده تقدیریدر رجاءنی ضاربو القوم ورایت
ضاربی القوم ومررت بضاربی القوم کبی واکر بو اسم تثنیه
اولورسه حالهٔ رفعی تقدیریدر حالهٔ نصبی وحالهٔ جری یاء ساکنه
کسره ایله حرکه لنوب بونلرك اعرابی لفظی اولور جاءنا غلاما ابنك
ورایت غلامی ابنك ومررت بغلامی ابنك کبی * یدنجیسی شول
اعرابی بالحرکه ایله اولان اسم معربکه انك اسکانی موقوف علیه اوله
اکر موقوف علیهك تنوین تمکنی غیره نون اولورسه یاخود آخرنده
تاء تأنیث اولورسه بوصورتده بونك احوال ثلثه سنك اعرابی
تقدیریدر احمد وضاربات وضاربة کبی واکر اول اسم مذکور تأنیثك
غیری منون اولورسه حالهٔ رفعی و حالهٔ جری تقدیریدر
حالهٔ نصبی متجاوز اولدیغی حالده زید کبی *اما اعراب محلی
ایکی موضعده در اولکیسی شول براسم معربدر که آخری اعراب
محلینك غیریله مشغل اوله مررت بزید کبی زیرا زیدك اعراب
محلیسنده مفعولیت اوزره نصب ایله حکم ولنور وکذا
العجبنی ضرب زید ومر بزید کبی زیرا زیدك اعرابدن محلی فاعلیت
اوزره مرفوعدر مثال اولده نائبیت اوزره مرفوعدر مثال ثانیده
*اول ایکی موضعك ایکنجیسی مبنیدر اول مبنی شول برکلمه در که
حرکه سی وآخرینك سکونی عامل سببیله اولمیه معرب بونك
خلافنه در معرب شول برکلمه در که حرکه سی وآخرینك سکونی
عامل سببیله در مبنی ایکی نوع اوزرینه در مبنی اصل ومبنی
عارضدر * اولکیسی یعنی مبنی اصل در تدر حرفدر ماضیدر

امر بغير اللامدر بصريون عندنده دخی جمله‌در * ایکنجیسی
یعنی مبنی عارض ماقبلی کبی ایکی نوع اوزرینه‌در لازمدر
وغیر لازمدر پس امدی لازم اصلا بنادن منفك اولمیه اول مبنی
لازمده مضمراتدر دخی اسماء اشاراتدر دخی موصولاتدر ای
وایه‌نك غیری تحقیق بونلر معربلردر دخی اسماء افعالدر كه
بونك ذکری سبقت ایلدی ودخی شول اسم كه مصدر اولدیغی
حالده فعال وزنی اوزرینه اوله فجار کبی یاخود صفت اوله
یافساك کبی یاخود اهل حجازك عندنده مؤنث ایچون علم
اوله حذام کبی دخی اصواتدر صوت شول برلفظدر كه انكله
صوت حکایه اولنه غاق کبی یاخود اولفظ ایله بهائم صوتی
حکایه اولنه نخ کبی دخی بعض المرکباتدرمرکبات هر بر كلمتین كه
حدهما آخره عامل اولمیوب ایکیسی اسم واحد اوله اكر ایکنجیسی
صوت اولورسه جزء اولی فتحه ایله جزء ثانیسی کسره ایله مبنی
قیلنورلر سیبویه کبی واکر ایکنجیسی صوت اولمزسه جزء اولی
فتح اوزرینه مبنی قیلنورلر اکر اخری حرف صحیح اولورسه بعلبك
وحضرموت کبی ودخی سکون اوزرینه مبنی قیلنور اكر اخری
حرف علت اولورسه معدی کرب کبی حال بو كه ثانینك اعرابی
غیر منصرفدر لغة فصیحه اوزره واكر اول ایکی كلمه اسم واحد
قیلنمیوب لكن ثانی حرف عاطفه‌یی یاخود حرف جری تضمن
ایدرسه بو صورتده اولی دخی لفظ اثنین اولمزسه اول كلمه‌لر فتح
اوزرینه مبنی قیلنورلر اكر آخرلری حرف صحیح اولورسه
سکون اوزرینه مبنی قیلنورلر اكر آخرلری حرف علت اولورسه
احد عشر واحدی عشرة وثلاثة عشر وثلاث عشرة وحادی
عشر وحادیة عشرة نهایت تسع عشره کبی دخی فلان
جاری بیت بیت وبین بین کبی واكر اولی لفظ اثنین اولورسه ثانی

مبنی قیلنور وجزء اولانك نونی حذف اولنوب اعراب اولنور
جاءنی اثنا عشر رجلا ورایت اثنی عشر رجلا ومررت باثنی
عشر رجلا کبی * بعض الکنایات کنایاتك بعضیسی دخی
مبنیاتدن عد اولندی اول بعض کنایه کم‌در عدددن استفهام
ایچون اولور بوتقدیرجه مابعدی تمییزیت اوزره منصوبدر
کم رجلا کبی دخی تکثیر معناسنه اولان خبر ایچون اولور
بو صورتده مابعدینه مضاف اولور کم رجل کبی دخی بعض کنایه
عدد ایچون اولان کذادر بونك مابعدی تمییزیت اوزره
منصوبدر عندی کذا درهما کبی دخی بعض کنایه حدیث
ایچون اولان کیت وذیت‌در دخی بعض کنایه ای وایه‌نك غیری
استفهام معناسنی وان معناسنی متضمن اولان کلماتدر دخی بعض
کنایه ظروفك بعضیسیدر امس وقط وعوض ومذ ومنذ واذا
واذ ولما ومتی وانی وایان وکیف وحیث ولدی ولدن کبی دخی
اسمیه اولوب مثل معناسنه اولان کاف وفوق معناسنه اولان علی
وجانب معناسنه اولان عن کبی *دخی اول مبنی غیر لازمدر
یعنی مبنی عارض غیر لازم شول بر اسمدر كه اضافتدن منقطع اوله
یعنی مضاف الیه منوی اولدیغی حالده حذف اولنه قبل بعد
تحت قدام خلف وراء ولا غیر ولیس غیر وحسب والآن
کبی *دخی مبنی عارض غیر لازم منادای مفرد معرفه‌در زیرا
اول منادی علی ما یرفع به اوزرینه مبنی قیلنور اكر آخرینه الف
استغاثه یاخود ندبه لاحق اولمزسه واولنه دخی لام استغاثه
داخل اولمیه یازید یامسلمان یامسلمون کبی واكر منادی مضاف
یامضافه مشابه یاخود نکره اولورسه فعل مقدر ایله منصوب
قیلنور یاعبدالله ویاخیرا من زید ویارجلا کبی واكر آخرینه الف
مذکور لاحق اولورسه فتح اوزرینه مبنی قیلنور یازیداه کبی

واكر اوانه لام مذكور متصل اولورسه جرى واجب اولور
يالزيد كبى دخى على ما يرفع به اوزرينه مبنى اولان منادادن بدل كبى
دخى لامدن خالى اولان معطوف كبى بو بدل ايله معطوفك هر برينك
حكمى منادى حكمندهدر يارجل زيد يازيد وعمرو كبى *دخى
حروف الندادر حروف ندا يا وايا وهيا وهمزهدر دخى ندبه يه
مختص اولان وادر دخى مبنياتدن نفى جنس ايچون اولوجى لادر بولا
تكرر ايتميوب اسمى مفرد و نكريه متصل اولديغى وقتده در
لارجل كبى دخى مبنياتدن فعل مضارعدر بو مضارعه جمع
مؤنث نونى يا مخففه يا مشدده تأكيد نونى متصل اوله يضربن
تضربن هل يضربن هل تضربن كبى شو الفاظلرك مبنى
اولمسى واجب اولور *اما جائز اولان جمليه مضاف اولان ظرفدر
دخى اذدر زيرا ظروف مذكورهنك فتح اوزرينه مبنى اولمسى
جائز اولور حق سبحانه تعالينك * هذا يوم ينفع الصادقين
صدقهم *قول شريفى كبى دخى حينئذ و يومئذ مثللى (ينه ظروف
مذكورهدندر كذلك ما ايله مستعمل اولان مثل و غير مع ما
دخى ان مخففه وان مشدده كبى دخى ظروف مذكورهدندر
لاء مكررهنك اسمى نكريه متصل اولوب مفرد اوله (لا حول
ولا قوة الا بالله) كبى زيرا بونك اسملرى فتح اوزرينه مبنى اولمسى جائز
دخى مرفوع اولمسى جائز دخى اولى مفتوح ثانينك نصبى
ورفعى ايله دخى اولى مرفوع ثانينك فتحى ايله شو مثال مذكورده
بش وجهله دخى جائز اولور ينه ظروف مذكورهدندر لانك
مبنى مفرد اولان اسمنه متصل صفتى زيرا بو صفتك فتح اوزرينه
بناسى جائز اولور لارجل ظريف كبى رفعى ايله ونصبى ايله
اعرابى دخى جائز اولور لارجل ظريف
وظريفا كبى

رضى الله تعالى عنا و عنكم * اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد
محمد وعلى آله وصحبه اجمعين

بسمله شريفى و حمد لهٔ و صلولهٔ بعد الاداء * معلوم اوله كه اعربى بيلمك هر برطالب بوز شئ بيلمه دن خالى اولمز اول يوز شيئك * التمشنه عامل * اوتوزينه معمول * واوتونه عمل واعراب تسميه قيلنور * امرو بله اولديسه اول اوج شئ حق جل و علا حضرتلرينك اذن شريفنه ملابس اولوجى اولديغم حالده اختصار وجه اوزرينه سكا اوج بابده بيان ايدرم * باب اول عامل بيانندهدر * باب ثانى معمول بيانندهدر * باب ثالث اعراب بياننده در * عامل بياننده اولان باب اول ايكى ضرب اوزرينهدر لفظيدر معنويدر * لفظى دخى ايكى قسم اوزرينهدر سماعيدر قياسيدر * امدى لفظى قرق طقوزدر انواعى بشدر نوع اول برآلاى حرفلردر كه انجق اسم واحدى جر ايدرلر

اول حرفلره حروف جر و حروف اضافت تسميه قيلنور * اول حرفلرده يكرميدر * اولكيسى بادر آمنت بالله و به لابعثن تركيبنده واقع اولان با كبى * ايكنجيسى من در تبت من كل ذنب تركيبنده واقع اولان من كبى * اوجنجيسى الى در تبت الى الله تركيبنده واقع اولان الى كبى * دردنجيسى عن در كففت عن الحرام تركيبنده واقع اولان عن كبى * بشنجيسى على در يجب التوبة على كل مذنب تركيبنده واقع اولان على كبى * التنجيسى لام در انا عبد لله تعالى تركيبنده واقع اولان لام كبى * يدنجيسى فى در المطيع فى الجنة تركيبنده واقع اولان فى كبى * سكزنجيسى كاف در صفات نقصانيه دن منزه اولان حق تعالى حضرتلرينك * ليس كمثله شئ * قول شريفى كبى * طقوزنجيسى حتى در اعبد الله تعالى حتى الموت تركيبنده واقع اولان حتى كبى * اوننجيسى رب در رب تال يلعنه القرآن تركيبنده واقع اولان رب كبى * اون برنجيسى واو قسمدر والله لا افعلن الكبائر تركيبنده واقع اولان واو قسم كبى * اون ايكنجيسى تاء قسمدر تالله لافعلن الفرائض تركيبنده واقع اولان تاء قسم كبى * اون اوجنجيسى حاشادر هلك الناس حاشا العالم تركيبنده واقع اولان حاشا كبى * اون دردنجيسى مذدر تبت من كل ذنب فعلته مذ يوم البلوغ تركيبنده واقع اولان مذ كبى * اون بشنجيسى منذدر يجب الصلوة منذ يوم البلوغ تركيبنده واقع اولان منذ كبى * اون التنجيسى خلادر هلك العالمون خلا لعامل بعلمه تركيبنده واقع اولان خلا كبى * اون يدنجيسى عدادر هلك العاملون عدا المخلص تركيبنده واقع اولان عدا كبى * اون سكزنجيسى لولادر لولاك يا رحمة الله لهلك الناس تركيبنده واقع اولان لولا كبى * اون طقوزنجيسى كيدر كيه عصيت تركيبنده واقع اولان

کبی * یکرمنجیسی لعلّ عقیل او زره لعل درلعل الله تعالی یغفر ذنبی ترکیبنده واقع اولان لعل کبی * نوع ثانی برآلای حرفلردر که اسمنی نصب ایدوب خبرینی رفع ایدرلر اول حرفلرده سکزدر ▪ اولکیسی ان در ان الله تعالی عالم کل شیء ترکیبنده واقع اولان ان کبی * ایکنجیسی اندر اعتقدان الله تعالی قادر علی کل شیء ترکیبنده واقع اولان ان کبی * اوچنجیسی کان در کان الحرام نار ترکیبنده واقع اولان کان کبی * دردنجیسی لکن در ماغاز الجاهل لکن العالم فائز ترکیبنده واقع اولان لکن کبی * بشنجیسی لیت در لیت العلم مرزوق لکل احد ترکیبنده واقع اولان لیت کبی * التنجیسی لعل در لعل الله تعالی غافر ذنبی ترکیبنده واقع اولان لعل کبی شوالتی یه حروف مشبهه بالفعل تسمیه قیلنور * یدنجیسی استثنای منقطعده اولوبجی الادر المعصیة مبعدة عن الجنة الا الطاعة مقربة منها ترکیبنده واقع اولان الا کبی * سکزنجیسی نفی جنس ایچون اولوبجی لادر لافاعل شر فائز ترکیبنده واقع اولان لا کبی * نوع ثالث ایکی حرفدر که اسمنی رفع ایدوب خبرینی نصب ایدرلر اول ایکی حرف لیس یه مشابه اولان ما و لادر ماالله تعالی متمکنا بمکان ولاشیء مشابها لله تعالی ترکیبلرنده واقع اولان ما و لا کبی * نوع رابع برآلای حرفلردر که فعل مضارعی نصب ایدرلر اول حرفلرده دردتدر * اولکیسی ان در احب ان اطیع الله ترکیبنده واقع اولان ان کبی * ایکنجیسی لن درلن یغفر الله تعالی للکافرین ترکیبنده واقع اولان لن کبی * اوچنجیسی کی در احب طول العمر کی احصل العلم ترکیبنده واقع اولان کی کبی * دردنجیسی اذن در سنک اذن تدخل الجنة قولک مثللی اطیع الله تعالی ایله سؤال ایتدن منک جوابنده * نوع خامس برآلای حرفلردر که

فعل مضارعی جزم ایدرلر اول حرفلرده اون بشدر * اولکیسی لم در حق تعالینک * لم یلد ولم یولد * قولشریفنده واقع اولان لم کبی * ایکنجیسی لما در لما ینفع عمری ترکیبنده واقع اولان لما کبی * اوچنجیسی لام امر در لیعمل عملا صالحا ترکیبنده واقع اولان لیعملک لامی کبی * دردنجیسی لاء ناهیه در لاتذنب ترکیبنده واقع اولان لا کبی شودرت حرف بالکز فعل واحدی جزم ایدرلر * بشنجیسی ان در ان تتب یغفر ذنوبک ترکیبنده واقع اولان ان کبی * التنجیسی مهمادر مهما تفعل تسئل عنه ترکیبنده واقع اولان مهما کبی * یدنجیسی مادر ماتفعل من خیر تجده عندالله تعالی ترکیبنده واقع اولان ما کبی * سکزنجیسی من در من یعمل عملا صالحا یکن ناجیا ترکیبنده واقع اولان من کبی * طقوزنجیسی این در این تکن یدرکک الموت ترکیبنده واقع اولان این کبی * اونجیسی متی در متی تحسد تهلک ترکیبنده واقع اولان متی کبی * اون برنجیسی انی در انی تذنب یعلمک الله تعالی ترکیبنده واقع اولان انی کبی * اون ایکنجیسی ای در ای عالم یتکبر یبغضه الله تعالی ترکیبنده واقع اولان ای کبی * اون اوچنجیسی حیثما در حیثما تفعل یکتب فعلک ترکیبنده واقع اولان حیثما کبی * اون دردنجیسی اذما در اذما تتب تقبل توبتک ترکیبنده واقع اولان اذما کبی * اون بشنجیسی اذا مادر اذا ما تعمل بعلمک تکن خیر الناس ترکیبنده واقع اولان اذاما کبی شو اون بر حرف ایکی فعلی جزم ایدرلر او حرفلره شرط وجزا تسمیه قیلنور * عامل لفظی قیاسی طقوزدر اولکیسی مطلق فعلدر هر برفعل رفع ایدر دخی نصب ایدر خلق الله تعالی کل شیء ونزل القرآن نزولا مثللی * و هر بر فعل مرفوعندن خالی اولمز اگر فعل مرفوعیله کلام بوتندن تمام اولورسه اکا فعل تام تسمیه قیلنور علم الله تعالی مثللی واگر مرفوعیله تمام اولمیوب

خبر منصوبنه محتاج اولورسه اكا فعل ناقص تسميه قيلنور
كان الله تعالى عليما حكيما مثللى وصار العاصى مستحقا للعذاب
وماذال المذنب بعيدا من الله تعالى وتقبل التوبة مادام الروح
داخلا فى البدن وليس الله تعالى جسما مثاللرنده واقع اولان
فعل ناقصلر كبى * ايكنجيسى اسم فاعلدر اسم فاعل فعل
معلومك عملنى عمل ايدر كل حسود محرق حسده عمله تركيبنده
واقع اولان محرق كبى * اوچنجيسى اسم مفعولدر اسم مفعولده
فعل مجهولك عملنى عمل ايدر كل تائب مقبول توبته تركيبنده
واقع اولان مقبول كبى * دردنجيسى صفت مشبهه در صفت مشبهه
كيروده بحجن كبى فعلك عملنى عمل ايدر العبادة حسن ثوابها
والمعصية قبيح عذابها تركيبلرنده واقع اولان حسن وقبيح كلمهلرى
كبى * بشنجيسى اسم تفضيلدر اسم تفضيل فعلنك عملنى عمل ايدر
مامن رجل احسن فى الحلم منه فى العالم تركيبنده واقع اولان
احسن كلمهسى كبى * التنجيسى مصدردر مصدر دخى فعلنك
عملنى عمل ايدر يحب الله تعالى اعطاءه عبده فقيرا درهما تركيبنده
واقع اولان اعطاء كبى * يدنجيسى اسم مضافدر اسم مضاف جر
عملنى عمل ايدر عبادة الله تعالى خير تركيبنده واقع اولان عبادة كبى
* سكزنجيسى اسم مبهم تامدر اسم مبهم تام نصب عملنى عمل ايدر
التراويح عشرون ركعة تركيبنده واقع اولان عشرون كبى
طقوزنجيسى معناى فعلدر معناى فعل هر بر لفظ كه اول لفظده فعل
معناسى فهم اولنه هيهات المذنب من الله تعالى وتراك ذنبا ومافى الدنيا
راحة وينبغى للعالم ان يكون محمديا خلقه تركيبلرنده واقع اولان
اسم فعللر كبى * عامل معنوى ايكيدر اولكيسى رافع المبتدا
والخبردر محمد رسول الله مثللى * ايكنجيسى رافع فعل مضارعدر
يرحم الله التائب تركيبنده واقع اولان يرحم كبى * باب ثانى

معمول بيانندهدر * اول دخى ايكى ضرب اوزرينهدر معمول
بالاصاله ومعمول بالتبعيه در معمول بالاصاله ديمك تابع اولان
كلمهنك اعرابى متبوعنك اعرابنك عينى اولمه ديمكدر ضرب
اول درت نوعدر مرفوع ومنصوب ومجروردر اسمه مخصوص
ومجزومدر فعله مخصوص * اما مرفوع طقوزدر * اولكيسى
فاعلدر رحم الله تعالى التائب تركيبنده واقع اولان اسم جلال كبى
* ايكنجيسى نائب فاعلدر رحم التائب تركيبنده واقع اولان
التائب كبى * اوچنجيسى مبتدادر * دردنجيسى خبردر محمد
خاتم الانبياء تركيبنده واقع اولان اسم نبى وخاتم كبى * بشنجيسى
اسم باب كان دخى اخواتيدر كان الله عليما حكيما كبى * التنجيسى
خبر باب اندر ان البعث حق كبى * يدنجيسى خبر لا لنفى الجنس در
لا عمل مراء مقبول تركيبنده واقع اولان مقبول كبى * سكزنجيسى
ليس يه مشابه اولان ما و لانك اسميدر ما التكبر لائقا للعالم ولا حسده
حلالا كبى * طقوزنجيسى نواصبدن جوازمدن خالى اولان
فعل مضارعدر يحب الله تعالى التواضع مثللى * اما منصوب
اون اوچدر * اولكيسى مفعول مطلقدر تبت توبة نصوحا
تركيبنده واقع اولان توبة كبى * ايكنجيسى مفعول بهدر اعبد الله
تعالى تركيبنده واقع اولان اسم جلال كبى * اوچنجيسى
مفعول فيهدر صم شهر رمضان تركيبنده واقع اولان شهر كبى
* دردنجيسى مفعول لهدر اعمل طلبا لمرضاة الله تركيبنده واقع
اولان طلبا كبى * بشنجيسى مفعول معهدر يفنى المال وتبقى
وعملك تركيبنده واقع اولان وعملك كبى * التنجيسى حالدر
اعبد الله تعالى خائفا راجيا تركيبنده واقع اولان خائفا كبى
* يدنجيسى تميزدر طاب العالم عبادة تركيبنده واقع اولان
عبادة كبى * سكزنجيسى مستثنادر يدخل الجنة الناس الا

انكا فر تركيبنده واقع اولان كافر كبي * طقوزنجيسى خبر باب كان در كان الملائكة عباد الله تعالى تركيبنده واقع اولان عباد الله كبي * اونجيسى اسم باب ان در ان السؤال حق تركيبنده واقع اولان سؤال كبي * اون برنجيسى اسم لا لنفي الجنس در لا طاعة مغتابه مقبولة تركيبنده واقع اولان طاعت كبي * اون ايكنجيسى خبر ما ولا المشبهتين بليس در ما الغيبة حلالا ولا نميمة جائزة تركيبلرنده واقع اولان غيبة ونميمة كبي * اون اوچنجيسى حروف نواصبدن بر حرف داخل اولان فعل مضارعدر احب ان يغفر ذنوبي تركيبنده واقع اولان ان يغفر كبي * امامجرورايكيدر اولكيسى حرف جر ايله در اعمل بالخلاص تركيبنده واقع اولان اخلاص كبي * ايكنجيسى اضافتله در ذنب العبد يسود قلبه تركيبنده واقع اولان عبد كبي * امامجزوم بردر اول دخى شول بر فعل مضارعدر كه اكا جوازمدن بر حرف داخل اوله ان تخلص بقبل عملك تركيبي كبي * ضرب ثانى يعنى معمول بالتبعيه بشدر اولكيسى صفتدر اعبد الله العظيم تركيبنده واقع اولان عظيم كبي * ايكنجيسى حروف عشره نك بريله عاطفه در اطيعوا الله والرسول تركيبنده واقع اولان والرسول كبي دخى ثمدر يجب تكبيرة الافتتاح فالقيام كبي دخى ثمدر يجب العلم ثم العمل كبي دخى حتى در مات الناس حتى الانبياء كبي دخى اودر صل الضحى اربعا او ثمانيا كبي دخى امادر اعمل اما واجبا واما مستحبا كبي دخى امدر ارضاء الله تعالى تطلب ام سخطه كبي دخى لادر اعمل صالحا لاسيئا كبي دخى بل در اطلب حلالا بل طيبا كبي دخى لكن در لاتعمل رياء لكن اخلاص كبي * اوچنجيسى تأكيددر اطلب الاخلاص الاخلاص واترك الذنوب كلها تركيبلرنده واقع اولانلر كبي * دردنجيسى بدلدر

اعبد ربك اله العالمين دخى ابغض الناس من عصى الله تعالى ونه دخى احفظ الله تعالى حقه تركيبلرنده واقع اولانلر كبي * بشنجيسى عطف بياندر آمنا بنبينا محمد صلى الله عليه وسلم عبارهسنده واقع اولان اسم نبي عليه السلام كبي * باب ثالث اعراب بياننده در * اعرابده يا حركه در يا حرفدر يا حذفدر حركه دخى اوچدر ضمه در فتحه در كسره در حرفده درتدر واو در يادر الفدر نوندر حذف دخى اوچدر فعله مخصوصدر حركه حذف آخر حذف نون حذفدر جمله اعراب اوندر شول اونه اعرابك اعطا اولنديغى معربك انواعنه قياس ايله طقوزدر زيرا اعراب يا محض حركه ايله در يا محض حرفله دركه بونلر اسمه مختصدرلر يا خود حركه مع الحذف ايله در يا حروف مع الحذف ايله در بونلر دخى فعل مختصدرلر * اولكيسى يا تام الاعرابدر اول دخى حالة رفعى ضمه ايله حالة نصبى فتحه ايله حالة جرى كسره ايله در بو محض حركه ايله اولان اعراب مفرد منصرف ايله جمع مكسر منصرفده در جاءنا رسول عليه السلام وصدقنا الرسول عليه السلام وآمنا بالرسول عليه السلام كبي دخى نزل من السماء كتب وصدقنا الكتب وآمنا بالكتب كبي يا ناقص الاعرابدر اول دخى ايكى قسم اوزرينه در بر قسمى رفعى ضمه ايله نصبى وجرى فتحه ايله در بو دخى غير منصرفده در جاءنا احمد ورايت احمد ومررت باحمد كبي * ايكنجى قسمى رفعى ضمه ايله نصبى وجرى كسره ايله در بو حركه ايله اولان ناقص اعراب جمع مؤنث سالمده در جاءنا معجزات وصدقنا معجزات وآمنا بمعجزات كبي * ايكنجيسى يعنى حروف محضه ايله اولان يا تام الاعرابدر اول دخى حالة رفعى واو ايله حالة نصبى الف ايله حالة جرى يا ايله در بو اعراب ايله معرب اولان اسماء ستة معتله مضافه در نفس متكلم

یاسنك غیری بسنه مفرد مکبر اولدیغی حالده اول اسماء ستهٔ
معتلهٔ مضافه ابوه اخوه حموها هنوه فوه ذومال‌در جاءنا
ابو القاسم و صدقنا ابا القاسم و آمنا بابی القاسم کبی *یا ناقص
الاعرابدر اولدخی ایکی قسمدر بر قسمی رفعی واو ایله نصبی
وجری یا ایله در بو حروف ایله اولان ناقص اعراب جمع مذکر
سالمده‌در و اولو و عشرون و عشرون‌نك اخواتلرنده در
جاءنا المرسلون وصدقنا المرسلین و آمنا بالمرسلین کبی *ایکنجی
قسمی رفعی الف ایله نصبی وجری یا ایله در بو اعراب ایله
معرب اولان تثنیه‌دخی اثنان دخی کلادر ضمیره مضاف اولدیغی
حالده جاءنا الاثنان کلاهما یعنی کتاب و سنت دیمکدر و اتبعنا
الاثنین کلیهما و عملنا بالاثنین کلیهما کبی *اوچنجیسی ناقص
اولمیوب انجق تام الاعرابدر اولدخی ایکی قسمدر برقسمی حالهٔ
رفعی ضمه ایله حالهٔ نصبی فتحه ایله حالهٔ جزمی حرکهٔ حذفله در
اول دخی شول برفعل مضارعدر که آخرینه ضمیر متصل اولمیوب
حرف صحیح اوله نحب ان نشفع و لم نحرم کبی *ایکنجی قسمی
رفعی ضمه ایله نصبی وجزمی آخرینی حذفله در بودخی شول
برفعل مضارعدر که آخرینه ضمیر متصل اولمیوب حرف علت
اوله ندعوالله تعالی ان یعفونا ولم یرمنا فی النار کبی *دردنجیسی
تام اولمیوب انجق ناقص اعراب اوله اولدخی شول برفعل
مضارعدر که آخرینه نونك غیری ضمیر متصل اوله بو اعراب ایله
معرب اولانك حالهٔ رفعی نون ایله حالهٔ نصبی وجزمی حذف ایله‌در
الاولیاء والعلماء یشفعان یوم القیمة فنرجو ان یشفعا لنا
ولم یعرضا عنا کبی *بوندن صکره اعراب لفظده ظاهر اولورسه
لفظی تسمیه قیلنور نته کیم ذکر اولنان مثاللر کبی و اکر
لفظده ظاهر اولمزسه بلکه آخرینه تقدیر اولنورسه تقدیری

تسمیه

تسمیه قیلنور انا العاصی مثللی و اکر لفظده ظاهر اولمزسه
وآخرینه دخی تقدیر اولنمزسه محلی تسمیه قیلنور توکلنا
علی من لا یأتی الخیر الا من جهته کبی
تمت وبالخیر
عمت

رضی الله تعالی عنا وعنکم * اعوذ بالله من الشیطان الرجیم

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد
وآله اجمعین

رضی فعل ماضی من باب علم مبنی الاصل فتح اوزرینه اعرابدن حظی یوق *الله لفظا مرفوع فاعلیدر رضی نك رضی مع فاعله جمله سی جملهٔ فعلیه جملهٔ فعلیه نك اعرابدن حظی یوق جمله سی استینافیه *تعالی فعل ماضی تقدیرا فتح اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق فاعلی ضمیر تحتنده مستتر هو راجعدر لفظهٔ جلاله هو ضمیر مستتر مرفوع متصل مبنی عارض لازم لفظا فتح اوزرینه مبنی عندالبصریین ضم اوزرینه مبنی عند الکوفیین محلا مرفوع فاعلیدر تعالی نك تعالی مع فاعله جمله سی جملهٔ فعلیه جملهٔ فعلیه نك اعرابدن حظی یوق جمله سی اعتراضیه یاخود اعرابدن محلا منصوب حال دائمه سیدر لفظهٔ جلالك یاخود اعرابدن محلا مرفوع صفتیدر لفظهٔ جلالك

* عناده عن حرف جر مبنی الاصل سکون اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق متعلق متعلق رضی نا ضمیر بارز مجرور متصل مبنی عارض لازم لفظا سکون اوزرینه مبنی اعرابدن محل قریبی مجرور عن ایله محل بعیدی منصوب مفعول به غیر صریحیدر رضی نك *وعنکم ده واو حرف عطف مبنی الاصل فتح اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق عنکم ده عن حرف جر زائده سکون اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق کم ضمیر بارز مجرور متصل مبنی عارض لازم لفظا سکون اوزرینه مبنی اعرابدن محلا مجرور معطوفدر نا ضمیرینك اعرابدن محل قریبی اوزره یاخود اعرابدن محل قریبی مجرور عن ایله و محل بعیدی منصوب معطوفدر نا ضمیرینك اعراب محل بعیدی اوزره *اعوذ فعل مضارع نفس متکلم وحده لفظا عامل معنوی ایله مرفوع فاعلی ضمیر تحتنده مستتر انا عبارتدر متکلمدن انا ضمیر مستتر مرفوع متصل مبنی عارض لازم لفظا فتح اوزرینه مبنی عند البصریین سکون اوزرینه مبنی عندالکوفیین اعرابدن محلا مرفوع فاعلیدر اعوذنك اعوذ مع فاعله جمله سی جملهٔ فعلیه جملهٔ فعلیه نك اعرابدن حظی یوق جمله سی استینافیه *بالله ده باء حرف جر مبنی الاصل کسر اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق ومتعلق متعلقی اعوذ بالله لفظا مجرور با ایله مجرور اعرابدن تقدیرا یا محلا منصوب مفعول به غیر صریحیدر اعوذنك *من الشیطان ده من حرف جر مبنی الاصل سکون اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق الشیطان ده الف اللام حرف تعریف علی المذهب سکون اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق شیطان لفظا مجرور من ایله مجرور اعرابدن محلا منصوب مفعول به غیر صریحیدر اعوذنك *الرجیم بمعنی مفعول یاخود بمعنی فاعل

و على كلا التقديرين لفظا مجرور صفة ذامه سيدر شيطانك
ياخود لفظا عامل معنوى ايله مرفوع خبريدر مبتداى محذوفك
تقدير كلام هو الرجيم ديمكدر ياخود لفظا منصوب مفعول به
صريحيدر مقدر اعنى نك تقدير كلام اعنى الرجيم ديمكدر
ولكل جمله سى جملهٔ فعليه ياخود اسميه لامحل لها من الاعراب
جمله سى استينافيه * بسم الله ده با حرف جر كسر اوزرينه مبنى
اعرابدن حظى يوق متعلق متعلق مقدر فعل محذوفك
اسم لفظا مجرور با ايله مجرور اعرابدن محلا منصوب مفعول به
غير صريحيدر مقدر فعل محذوفك تقدير كلام اصنف ياخود
ابتدئ باستعانة اسم الله تعالى ديمكدر اصنف ياخود ابتدئ
فعل مضارع نفس متكلم وحده لفظا عامل معنوى ايله مرفوع
فاعلى ضمير تحتنده مستتر انا عبارتدر متكلمدن انا ضمير مستتر
مرفوع متصل مبنى عارض لازم لفظا فتح اوزرينه مبنى عند
البصريين سكون اوزرينه مبنى عند الكوفيين اعرابدن محلا
مرفوع فاعلدر اصنف نك اصنف مع فاعله جمله سى جملهٔ
فعليه جملهٔ فعليه نك اعرابدن حظى يوق جمله سى ابتدائيه
ياخود باسم جار مع المجرور ظرف مستقر متعلق محذوفه سندن
منتقل اولان فاعلى ضمير تحتنده مستتر هو راجعدر مبتداء محذوفه
هو ضمير مستتر مرفوع متصل مبنى عارض لازم لفظا فتح اوزرينه
مبنى عند البصريين ضم اوزرينه مبنى عند الكوفيين اعرابدن
محلا عامل معنوى ايله مرفوع خبريدر مؤخر ياخود مقدم مبتداء
محذوفك تقديرى تصنيفى ياخود ابتدائى كان ويا كائن بسم الله
تعالى ياخود كان اوكائن بسم الله تصنيفى ياخود ابتدائى ديمكدر
مبتدا خبر يله جمله سى جملهٔ اسميه جملهٔ اسميه نك اعرابدن حظى
يوق جمله سى ابتدائيه ولفظهٔ جلاله لفظا مجرور مضاف اليهيدر

اسمنك * الرحمن ده الف اللام حرف تعريف على لاختلاف
سكون اوزرينه مبنى اعرابدن حظى يوق رحمن لفظا مجرور
صفة مادحه سيدر لفظهٔ جلالك ياخود عطف بياندر ياخود
لفظا منصوب مفعول به صريحيدر مقدر فعل محذوفك امدح
ياخود اعنى نك تقدير كلام اعنى به الرحمن ديمكدر اعنى فعل
مضارع تقديرا عامل معنوى ايله مرفوع فاعلى ضمير تحتنده
مستتر انا عبارتدر متكلمدن انا ضمير مستتر مرفوع متصل
مبنى عارض لازم لفظا فتح اوزرينه مبنى عند البصريين سكون
اوزرينه مبنى عند الكوفيين اعرابدن محلا مرفوع فاعليدر
اعنى نك اعنى مع فاعله جمله سى جملهٔ فعليه جملهٔ فعليه نك
اعرابدن حظى يوق جمله سى ابتدائيه ياخود اعتراضيه
ياخود لفظا مرفوع خبريدر مبتداى محذوفك تقدير كلام
هو الرحمن ديمكدر بو صورتده مبتدا خبر يله جمله سى جملهٔ اسميه
جملهٔ اسميه نك اعرابدن حظى يوق جمله سى استينافيه
* الرحيم لفظا مجرور صفت بعد الصفتيدر ياخود لفظا مرفوع
خبر بعد الخبريدر رحمانك رفعى تقديرى ايله ياخود خبردر
مبتداء محذوفك هو الرحيم ديمكدر ياخود لفظا منصوب
مفعول به غير صريحيدر مقدر فعل محذوف اعنى نك اعنى مع
فاعله جمله سى جملهٔ فعليه جملهٔ فعليه نك اعرابدان حظى يوق
جمله سى ابتدائيه ياخود اعتراضيه * الحمد ده الف اللام حرف
تعريف على المذهب سكون اوزرينه مبنى اعرابدن حظى يوق
وحمد لفظا عامل معنوى ايله مرفوع مبتدا * لله ده لام حرف جر
مبنى الاصل كسر اوزرينه مبنى اعرابدن حظى يوق لفظهٔ جلاله
لفظا مجرور لام ايله لام جار مع المجرور ظرف مستقر متعلق
محذوفه سندن منتقل اولان فاعلى ضمير تحتنده مستتر هو راجعدر

مبتدایه هوضمیر مستتر مرفوع متصل مبنی عارض لازم لفظا
ضم اوزرینه مبنی عندالبصریین فتح اوزرینه مبنی عندالکوفیین
اعرابدان محلا مرفوع فاعلیدر ظرف مستقرك ظرف مستقر
مع فاعله جمله سی جملهٔ فعلیه یاخود مرکب اعرابدن محلا
مرفوع خبریدر مبتدانك مبتدا خبریله جمله سی جملهٔ اسمیه
جملهٔ اسمیه لا محل لها من الاعراب جمله سی استینافیه * رب
یا مصدر معناسنه یا اسم فاعل یاراب دن مخففدر یا مبالغه ایله
اسم فاعل یا صفت مشبهه یا فعل ماضی و لکل وجهة لفظا
مجرور صفتیدر لفظهٔ جلالك یا لفظا مرفوع خبریدر مبتداء
محذوفك هو رب دیمکدر یاخود لفظا منصوب مفعول به
صریحیدر مقدر اعنی نك یاخود لفظا مجرور بدلدر یاخود عطف
بیاندر کذلك و لکل وجهه * العالمین ده الف اللام حرف
تعریف سکون اوزرینه مبنی لا محل لها من الاعراب عالمین
جمع اعرابی اعراب بالحروف حالة جری یا ایله لفظا مجرور
مضاف الیهیدر ربنك * و الصلوة ده واو عاطفه
مبنی الاصل فتح اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق الصلوة ده
الف اللام حرف تعریف سکون اوزرینه مبنی لا محل لها
من الاعراب صلوة لفظا عامل معنوی ایله مرفوع
مبتدا * والسلام ده واو عاطفة مبنی الاصل فتح اوزرینه
مبنی اعرابدن حظی یوق السلامده الف اللام حرف تعریف
سکون اوزرینه مبنی لا محل لها من الاعراب سلام لفظا مرفوع
معطوفدر صلاة اوزرینه * علی محمدده علی حرف جر مبنی
الاصل سکون اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق محمد لفظا
مجرور علی ایله علی جار مع المجرور ظرف مستقر متعلق محذوفه
سندن منتقل اولان فاعلی ضمیر تحتنده مستتر هو راجعدر

صلاة ایله سلامه هو ضمیر مستتر مرفوع متصل مبنی عارض
لازم لفظا فتح اوزرینه مبنی عندالبصریین ضم اوزرینه مبنی
عندالکوفیین اعرابدن محلا مرفوع فاعلیدر ظرف مستقرك
ظرف مستقر مع فاعله جمله سی جملهٔ فعلیه یاخود مرکب
اعرابدن محلا عامل معنوی ایله مرفوع خبریدر مبتدانك مبتدا
خبریله جمله سی جملهٔ اسمیه جملهٔ اسمیه نك اعرابدن حظی یوق
معطوفدر الحمد لله جمله سی اوزرینه * وآله ده واو عاطفه فتح
اوزرینه مبنی اعرابدن حظی یوق آل لفظا مجرور معطوفدر
محمد اوزرینه آلده مضاف اولدی ضمیره ه ضمیر بارز مجرور
متصل مبنی عارض لازم لفظا کسر اوزرینه مبنی اعرابدن
محلا مجرور مضاف الیهیدر آلك * اجمعین اعرابی اعراب
بالحروف حالة جری یا ایله لفظا مجرور تأکید معنوییدر آلك
* و بعد فاعلم * و بعدده واو ابتداء محضه یاخود امای مقدره دن
عوضیه یاخود عاطفه فتح اوزرینه مبنی لا محل لها من الاعراب
بعد ظرفدر ظروف زمانیه دن ضم اوزرینه مبنی اعرابدن محلا
منصوب مفعول فیه در فعلی مثابه نائب اولان امای مقدره نك
یاخود اما مناسبنه نائب اولان واوك یاخود شرط مقدره نك
یاخود اعلمك تقدیر کلام مهما یکن من شیء بعد البسملة والحمدلة
والصلواة فاعلم یاخود مهما یکن من شیء فاعلم بعد البسملة والحمدلة
و الصلواة دیمکدر روما للاختصار مهما یکن من شیء حذف
اولندی امانك مقامنه قائم اولدی نته کیم حرف ندا اولان یا ادعو
مقامنه قائم اولدیغی کبی بوندنصکره کلمهٔ اما دخی حذف اولندی
جوابنده فانك دلالتندن ایچون بعد البسملة والحمدلة والصلواة
فاعلم باقی قالدی ظرف ایچون مضاف الیه دخی حذف اولندی
بعد فاعلم ضم اوزرینه مبنی اولدی بوندنصکره واو کلدی و بعد
فاعلم اولدی

رضی الله تعالی عنا و عنکم * اعوذ بالله من الشیطان الرجیم

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد
وعلی آله وصحبه اجمعین

بسمله نك حمدله نك صلوله نك ذكر زماندن فارغ اولدقدن صكره * ای علم صرفه اشتیاق اولان طالب علم سكا معلوم اولسون بیلسن تحقیقا صرف لغتده تغییره دیرلر * اصطلاحده اصل واحدی برآلای معنالر ایچون امثلهٔ مختلفه یه دوندرمكه دیرلر * زیرا معنای مقصود حاصل اولمز الا امثلهٔ مختلفه سببیله حاصل اولور * بوندنصكره فعللر یا ثلاثیدر یا رباعیدر * ثلاثیدن و رباعیدن هر برلری * یا مجرددر یا مزیدفیهدر * مجرددن مزیدفیهدن هر برلری یا سالمدر یا غیر سالمدر * بز معاشر صرفیون سالم دیمك ایله قصد ایدرز كه كلمه نك حروف اصلیه سنك فاء الفعلی مقابلنده عین الفعلی مقابلنده لام الفعلی مقابلنده حروف علتدن كه واودن یادن همزه دن

تضعیفدن سالم اوله * اما ثلاثی مجرد سالم اگر ماضیسی عینك فتحیله اولورسه مضارعی عینك ضمیله و كسریله كلور نصر ینصر وضرب یضرب كبی عینك فتحیله دخی كلورا كر عیننده یالامنده حروف حلقدن برحرف اولورسه اول حروف حلقده التیدر همزه هاء عین غین حاء خاء در سأل یسئل ومنع یمنع كبی ابا یأبی شاذدر * واكر ماضیسی عینك كسریله اولورسه مضارعی عینك فتحیله یفعل در علم یعلم كبی لكن حسب یحسب واخواتی شاذدر * واكر ماضیسی عینك ضمیله فعل اولورسه مضارعی دخی عینك ضمیله فعل یفعل در حسن یحسن واخواتی كبی * اما رباعی مجرد فعلل در دحرج دحرجة ودحراجا مثللی * اما ثلاثی مزیدفیه اوچ قسم اوزرینه در * اولكیسی فعل ماضیسی درت حرف اوزرینه اوله افعل كبی اكرم اكراما مثللی دخی فعل در فرح تفریحا مثللی دخی فاعل در قاتل مقاتلة وقتالا مثللی * ایكنجیسی فعل ماضیسی بش حرف اوزرینه اوله اما اولی تا اولان تفعل در تكسر تكسرا مثللی وتفاعل در تباعد تباعدا مثللی اما اوللری همزه اولان انفعل در انقطع انقطاعا مثللی دخی افتعل در اجتمع اجتماعا مثللی دخی افعل در احمر احمرارا مثللی * اوچنجیسی فعل ماضیسی التی حرف اوزرینه اوله استفعل كبی استخرج استخراجا مثللی دخی افعال در احمار احمیرارا مثللی دخی افعوعل در اعشوشب اعشیشابا مثللی دخی افعول در اجلوذ اجلواذا مثللی دخی افعنلل در اقعنسس اقعنساسا مثللی دخی افعنلی در اسلنقی اسلنقاء مثللی * اما رباعی مزیدفیه مثاللری تفعلل در تدحرج تدحرجا مثللی دخی افعنلل در احرنجم احرنجاما مثللی دخی افعلل در اقشعر اقشعرارا مثللی (تنبیه) فعل یا متعدیدر * متعدی شول برفعلدر كه مفعول به

تعدی ایلیه سنك ضربت زیدا قولك مثللی متعدی دنیلدیکی
کبی واقع ومجاوز دخی تسمیه قیلنور یاغیر متعدیدر غیر متعدی
شول برفعلدر که فاعله تجاوز ایتمیه سنك حسن زید قولك
مثللی ودخی لازمك متعدی اولسی ثلاثی مجردده عین الفعلی
تضعیف یااولنه همزه ایله درسنك فرحت زیدا یاخود اجلسته
قولك مثللی دخی حرف جر ایله جمیع فعللر متعدی اولور ذهبت
بزید وانطلقت به مثللی (فصل) بوفصل شوفعللرك تصریفینك
مثاللری بیانندهدر *اما ماضی شول برفعلدر که دلالت ایلدیکی
معنا زمان ماضیده بوله * امدی مبنی للفاعل شول برفعلدر که
اولی مفتوح اوله یاخود اول متحرك منه سی مفتوح اوله مبنی
للفاعلدن مثالی نصر نصرا نصروادر آخرینه قدر دخی سن
نصرنك نصر یفنه فعلل وتفعلل و تفاعل وانفعل و استفعل
وافعنلل وافعلل وافعول و افعال بونلری قیاس ایله و بونلرك
اوائللرنده اولان الفلرك حرکه لرینه اعتبار اولمز زیرا انلر ابتدا
حاللرنده ثابتدرجی حاللرنده ساقط درلر *ودخی مبنی للمفعول
شول برفعلدر که فاعلی تسمیه قیلنمیه انك دخی اولی مضموم اوله
فعل وفعلل وافعل وفعل وفوعل وتفعل وتفعلل و تفوعل کبی
واکر اولی متحرك منه سی مضموم اولورسه افتعل واستفعل کبی
همزهٔ وصل شومضمومه تابعدر ضمنده دخی اخرینك ماقبلی
مکسور اولور ابدا انصرز یدواستخرج المال کبی *اما مضارع شول
برفعلدر که اولنده زوایدار بعه دن برحرف اوله اول حرفلر همزه
نون یا تادر بو حرفلری اتین تأتی انیت جمع ایدرامدی همزه متکلم
وحده ایچوندر نون متکلم مع الغیر ایچوندر تا مخاطب ایچوندر مفرد
اولسون تثنیه اولسون جمع مذکر اولسون جمع مؤنث اولسون
یاء غائب ایچوندر کرك مفرد مذکر کرك تثنیه دخی جمع مؤنث

غائبه اولسون شوفعل مضارع حاله استقباله صالح اولور
یفعل الآن دیرسین حال حاضر تسمیه قیلنور یاخود یفعل غدا
دیرسین مستقبل تسمیه قیلنور اکرسن مضارعك اوزرینه سین
یاخود سوف ادخال ایدرسك سیفعل یاخود سوف یفعل
دیرسك سین وسوف زمان استقباله تخصیص قیلندی
*فعل مضارعك مبنی للفاعلنده مضارعت حرفی مفتوحدر
الا ماضیسی درت حرف اوزرینه اولن مفتوح دکلدر تحقیقا
انلرده مضارعت حرفی مضمومدر ابدا یدحرج یکرم یقاتل
یفرح کبی شودرت مضارعك مبنی للفاعل اولماسنك علامتی
آخرلرینك ماقبللری مکسوردر دائماعینك ضمیله یفعل بابندن
مثالی ینصر ینصران ینصرون در آخرینه قدر باقیسی بوکا
قیاس اولنه یضرب ویعلم و یدحرج ویکرم ویقاتل ویفرح
ویتکسر ویتباعد و ینقطع ویجتمع ویحمر ویحمار و یجلوز
ویستخرج ویعشوشب ویقعنسس ویسلنقی ویتدحرج
ویحرنجم ویقشعر کبی *فعل مضارعك مبنی للمفعولی مضارعده
مضارعت حرفی مضموم وآخرینك ماقبلی مفتوح اوله ینصر
ویدحرج ویکرم ویقاتل ویفرح ویستخرج کبی *ودخی معلوم
اوله که فعل مضارعك اوزرینه حروف نافیه اولان ماولا داخل
اولدقده اصلا صیغه سنی تغییر ایتمزلرسن لاینصر لاینصران
لاینصرون درسین آخرینه قدر وکذلك ماینصر ماینصران
ماینصرون درسین آخرینه قدر دخی حروف جازم داخل
اولدقده واحد وواحده سنك حرکه سی حذف اولنور
وتثنیه لرندن وجمع مذکرلرندن وواحدهٔ مخاطبه سندن نونلر
حذف اولنور جمع مؤنث نونی حذف اولنمز جمع مذکرواوی کبی
ضمیردر وهر حالده ثابتدر سن لم ینصر لم ینصرا لم ینصروا

دیرسین آخرینه قدر دخی نواصب داخل اولدقده ضمه سنی
فتحه یه تبدیل ایدر ونونلرینی اسقاط ایدر جمع مؤنث نونندن
ماعداسنی سن ان ینصر لن ینصر اینصروا دیرسین آخرینه قدر
ودخی حروف جوازمدندر امرلك لاملری سن امر غائبنده
لینصر لینصرا لینصروا درسین کذلك لیضرب ولیعلم
ولیدحرج دخی بونلرك غیریلری کبی ودخی لاء ناهیه ایله نهی
غائبنده سن لاینصر لاینصرا لاینصروا دیرسین آخرینه قدر
ونهی حاضرنده دخی لاتنصر لاتنصرا لاتنصروا دیرسین
آخرینه قدر وسائر مثاللرینی دخی بوکا قیاس ایله * اما امر
بالصیغه که امر حاضردر فعل مضارعك لفظی اوزره جاری
مجزوملردر اگر مضارعت حرفنك مابعدی متحرك اولورسه
مضارعت حرفی ساقط اولور باقیسی مجزوم صورتیله کلورسن
تدحرج بابنك امر حاضرنده دحرج دحرجا دحرجوا دحرجی
دحرجا دحرجن دیرسین کذلك فرح وقاتل وتکسر وتباعد
وتدحرج دیرسین واگر مضارعت حرفنك مابعدی ساکن
اولورسه سن اول مضارعت حرفنی حذف ایدوب باقیسنی
مجزوم صورتنده اولنه برهمزهٔ وصل مکسوره زیاده اولدیغی
حالده کتوررسین لکن مضارعك عین الفعلی مضموم اولورسه
همزهٔ وصلی مضموم قیلوب انصر انصرا انصروا انصری
انصرا انصرن دیرسین کذلك اضرب واعلم وانقطع واجتمع
واستخرج کبی اکرم بابنك همزه سی مفتوح قیلندی اصل
مرفوضنه یعنی متروکنه بناء زیرا تکرم انك اصلی تأکرم ایدی
ودخی معلوم اوله که تفعل وتفاعل وتفعلل بابلرینك مضارعلرینك
اوللرنده ایکی تاء جمع اولدقده اثباتی جائز اولور تتجنب
تتقاتل تتدحرج کبی ایکیسندن برینك حذفی دخی جائز اولور

حق سبحانه وتعالینك کلام معجز نظامنده * فانت له تصدی ونارا تلظی
وتنزل الملائکة * قول شریفلری کبی نه زمان افتعلنك فاء الفعلنده
صاد ضاد طاء ظاء واقع اولسه افتعلنك تاسی طایه قلب اولنور سن
افتعلنك صلح بابندن اصطلح ضربدن اضطرب طرددن اطرد
ظلمدن اظطلم دیرسین باقی جمیع تصرفاتی بونك کبیدر که سن اصطلح
یصطلح اصطلاحا فهو مصطلح وذاك مصطلح امرنده اصطلح
نهینده لاتصطلح دیرسین دخی نه زمان افتعلنك فاء الفعلنده
دال ذال زاء واقع اولسه افتعلنك تاسی داله قلب اولنورسن درء ذکر
زجر بابندن ازدجر ادرء اذکر دیرسین * دخی زمان افتعلنك فاء
الفعلنده واو یاء ثاء واقع اولسه اول واو یاء ثاء تایه قلب اولنور صکره
تا تاده ادغام اولنور اتقی اتسر اثغر مثللی * ودخی ماضینك حالك
غیری فعللره تأکید ایچون نونلر لاحق اولور خفیفه ساکنه در ثقیله
مفتوحه در الا تثنیه ایله جمع مؤنثه تخصیص اولان نونلر
مکسوردر سن تثنیه سنده اذهبان جمع مؤنثده اذهبنان دیرسین
نون ثقیله ایله جمع مؤنث نوننك بیننی بر الف فاصله ادخال ایله
نون مخففه تثنیه ایله جمع مؤنثه داخل اولمز زیرا اجتماع الساکنین
علی غیر حده لازم کلور انجاق اجتماع الساکنین علی حده
جائز اولور اگر اولی حرف مد ثانی مدغم فیه اولورسه دابة
مثللی دخی شو بش مثالده اولان فعللرده تثنیه لرنده جمع مؤنثلرنده
نونلر حذف اولنورلر نته کیم حروف جوازم ایله حذف اولندیغی
کبی یفعلان وتفعلان وتفعلون وتفعلین وتفعلون کبی دخی
یفعلوننك وتفعلوننك واولری وتفعلیننك یاسی حذف
اولنورلر اگر ماقبللری مفتوح اولورسه لاتخشون ولتبلون
واماترین کبی دخی فعللرك آخرلری مفتوح قیلنور اگر فعل واحد
وواحدهٔ مخاطبه اولورسه مضموم قیلنور اگر فعل مذکر اولورسه

مكسور قيلنور اكر فعل واحدهٔ مخاطبه اولورسه سن نون تأكيد
مثقله ايله امر غائبنده لينصرن لينصران لينصرن لتنصرن
لتنصران لينصرنان ديرسين نون خفيفه ايله لينصرن لينصرن
لتنصرن درسين نون ثقيله ايله امر حاضرنده انصرن انصرن
انصرن ديرسين غير بلرك دخى بونظره‌لر اوزره سن قياس
ايله *اما اسم فاعل واسم مفعول ثلاثى مجرد دن اكثرى فاعل
وزنى اوزرينه كلورسن ناصر ناصران ناصرون نصار ونصر
ونصرة ناصرة ناصرتان ناصرات ونواصر ديرسين *دخى
اسم مفعولى مفعول وزنى اوزرينه كلورسن منصور منصوران
منصورون منصورة منصورتان منصورات ومناصر ديرسين
دخى ممرور به ممرور بهما ممرور بهم ممرور بها ممرور بهما
ممرور بهن ديرسين تثنيه سنى ومذكرينى ومؤنثنى وجمعنى ضمير
قيلرسين انجق حروف جر ايله تعدى ايدر بالنفس اسم مفعولنده
دكل بعض كره اسم فاعل فعيل وزنى اوزره كلور بمعنى فاعل
اولور رحيم كبى بمعنى مفعول دخى اولور قتيل كبى اما ثلاثى اوزرينه
زائد اولورسه امدى انده قاعده سنك مضارعده مضارعت
حرفى موضعنى ميم مضموم ايدوب اخرينك ماقبلنى مكسور
ايدرسين اسم فاعلده مفتوح قيلرسين اسم مفعولده مكرم
ومكرم ومدحرج ومدحرج ومستخرج ومستخرج كبى وبعض
موضعده اسم فاعل ايله اسم مفعول لفظده برابر اولور مجاب
ومتجاب ومختار ومنقاد ومضطر ومعتد ومنصب ومنصب فيه
ومتجاب ومتجاب عنه كبى تقديرده مختلف اولورلر * فصل
بو فصل مضاعف بياننده در شدتدن ايچون اسم دخى
دينلور بو مضاعف ثلاثى مجرددن ومزيد فيه دن شول
برفعلدر كه عين الفعلى لام الفعلى حرفلرى جنس واحد اوله

رد واعد كبى بونلرك اصلى ردد واعدد ايدى دال اولى ساكن
قيلنوب دال ثانيه‌يه ادغام اولندى *رباعى مجرددن شول برفعلدر كه
فاء الفعليله لام اولاسى عين الفعلى ايله لام ثانيه سى حرفلرى
جنس واحد اوله وبو رباعى مضاعفنه مطابق دخى دينلور
زلزل زلزالا كبى انجق مضاعف معتلاته الحاق اولندى زيرا
تضعيفه ابدال لاحق اولور عربلرك املت معناسنه اولان
امليت قوللرى كبى حذف دخى اولنور تنكيم فانك فتحى وكسريله
مست ظلت دخى احست ديرلر مسست ظللت احسست ديمكدر
*دخى مضاعفده ادغام لاحق اولور ادغام سنك اولى ساكن
قيلنوب ثانى‌يه ادراج ايتمكدر اوله مدغم ثانى‌يه مدغم فيه
تسميه قيلنور بو ادغام واجبدر مد يمد واعد يعد وانقد ينقد
واعتد يعتد واسود يسود واسواد يسواد واستعد يستعد
واطمأن يطمأن وتماد يتماد كبى وكذلك شو فعللرى من مبنى
للمفعول قيلرسك مد يمد وبونلرك نظيرلرى كبى مصدرى مد
دخى بويله در كذلك فعللرده الف ضمير واو ضمير ياى ضمير ايله
مدا مدوا مدى دخى بويله در دخى ادغام ممتنع اولور مددت
مددنا ومددت الى مددتن دخى مددن يمددن تمددن امددن
لاتمددن كبى دخى ادغام جائز اولور قچن فعل واحد اوزرينه
جازم داخل اولوب عينى مكسور اولورسه فر كبى مفتوح اولورسه
عض كبى سن لم يفر ولم يعض لامك فتحى وكسريله لم يفرر
ولم يعضض ديرسين كذلك يقشعر ويحمر ويحمار حكمى
دخى بويله در واكر عين الفعلى مضموم اولورسه حركات ثلث
مع الادغام جائزدر وفك ايله دخى جائزدرسن دالك حركاتى
ايله لم يمد وفك ايله لم يمدد ديرسين كذلك امرك حكمى دخى
بويله درمن لامك كسرى وفتحيله فر وعض ديرسين وافرر

واعضض فك ایله دردخی دالك حركاتیله مد فك ایله امدد دیرسین دخی سن مضا عفك اسم فاعلنده ماد مادان مادون مادةمادتان مادات وموادديرسين اسم مفعولنده ممدود دیرسین منصور مثللی *فصل* بوفصل مسائل صرفیهٔ آتیهٔ معتله بیانندهدر معتل شول برفعلدر كه اصول حرفنك بری حرف علت اوله حرف علت واو یاء الفدر بو حروفه حروف مد وحروف لین تسمیه قیلنور الف شول بریرده واودن یادن منقلب اولور انواعی یدیدر *اولكیسی معتل الفادر مثال دخی دینلور احتمال حركاته صحیحه مماثل اولدیغیچون اما واو حذف اولنور شول بر فعل مضارعده كه عین الفعلی مكسور اوله اندن واو حذف اولنور فعلهٔ وزننده اولان مصدرندن دخی حذف اولنور باقی تصریفنده حذف اولنمز سلامتده در سن وعد یعد عدة ووعدا فهو واعد و ذاك موعود امرنده عد نهینده لاتعد دیرسین كذلك ومق یمق مقة دخی بویله در *فعن واوك مابعدینك كسره سی ازاله اولندقده واو عودت ایدر لم یوعد كبی دخی عینك فتحیله یفعل ده واو ثابت اولور وجل یوجل كبی امری ایجل كلور واو یایه قلب اولندی ساكن اولوب ماقبلی مكسور اولدیغیچون اكر واوك ماقبلی مضموم اولورسه واو عودت ایدر سن یازیه ایجل دیرسین واو ایله تلفظ اولنور یا ایله كتابت اولنور *یخه عینك ضمیله یفعل بابنده واو ثابت اولور وجه یوجه كبی امرنده اوجه نهینده لاتوجه دیرسین دخی یطأ یسع یضع یقع یدع دن واو حذف اولندی زیرا بونلرك اصللری عینك كسریله یفعل بابندن ایدی حروف حلق اولدیغیچون مفتوح قیلندیلر دخی یذر و اوینك حذفی یدع معناسنه اولدیغیچوندر یدع ایله یذرك ماضیسنی اولدردیلر

زیرا مستقبللرنده واولرك حذفی اصلی واو اولدیغنه دلیلدر اما یاء بهرحال ثابت اولور یمن ییمن دخی یئس ییئس ویسر ییسر كبی سن یائیدن افعل بابنده ایسر یوسر ایسارا فهو موسر دیرسین یا واوه قلب اولندی ساكن اولوب ماقبلی مضموم اولدیغیچون دخی واویدن و یائیدن اولن افتعل بابنده واو یاء تایه قلب اولندی صكره تاء تاده ادغام اولندی اتعد یتعد فهو متعد دخی اتسر یتسر فهو متسر كبی دخی ایتعد یاتعد فهو موتعد وایتسر یاتسر فهو موتسر دینلور بونك اسم مكانی موتسر فیه در دخی ود یود نك حكمی عض یعض حكمی كیبدر سن امرنده ایدد دیرسین اعضض مثللی ▪ ایكنجیسی معتل العیندر اجوف دینلور وذوالثلثه دخی دینلور ماضیسی اوچ حرف اولدیغیچون سن نفسكدن خبر ویردیكك وقتده امدی ثلاثی مجرددن ماضینك عین الفعلی الفه قلب اولنور كرك واو اولسون وكرك یا اولسون مساویدر حركه لی اولوب ماقبللری مفتوح اولدیغیچون صان وباع مثللی اكر ماضی یه متكلم یا مخاطب یا جمع مونث غائبه ضمیر متصل اولورسه اجوف واویدن اولان فعل یی فعلیه یائیدن فعل یی فعلیه نقل ایدرسن واوی اولدیغی ویائی اولدیغی اوزرینه دلالتی ایچون واكر اصللری عینك ضمی وكسریله فعل فعل ایسه تغییر اولنمز بوتقدیرجه واوك ضمه سی یانك كسره سی فاء الفعلنه نقل اولنور عین الفعللری حذف اولنور اجتماع الساكنین ایچون سن صان صانا صانوا صانت صانتا صن صنت صنتما صنتم صنت صنتما صنتن صنت صنا دیرسین كذلك باع باعا باعوا باعت باعتا بعن بعت بعتما بعتم بعت بعتما بعتن بعت بعنا دیرسین مبنی للمفعول قیلدیغك وقتده فاء الفعلنی مكسور

قلارسين جمعنده دخى سن نقلله وقلب ايله صبن ديرسين
ودخى انجق نقلله بيع ديرسين ومضارعنده يصون يبيع ديرسين
نقلله يخاف و يهاب ديرسين نقلله و قلب ايله * دخى فعل
مضارعك اوزرينه جازم داخل اولدقده عين الفعلى ساقط
اولور اكر مابعدى ساكن ايسه ثابت اولور اكر متحرك ايسه سن
لم يصن لم يصونا لم يصونوا لم تصن لم تصونا لم يصن لم تصن
لم تصونا لم تصونوا لم تصونى لم تصونا لم تصن لم اصن
لم نصن ديرسين وكذلك لم يبع لم يبيعا لم يبيعوا ولم يخف لم يخافا
لم يخافوا كبى امرى دخى بو قياس اوزره صن صونا صونوا صونى
صونا صن ديرسين نون تأكيد ايله صونن صونان صونن صونن
صونان صنان ديرسين خفيفه ايله صونن صونن صونن ديرسين
دخى بع بيعا بيعوا بيعى بيعا بعن و خف خافا خافوا خافى خافا خفن
كبى *دخى تأكيد ايله بيعن بيعان بيعن بيعن بيعان بعنان وخافن
خافان خافن خافن خافان خفنان ديرسين (ثلاثى مزيدنده
اعلال اولنمز مكر درت حرف اوزرينه مبنى اوله اجاب يجيب
اجابة واستقام يستقيم استقامة وانقاد ينقاد انقيادا واختار
يختار اختيارا كبى * مبنى للمفعول قيلديغك وقتده سن اجيب
يجاب اجابة واستقيم يستقام استقامة وانقيد ينقاد انقيادا
واختير يختار اختيارا ديرسين شودوردك امرنده اجب اجيبا دخى
استقم استقيما دخى انقد انقادا دخى اختر اختارا ديرسين بودوردك
غيرى صحيح حكمنده در قول وقاول وتقول وتقاول وزين
وتزين وساير وتساير واسود وابيض واسواد وابياض كبى وساير
تصاريفى دخى بويله در * ثلاثى مجرددن اسم فاعل اعلال
اولنور همزه ايله صائن و بايع كبى مزيدفيه دن اعلال اولنور
مضارعك اعلال كبى مجيب مستقيم منقاد مختار كبى *ثلاثى

مجرددن اسم مفعول نقل ايله حذف ايله اعلال اولنور مصون
مبيع كبى حذف اولنان اسم مفعول واويدر سيبويه عندنده
كلمه واويدر ابو الحسن الاخفش عندنده بنى تميم حذف ايتميوب يايى
اثبات ايدوب مبيوع ديرلر مزيدفيه ده اسم مفعول نقل ايله قلب ايله
اعلال اولنور اكر فعلى اعلال اولندى ايسه مجاب و مستقام
ومنقاد ومختار كبى * اوچنجيسى معتل اللامدر ناقص دينلور
ماضيسى درت حرف اوزرينه اولديغيچون وذوالاربعه دخى
دينلور سن نفسكدن خبر و برديكك وقتده ثلاثى مجرددن
واو وياء الفه قلب اولنورلر حركه لى اولوب ماقبللرى مفتوح
اولدقلرنده غزا ورمى وعصا ورحى كبى كذلك ثلاثى اوزرينه
زياده اولان فعللرده واو يا الفه قلب اولنورلر اعطى اشترى
استقصى كبى مزيد فيهك اسم مفعولنده دخى قلب اولنورلر
مشترى مستقصى كبى كذلك فعل مضارعك مجهولنده
دخى الفه قلب اولنورلر سنك يعطى يغزى يرمى قرلك مثللى
اما ماضى فعلوا مثللرنده لام الفعلى مطلقا حذف اولنور وفعلت
فعلتا مثاللرنده دخى حذف اولنور ماقبللرى مفتوح اولديغى
وقتده بونلرك غيريده حذف اولنمز ثابت اولور سن غزا غزوا
غزوا غزت غزتا غزون غزوت غزوتما غزوتم غزوت غزوتما
غزوتن دخى رمى رميا رموا رمت رمتا رمين دخى رضى رضيا
رضوا رضيت رضيتا رضين رضيت رضيتما رضيتم رضيت
رضيتما رضيتن رضيت رضينا كذلك سرو سروا سروا
ديرسين آخرينه قدر انجق ضمير واوينك ماقبلى مفتوح
قيلندى غزوده رموده مضموم قيلندى رضوده سروده زيرا
واو ضمير فعل ناقصه متصل اولوب حذف اولندقده نصكره
اكر ماقبلى مفتوح ايسه فتح اوزرينه ابقا اولنور و اكر مضموم

ياخود مكسور ايسه ضم اوزرينـه ابقا اولنوررضونك اصلى
رضيو ايدى يانك ضمه‌سى ضاده نقل اولندى ياء حذف اولندى
التقاء الساكنين ايچون اما مضارعنده واو وياء الف ساكن قيلنور
رفعى حالنده حذف اولنور جزمى حالنده مفتوح قيلنور نصبى
حالنده الف ساكن اولديغى حالده ثابت اولور جزمى حالنده
ونصبى حالنده نونلر ساقط اولور جمع مؤنث نونندن ماعداده
سن لم يغز لم يغزوا ولم يرم لم يرميا ولم يرض لم يرضيـا ديرسين
لام الفعلى تثنيه‌لرنده وجمع مؤنثلرنده ثابتـدر جمع مذكرلرنده
وواحدهٔ مخـاطبه‌لرنده دخى واولر حذف اولنور سن يغزو
يغزوان يغزون تغزو تغزوان يغزون تغزو تغزوان تغـزون
تغزين تغزوان تغزون اغزو نغزو ديرسين *دخى ناقصك فعل
مضارعنك جمع مذكرلر يله جمع مؤنثلرى خطابده غيبتـده
لفظلرى برابر اولور تقـديرده مختلفلردر جمع مذكرلرك وزنى
يفعون تفعون جمع مؤنثـك وزنى يفعلن تفعلن در سن يرمى
يرميان يرمون ترمى ترميـان يرمون ترمى ترميـان ترمون ترمين
ترميان ترمين ارمى نرمى ديرسين يرمون نك اصلى يرميون ايدى
رضونك اعلالى كبى اعلال اولندى *ودخى هر بر فعل مضارعك
آخرينك ماقبلى مكسور اوله انك حكمى رضونك حكمى كبيدر
يهدى ويناجى ويرتجى وينبرى ويستدعى ويرعوى ويهرورى
كبى سن يرضى يرضيان يرضون ترضى ترضيان يرضين ترضى
ترضيان ترضون ترضين ترضيان ترضين ارضى نرضى ديرسين
وكذلك يتغطى ويتصدى ويتصافى ويتقلسى ويتعـدى ده
دخى قيـاس بويله‌در وبونلرك دخى واحدهٔ مؤنثى ومخاطبى
يرمى يرضى بابنك جمع لفظ كبيدر تقديرده مختلفدر واحده‌نك
وزنى تفعين وتفعـين جمعنك وزنى تفعلن وتفعلن در

سن ناقصك امر حاضرنده اغز اغزوا اغزوا اغزى
اغزوا اغزون دخى ارم ارميـا ارموا ارمى ارميـا ارمين
دخى ارض ارضيا ارضوا ارضى ارضيا ارضين ديرسين
نجن امرك اوزرينه نون تأكيد ادخال ايدرسنك لام محذوفه‌يى
عودت ايتديرسين اغزون وارمين وارضين ديرسين ناقصك
اسم فاعلنده غاز غازيان غازون غازيه غازيتان غازيات وغواز ديرسين
وكذلك رام وراض دخى بويله‌در غازنك اصلى غازو ايدى واو
يايه قلب اولندى طرفده واقع اولوب ماقبلى مكسور اولديغيچون
نتكم غزى‌ده اولديغى كبى بوندنصكره غازيه ديرلر زيرا مؤنث
مذكرك فرعيدر تاء تأنيث ايچون طاريدر *سن ناقص واوينك
اسم مفعولنده مغزو يائيسنده مرمى ديرسين واو يايه قلب اولنوب
وماقبلى مكسور قيلندى زيرا واو وياء كلمهٔ واحده‌ده جمع اولوب
ايكسندن بريسى ساكن اولسه واو يايه قلب اولنوب ياياده
ادغام اولنور سن واويدن اولان اسم فاعلك فعول وزنـده
عدو يائيده بغى ديرسين دخى فعيل وزننده اولان اسم فاعلنده
صبى يائيده شرى ديرسين مزيد فيه‌دن واو يايه قلب اولنور
زيرا بهر بر واو رابعه دخى زياده طرفده واقع اولوب وماقبلى
مضموم اولمدقجه اول واو يايه قلب اولنور سن اعطى يعطى
واعتدى يعتـدى واسترشى يسترشى ديرسـين دخى ضمير ايله
اعطيت واستوشبت وكـذلك تغازينا وتراجينـا ديرسين
* دردنجيسى معتل العين واللام در لفيف مقرون ديرلور سن
شوى يشوى شيا ديرسين رمى يرمى رميا مثللى دخى قوى يقوى
قوة دخى روى يروى ريا ديرسـين رضى يرضى رضيـا مثللى
مذكرنده فهو ريان مؤنثى ريادر عطشان عطشى مثللى دخى
اروى اعطى مثللى دخى حيى رضى مثللى دخى حى يحيى حيوة

فهو حی وحیا وحییا تثنیه‌سنده حیان وحیوا و حییوا جمعی
احیاء دخی تخفیف ایله حیوا دیرسین رضوا مثللی امرنده احی
دیرسین ارض مثللی دخی احیی یحیی دخی حای یحایی دخی
واستحیی یستحیی امرنده استحی بعضلر یانك برینی حذف ایله
استحی یستحی امرنده استح دیدیلر بو یانك حذفی کثرة استعمال
ایچوندر نتکم لا ادری کلمه‌سنده لا ادر دیدکلری کبی * بشنجیسی
معتل الفا واللامدر لفیف مفروق دینلور سن وقی وقیا وقوا
دیرسین رمی رمیا رموا کبی دخی یقی یقیان یقون دیرسین یرمی
یرمیان یرمون کبی دخی امرنده ق دیرسین حرف واحد صیرورت
ایتدیکندن وقفنده برهاء سکت لازم کلور قه قیا قوا قی قیا
قین کبی نون تأکید مشدده ایله قین قیان قن قن قیان قینان
خفیفه ایله قین قن قن دیرسین دخی وجی یوجی دیرسین
رضی یرضی مثللی امرنده ایج دیرسین ارض مثللی * التنجیسی
معتل الفاء والعیندر یین کبی اسم مکاننده دخی یوم وویل کبی
کلام عربده بو کلمه‌لرك فعللری بنا قیلنمامشدر * یدنجیسی
معتل الفاء والعین واللامدر واو یا کبی ایکی حرفك اسملریدر
(فصل) بو فصل مهموز بیاننده‌در مهموزك حکمی صحیحك
تصرفنك حکمی کبیدر زیرا همزه حرکهٔ ثلثهٔ قبول ایلدیکندن
حرف صحیحدر لکن اولك غیریده واقع اولدقده تخفیف
اولنور زیرا اقصای حلقدن حرف شدیددر سن امل
یأمل دیرسین نصر ینصر مثالی امرنده اومل دیرسین همزهٔ
ثانیه واوه قلب اولنور زیرا کلمهٔ واحده‌ده همزتین جمع
اولوب ثانی ساکن اولسه ماقبلنك حرکه‌سی جنسنه قلبی واجب
اولور امن واومن وایمانا مثللی اکر اولی همزهٔ وصل اولورسه
وصل عندنده همزهٔ ثانیه‌یه عودت ایدر ماقبلی مفتوح اولدقده

وأمل مثلی ودخی خذ وکل ومر کلمه‌لرنده همزه‌یی علی غیر قیاس
حذف ایلدیلر بعض کره ده اصلی اوزرینه وأمر کلور وصلی
عندنده حق سبحانه وتعالینك * وأمر اهلك بالصلوة * قول
شریفی کبی دخی ازر یأزر وهناء یهنیٔ در ضرب یضرب کبی
امری ایزر کلور و ادب یأدب کرم یکرم کبی امر اودب کلور
وسأل یسأل منع یمنع کبی امری اسأل کلور دخی جائز اولور
سال یسال سل واب یؤب وساء یسوء صاز یصون کبی وجاء یجیٔ
کال یکیل کبی فهو ساء وجاء واسا یأسو دعا یدعو کبی واتی یأتی
رمی یرمی کبی امری ایت کلور دخی عربلردن بعضیسی ت
دیدی خذ کلمه‌سنه تشبیها واوی یأوی وقی یقی کبی امری و
کلور واوی یأوی ایا شوی یشوی شیا کبی امری ایو کلور
ونای ینای دعی یرعی کبی و کذلك رأی یری بو که قیاسدر لکن
عربلر مضارعنده همزه حذفنده جمع اولوب یری یریان یرون
تری تریان یرین تری تریان ترون ترین تریان ترین اری نری
دیدیلر دخی اتفاق ایتدیلر مفرد مؤنث مخاطبه ایله جمع مؤنثده
لفظ واحد اوزرینه لکن واحده‌سنك لفظنك وزنی تفعین جمعنك
لفظی تفعلن کلور اکرسن یری بابنك مخاطبه‌له امر ایدرسك اصلی
اوزرینه اره دیرسین ادع کبی دخی حذف ایله ر دیرسین وقفنده
هاء سکت لازم کلورسن ره ریا روا ری ریا رین دیرسین نون
تأکید ایله رین ریان رون رین ریان رینان دیرسین دخی فهو راء
رائیان راؤن راع راعیان راعون کبی و ذلك مرئی دیرسین
مرعی کبی ودخی ثلاثیدن اولان رأی بابنی اکرم بابندن
بنا قیلدقده یعنی اری اولدقده بونك مضارعی یری در یری بابنك
مضارعی یری‌یه مخالفدر ینه ماقبلی کبی سن اری یری اراء ارایة
دیرسین اسم فاعلی فهو مر مریان مرون مریه مریتان مریات

دیرسین امر حاضرنده ار اریا اروا اری اریا ارین نون
تأکید ایله ارین اریان ارن ارن اریان ارینسان، دیرسین نهی
حاضرنده لاتر لاتریا لاتروا لاتری لاتریا لاترین دیرسین نون
تأکید ایله لاترین لاتریان لاترن لاترن لاتریان لاترینسان
دیرسین مهموز الفاء ایله افتعل بابندن ایتال دیرسین اختاره مثالی
دخی ایتلی دیرسین اقتضی مثالی * فصل * بو فصل عینك
کسریله اولان یفعل بابنك اسم زمانی واسم مکانی بیانندهدر
مفعل وزنی اوزره کلور عینك کسریله مجلس منبت کبی عینك
فتحیله یفعل دن وضمیله یفعل دن مفعل وزنی اوزرینه کلور
مذهب مقتل مشرب مقام کبی لکن مسجد مشرق مغرب مطلع
مجزر مرفق مفرق مسکن منسك منبت مسقط بو نلرك عینك
کسریله کلاری شاذدر وبو کلمهلرك بعضیسنك فتحله کلمسی دخی
حکایت اولندی وبو کلمهلرك کلمسی فتحله دخی تجویز اولندی
اکر فاء الفعلی ولام الفعلی صحیح اولورسه اما معتل الفاء مکسوردر
ابدا موضع موعد کبی معتل اللامدن مفتوح اولور ابدا مأوی مرمی
کبی بونلرك بعضیسنك اوزرینه تاء تأنیث داخل اولور مظنة
مقبرة مشرقة کبی مقبره مشرقه کلمهلرینك ضمله کلملری
شاذدر دخی ثلاثی اوزرینه زائد اولان اسم مفعول مدخل
مقام کبی واکر برمکانده شی کثیر اولدقده ثلاثی مجرددن مفعلة
وزنی اوزرینهدر واول مکانه ارض مسبعة و ماسدة ومبطخة
و مقثاة دینلور (اسم آلت فاعلك فعلنك ثری معالجهسی مفعوله
وصوله دیرلر مفعل مفعلة مفعال وزنی اوزره کلور محلب ومکنسه
ومفتاح ومصفاة کبی مرقات میمك کسریله اسم آلتدر دیدیلر
مفتوح دخی قبلور مکان مرادا یدنه ودخی مدهن مسعط مدق
منخل مکحلة محرضة نك وعینك ضمیله بونلر شاذدرمدقه دخی

کلور قیاس اوزرینه (تنبیه) بناء مرة ثلاثی مجرد مصدرندن
فتحله فعلة وزنی اوزره کلور سن ضربت ضربة وقت قومة
دیرسین ثلاثی مزیدنده برهاء زیاده سیله اعطاءة وانطلاقة کبی
لکن بونلرده اولان تاء تأنیثدر واحدة ایله صفتلمق واجب
اولور سنك رحمته رحمة واحدة ودحرجته دحرجة واحدة
قولك مثللی دخی فعلة وزنی کسر ایله فعلدن
نوع ایچوندر سن حسن الطعمة
والجلسة دیرسین
تمت وبالخیر
تمت
م

رضی الله تعالی عنا و عنکم * اعوذ بالله من الشیطان الرجیم

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الوهاب للمؤمنین سبیل الصواب * والصلوة والسلام علی رسوله محمد الزاجر عن الاذناب الحاث علی طلب الثواب وعلی آله وصحبه خیر الآل وخیر الاصحاب

بسمله نك حمدله نك صلوله نك ذکری زماندن فارغ اولدقدنه صکره تحقیقا علوم عربیه علوم شرعیه یه بروسیله در علوم عربیه نك رکنلرندن بررکنی صرفدر زیرا صرف سببیله فعللردن اولوجی اولدیغی حالده قلیل کثیره صیرورت ایدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری توفیق وارشاد ایدیجیدر * فعللر ایکی ضرب اوزرینه در اصلیدر ذوزیاده در پس امدی اصلی ثلاثیدر رباعیدر ثلاثی شول برفعلدر که اصول فعل ماضیسی اوج حرف اوزرینه مبنی اوله اولدخی التی بابدر * باب اول ماضیده عینك فتحی مضارعده عینك ضمیله فعل یفعل در * باب ثانی ماضیده عینك فتحی مضارعده عینك کسریله فعل یفعل در

باب

* باب ثالث ماضیده مضارعده عینك فتحیله فعل یفعل در * باب رابع ماضیده عینك کسری مضارعده عینك فتحیله فعل یفعل در * باب خامس ماضیده مضارعده عینك ضمیله فعل یفعل در * باب سادس ماضیده مضارعده عینك کسریله فعل یفعل در * ودخی شول برشیکه اوچنجی بابه مخصوص اوله الا عینده یالامنده حروف حلقدن برحرف اوله لکن ابی یأبی شاذدر حروف حلقده التیدر الحاء والخاء والعین والغین والهاء والهمزه در * رباعی شول برفعلدر که اصول فعل ماضیسی درت حرف اوزرینه مبنی اوله اولدخی فعلل بابیدر که بر بابدر دحرج مثاللی تحقیق التی بابدخی دحرجه ملحقدر واکا ملحق بار باعی دیلور اولدخی فوعل در حوقل مثاللی وفعول در جهور مثاللی وفعیل در عثیر مثاللی وفیعل در بیطر مثاللی وفعلی در سلقی مثاللی وفعلل در جلبب مثاللی * اما مزید فیه ایکی نوعدر بری ثلاثی اوزرینه بری رباعی اوزرینه در ثلاثینك مزیدی اون درت بابدر اولدخی اوج نوعدر رباعیدر خماسیدر سداسیدر پس امدی رباعی اوج ابدر افعل در اکرم مثاللی دخی عینك تشدیدیله فعل در فرح مثاللی فاعل در قاتل مثاللی * خماسی بش بابدر انفعل در انکسر مثاللی دخی افتعل در اجتمع مثاللی دخی لامك تشدیدیله افعل در احمر مثاللی دخی عینك تشدیدیله تفعل در تکلم مثاللی دخی تفاعل در تباعد مثاللی * سداسی التی بابدر استفعل در استخرج مثاللی افعوعل در اعشوشب مثاللی واوك تشدیدیله افعول در اجلوذ مثاللی افعنلل در اقعنسس مثاللی افعنلی در اسلنقی مثاللی افعال در احمار مثاللی * رباعینك مزیدی اوج بابدر اولدخی ایکی نوع اوزرینه در خماسیدر سداسیدر امدی سداسی ایکی بابدر افعنلل در احرنجم مثاللی دخی لام اخیره نك تشدیدیله افعلل در

اقشعر مثللی بر باب دخی تفعلل در تدحرج مثللی * فصل *
بوفصل مصدردن اخراجنه حاجت مشتد اولور وجهلر
بیاننده در اول وجهلرده التیدر ماضیدر مضارعدر امردر
نهیدر اسم فاعلدر اسم مفعولدر * امامصدر میملی میمسز
اولمادن خالی اولماز اکر میمسز اولورسه سماعیدر بزمعاشر
صرفیون سماعی دیمکلك ایله قصدایده رز که بهر بر مصدر
عربدن کلدیکی کبی حفظ اولنور اوزرینه قیاس قاعده جاری
اولماز زیرا ثلاثینك مصدرلرینه قیاس یوقدر ثلاثینك غیر
مصدرلری قیاسیدر اکرمصدر میملی اولورسه مضارعك
عین الفعلنه نظر اولنور اکرمفتوح یا مضموم اولان بابدن
اولورسه اسم زمانی اسم مکانی ومصدرمیمی میمك عینك فتحی
فانك سکونیله مفعل وزنی اوزرینه کلور لکن شوقدروار که المطلع
والمغرب والمسجد والمشرق والمجزر والمنبت والمنسك والمسکن
والمفرق والمسقط والمحشر والمجمع بوکلمه لر شاذدر عینك
کسریله کلورلر هرنقدر قیاسی فتحیله ایسه دخی واکرمضارعك
عین الفعلی مکسور اولان بابدن اولورسه یالکز مصدر میمی
میمك عینك فتحی وفانك سکونیله مفعل وزنی اوزرینه کلور
لکن مرجع ایله مصیر مصدرلردر حال بوکه عینك کسریله
کلدیلر اسم زمانی واسم مکانی ثلاثی مجرددن عینك کسری
میمك فتحی فانك سکونیله مفعل وزنی اوزره کلور بوبزم تحقیق
بیانمز انجق فعل صحیحده در اجوفده در مضاعفده در مهموزده در
اما ناقصده مصدر میمی اسم زمانی اسم مکانی عینك فتحی
فانك سکونیله مفعل وزنی اوزره کلور جمیع بابلرده اما معتل
الفانك مصدر میمی اسم زمانی اسم مکانی عینك کسریله مفعل
وزنی اوزره کلور جمیع بابلرده لفیف مقرون ناقص کبیدر

لفیف

لفیف مفروق معتل الفا کبیدر اکر فعل ثلاثی اوزرینه زائد
اولورسه مصدر میمی اسم زمانی اسم مکانی اسم مفعولی بهر
بربابدن اول بابك مضارعنك مجهولی وزنی اوزرینه کلور لکن
سن مضارعنده مضارعت حرفنی میم مضمومه تبدیل ایدرسین
اسم فاعلی عینك کسریله کلور * امافعل ماضی معلوم مجهول
اولمادن خالی اولماز اکر معلوم اولورسه واحدلرنده تثنیه لرنده
آخر حرفی فتح اوزرینه مبنیدر انلر مذکر اولسون مؤنث
اولسون جمع مذکر غائبنده ضم اوزرینه مبنیدر باقیسی سکون
اوزرینه مبنیدر نونه تایه اتصالی عندنده جمیع بابلرده دخی
حرف اولیده مفتوحدر جمیع بابلرده الاخماسی سداسی بابلرینك
اوللری مفتوح دکللردر زیرا انلرك اوللرنده همزهٔ وصل واردر
همزهٔ وصل ابتدا حالنده ثابت درجی حالنده ساقطدر وهمزهٔ
وصل ابن وابنم وابنت وامرأ وامرأة واثنین واثنتین واسم
واست وایمن همزه لریدر خماسی سداسی بابلرینك ماضیلرینك
همزه لری دخی مصدرلرینك همزه لری دخی امرلرینك
همزه لری دخی ثلاثی بابلرینك امر حاضرلرینك همزه لری
دخی لام تعریفه متصل اولان همزه لر ابتدا حالنده مکسور
وصلی حاللرنده محذوفدر لام تعریفه متصل اولان همزه دخی
یمن همزه سی ابتدا حاللرنده مکسور دکلدر بلکه مفتوحلردر
دخی عینك ضمیله یفعل بابندن کلن امر حاضرك همزه سی
ابتدا حالنده عین الفعلنه تبعیتله مضمومه لردر وکذلك خماسی
سداسی بابلرینك ماضیلرینك مجهوللرینك همزه لری ابتدا
حاللرنده انلر دخی مضمومه لردر اکر فعل ماضی مجهول اولورسه
آخر حرفی معلومنده کی کبی مفتوحدر دخی شول بر حرف که
آخرینك ماقبلنده اوله مکسوردر ساکن حالی اوزره ساکندر

مابقیسی مضمومدر * اما مضارع شول برفعلدر که ماضینك
اوزرینه زیاده اولمق شرطیله اولنده حروف اتیندن برحرف
اوله مضارعت حرفیده مفتوحدر جمیع بابلرده الا رباعی
بابلرنده مفتوح دکلدر فتحی رباعی بابی اولورسه اولسون
تحقیق انلرده مضمولردر دخی مضارعك لام الفعلنك ماقبلی
مكسوردر رباعیده خماسیده سداسیده الامكسور دكلدر یتفعل
ویتفاعل ویتفعلل تحقیق بونلرده مفتوحلردر مضارعك
مجهولنده مضارعت حرفی مضمومدر ساكنی حالی اوزره
ساكندر ماقبلی مفتوحدر كلابسنده لام الفعلدن ماعداسی
تحقیقا لام الفعلی معلومنده مجهولنده اوللرنده نصب ایدر
ناصب وجزم ایدر جازم اولمدقجه مرفوعلردر * اما امرایله نهی
تحقیقا فعل مضارعك لفظی اوزرینه در لكن مجزوملردر
جزملرینك علامتلری تثنیه لرنده جمع مذكرلرنده واحده مخاطبه
لرنده نونلرك اسقاطیدر باقیلرنده لام الفعللرینك سكونلریدر
فعل صحیحده ولام الفعللرینك سقوطیدر معتلده جمع مؤنث
نونندن ماعداده تحقیقا جمع مؤنث نونی جزمی حالنده وغیرده
ثابتدر * ودخی امر حاضرك معلومنده مضارعت حرفی حذف
اولنور وهمزهٔ وصل ادخال اولنور اكر مضارعت حرفنك
مابعدی ساكن اولورسه واكر متحرك اولورسه آخری ساكن
قیلرسین اول آخری ساكن اولان وقف اوزرینه مبنیدر
وقف اوزرینه مبنی اولان لفظده مجزوم كبیدر * اما اسم فاعل
ماضینك عین الفعلنه نظر اولنور اكر مفتوح اولورسه ناصر
وزنی اوزرینه در واكر مضموم اولورسه عظیم ضخم وزنی
اوزرینه در اكر مكسور اولورسه متعدیدن عالم وزنی اوزرینه در
لازمدن درت وزن اوزرینه كلور مریض زانك فتحی میمك

كسریله

كسریله زمن دخی مذكری احمردر مد ایله مؤنثی حمراءدر
میمك سكونی حانك ضمیله جمعی حمردر احمرنك تثنیه سی
احمران حمراءنك تثنیه سی حمراواندر دخی عطشاندر
مذكری عینك فتحی طانك سكونی وقصر ایله مؤنثی عطشیدر
جمعلری عینك كسریله عطاشدر عطشاننك تثنیه سی
عطشانان درعطشینك تثنیه سی عطشیاندر بن اسم فاعل
وزنلرینك ضبطی ممكن اولانك ذكرینی اختصار ایلیوب
ماعداسنی ترك ایلدم * اما اسم مفعول جمیع ثلاثی بابلرنده
مجبور وكثیر وزنی اوزرینه در ثلاثی اوزرینه زیاده اولان
بابلرك اسم فاعلنی واسم مفعولنی یوقاروده مصدر میمی
بحثنده تحقیق بز ذكر ایلدك * دخی اسم فاعلك مبالغه وزنلری
جهول وصدیق وكذاب غینك وفانك ضمیله غفل یانك فتحی
وقافك ضمیله یقظ ومدرار ومكثیر لامك ضمی وعینك فتحیله
لعنة وزنلریدر واكرسن وزن اخیركه لعنه دن عینی ساكن
قیلارایسك اسم مفعول معناسنه صیرورت ایدر * فصل * بوفصلی
افعال صحیحه نك صیغه لرینی بیاننده در ماضی مضارع امر
نهی معلوملرنده ومجهوللرنده اون درت وجه اوزرینه
صیغه لنورلر اول اون درت وجهك اوچی غائب اوچی غائبه
اوچی مخاطب اوچی مخاطبه ایكی وجه دخی متكلم ایچوندر
متكلم كرك رجل اولسون وكرك مرئه اولسون لكن امر ایله
نهیك متكلملری معلوملرنده ومجهوللرنده كلمزلر * اسم فاعل اون
وجه اوزرینه صیغه لنور اول اون وجهدن درت الفاظی جمع
مذكردر ناصرون نصار ونصر ونصرة در ایكی لفظی جمع مؤنثدر
ناصرات ونواصر * اسم مفعول یدی وجه اوزرینه صیغه لنور
اول یدی وجهدن ایكی لفظ جمع مذكر وبرلفظی جمع مؤنثدر

*ونون تأكيد مشدده جمع امرك نهيك معلوملرينك
مجهوللرينك اوزرلرينه داخل اولور نون مخففه دخى داخل
اولور نون مخففه ساكندر نون مشدده مفتوحدر الاثنينه لرده
و جمع مؤنثلرده مفتوح دكللردر تحقيقا انلرده مكسورلردر
دخى نون مشدده ونون مخففه نك ماقبللرى مكسوردر واحده
حاضره سنده و مضمومدر جمع مذكرنده باقيلرنده مفتوحلردر
* ماضينك معلومنك مثالى نصر نصرا نصروادر آخرينه
قدر مجهولنك مثالى نصر نصرا نصروادر آخرينه قدر
مضارعك معلومنك مثالى ينصر ينصران ينصرون در
آخرينه قدر مجهولنك مثالى ينصر ينصران ينصرون در
آخرينه قدر امر غائبك معلومنك مثالى لينصر لينصرا
لينصروا لتنصر لتنصرا لينصرن در امر حاضرك معلومنك
مثالى انصر انصرا انصروا انصرى انصرا انصرن در
امر غائبك مجهولنك مثالى لينصر لينصرا لينصروا لتنصر
لتنصرا لينصرن لانصر لننصردر امر حاضرك مجهولنك
مثالى لتنصر لتنصرا لينصروا لينصرى لينصرا لينصرن
لانصر لننصردر وكذلك نهى غائبك معلوملرى ومجهوللرى
و نهى حاضرك معلوملرى ومجهوللرى امرلرى كيبدرلر لكن
اوللرنده برلا زياده قلندى *سن نون تأكيد مشدده ايله امر غائبنده
لينصرن لينصران لينصرن لتنصرن لتنصران لينصرنان
امر حاضرنده انصرن انصران انصرن انصرن انصران انصرنان
نون مخففه ايله لينصرن لينصرن لتنصرن در مفرد مذكرنده
ومفرد مؤنثنده رانك فتحى وجمع مذكرنده رانك ضميله در مخاطبنده
انصرن انصرن انصرن ديرسين وكذلك نهينك معلومنده
ومجهولنده غائب اولسون حاضر اولسون ماقبلى كبى ديرسين

آخرينه قدر صادك فتحى مضارعت حرفنك ضميله اسم فاعلك
مثالى ناصر ناصران ناصرون نونك ضمى صادك فتحى
وتشديد ايله نصار ونصر دخى نونك وصادك فتحى وتخفيف
ايله ونصرة ناصرة ناصرتان ناصرات ونواصردر اسم مفعولك
مثالى منصور منصوران منصورون ميمك فتحيله منصورة
منصورتان منصورات ومناصردر* رباعى مجردك مثالى دحرج
رانك كسرى وفانك سكونيله يدحرج دالك فتحى وحانك
سكونيله دحرجة دالك كسرى خانك سكونيله دحراجا دالك
فتحى رانك كسريله فهو مدحرج رانك فتحيله وذاك مدحرج دالك
فتحى رانك كسريله امرى دحرج تانك ضمى رانك كسريله
نهى لاتدحرج در وكذلك دحرج يه ملحق اولان بابلرك تصريفى
دخى بويله در ثلاثى مزيد فيه دن مثالى اخرج يخرج اخراجا
فهو مخرج رانك فتحيله وذاك مخرج امرنده اخرج تانك ضمى
رانك كسريله نهينده لاتخرج ديرسين * شو بابك مستقبلنده
همزه حذف اولندى نفس متكلمنده ايكى همزه جمع
اولديغيچون كذلك اسم فاعلنده اسم مفعولنده امر غائبنده
نهى غائبنده دخى حذف اولندى باب مطرد اولسون ايچون دخى
خرج يخرج تارك فتحى رانك كسريله تخريجا وتخرجة رانك
كسريله فهو مخرج رانك فتحيله وذاك مخرج امرنده خرج
تانك ضمى رانك كسريله نهينده لاتخرج ديرسين دخى خاصم
صادك كسريله يخاصم صادك فتحيله مخاصمة وخصاما
وخيصاما فهو مخاصم وذاك مخاصم امرنده خاصم نهينده
لاتخاصم ديرسين ماضينك مجهولى خوصم در آخرينه قدر
خماسيدن مثالى انكسر ينكسر انكسارا سينك كسريله فهو
منكسر سينك فتحيله وذاك منكسر به امرنده انكسر نهينده

لاتنكسر درسين آخرينه قدر دخی اكتسب يكتسب اكتسابا
فهو مكتسب وذاك مكتسب امرنده اكتسب نهينده لاتكتسب
ديرسين آخرينه قدر دخی فالرك فتحيله اصفر يصفر اصفرارا
فالرك فتحيله فهو مصفر وذاك مصفر به امرنده اصفر نهينده
لاتصفر درسين آخرينه قدر دخی تالرك فتحيله تكسر يتكسر
سينك ضميله تكسرا سينك كسريله فهو متكسر سينك
فتحيله وذاك متكسر به امرنده تكسر نهينده لاتتكسر ديرسين
آخرينه قدر دخی تصالح يتصالح لامك ضميله تصالحا لامك
كسريله فهو متصالح لامك فتحيله وذاك متصالح لاملرك
فتحيله امرنده تصالح نهينده لاتتصالح ديرسين آخرينه قدر
*اما ادثر واثاقل ادثرنك اصلی تدثردر تكسر مثللی اثاقلنك
تثاقلدر تصالح مثللی تالر ادغام اولندی بوندنصكره همزهٔ
وصل ادخال اولندی ابتدا ممكن اولسون ايچون زيرا ساكن ايله
ابتدا اولنمز اولك تصريفی ادثر يدثر ثالرك فتحيله ادثرا ثانك
ضميله فهو مدثر ثانك كسريله وذاك مدثر ثانك فتحيله امرنده
ادثر نهينده لاتدثر ديرسين ثالرك فتحيله آخرينه قدر ثانينك
تصريفی اثاقل يثاقل قافلرك فتحيله اثاقلا قافك ضميله فهو
مثاقل قافك كسريله وذاك مثاقل قافك فتحيله امرنده اثاقل
نهينده لاتثاقل ديرسين قافلرك فتحيله آخرينه قدر سداسيدن
مثالی استغفر فانك كسريله يستغفر استغفارا فانك
كسريله فهو مستغفر وذاك مستغفر فالرك كسريله امرنده
استغفر نهينده لاتستغفر ديرسين آخرينه قدر دخی اشهاب
يشهاب اشهيبابا فهو مشهاب امرنده اشهاب نهينده
لاتشهاب ديرسين بانك تشديديله جميعسنده الا مصدرنده
دكل دخی اغدودن دالك كسريله يغدودن اغديدانا فهو

مغدودن امرنده اغدودن نهينده لاتغدودن ديرسين
دال ثانيه لرك كسريله دخی اجلوز يجلوز اجلواز فهو مجلوز
امرنده اجلوز نهينده لاتجلوز ديرسين واولرك كسريله اوجنده ده
دخی اسحنكك يسحنكك اسحنكاكا فهو مسحنكك امرنده
اسحنكك نهينده لاتسحنكك ديرسين كاف ثانيه لرك كسريله
اوجنده ده اسلنقی يسلنقی اسلنقاء فهو مسلنق امرنده اسلنق
نهينده لاتسلنق ديرسين قافلرك كسريله دخی اقشعر يقشعر
اقشعرارا فهو مقشعر امرنده اقشعر نهينده لاتقشعر ديرسين عينك
كسرلريله ورانك تشديدلريله جميعسنده الا مصدرنده دكل
دخی احرنجم جيمك كسريله يحرنجم احرنجاما فهو محرنجم
امرنده احرنجم نهينده لاتحرنجم ديرسين جيملرك كسرلريله
* فصل * بو فصل براز فائده لر بياننده در لازم متعدی اولور
اوچ سببك بر يسيله اولنه بر همزه زياده سيله ياخود عين الفعلی
تشديد ايله ياخود آخرينه حرف جر كتورمسيله اخرجته
وخرجته وخرجت به من الدار تركيبلری كبی دخی عينك
تشديديله تفعل ولامك تكراريله تفعلل دن يالرك حذفيله
* متعدی لازم اولور اسباب تعديه نك حذفيله ياخود انكسر
بابنه نقله فعلل بابی دخی لازمه صيرورت ايدر اولنه برتا زياده سيله
فعل لازمدن مفعول به كلمز مجهول دخی بنا قيلنمز زيرا فعل لازم
مفعول بهه محتاج دكلدر اما فعل متعدی بونك خلافنه در
وفاعل بابی مشاركت بين الاثنين ايچوندر ناصلنه مثللی بعض
كره دخی واحد ايچون اولور طارقت النعل وعاقبت اللص
تركيبلری كبی ودخی تفاعل بابی فاعل بابی كبی مشاركت
بين الاثنين ايچوندر بعض كره دخی زياده ايچون كلور تخاصم
القوم قوما وتدافعنا مثللی وبعض كره دخی باطنده اولميان شئ

اظهار ایچون کلور تمارضت مثللی اظهرت المرض ولیس لی
مرض دیمکدر * ودخی افتعل نك فاء الفعلی مقابلنده حروف
اطباقدن برحرف اولدیغی وقتده افتعـل نك تاسی طایه قلب
اولنور حروف اطباقده صاد ضاد طاء ظادر اصطبر اضطرب
اطرد اظهر مثللی و اکر افتعل نك فاء الفعلی مقابلنـده دال
ذال زاء واقع اولسه افتعل نك تاسی داله صیرورت ایدر ادمع
اذکر مثللی ذال ذ الده ادغام اولنـدی دخی ازدجر مثللی
و اکر افتعل نك فاء الفعلی مقابلنده واو یاء ثاء واقع اولسه اول
واو یاء ثاء تایه قلب اولنور بعده افتعل نك تاسنده ادغام اولنور
اتقی اتسر اتغر مثللی * ودخی فعللرده واسملرده زیاده قیلنان حرفلر
اوندر مجموعی (الیوم تنساه) حرفلریدر و اکر کلمه اوچ حرفدن
زیاده اولورسه سن بو کلمه ده حروف زوائددن برحرف وار دردیو
حکم ایله لکن شوقدر وارکه اول کلمه نك معناسی اول حرف ایله
تمام اوله وسوس مثللی * رباعی بابنك کلیسی متعدیدر لادربع
دکل خماسی بابلرینك کلیسی لازمدر الااوچ باب دکل افتعل
وتفعلل وتفاعل تحقیقا بو اوچ باب لازم ایله متعدی بیننده
مشترکدر سداسی بابلرینك کلیسی لازمدر الا استفعل بابی
لازم ایله متعدی بیننده مشترکدر دخی ایکی کلمه افعنلی بابندن
متعدیلردر اسرنداه واغرنداه مثللی غلب غلبه وقهره دیمکدر
* افعل نك همزه سی بر از معنالر ایچون کلور متعدی ایچون
کلور اخرجته مثللی دخی صیرورت ایچون کلور امشی الرجل
مثللی صار ذاماشیة دیمکدر دخی وجدان ایچون کلور
ابخلته مثللی وجدته بخیلا دیمکدر دخی حینونت ایچون کلور
احصد الزرع مثللی حان وقت حصاده دیمکدر دخی شیئه
دخول ایچون کلور اصبح الرجل مثللی رجل صباحه داخل

اولدی دیمکدر دخی کثرت ایچون کلور البن الرجل مثللی
رجلك عندنده لبن چوق اولدی دیمکدر * دخی استفعل نك سینی
افعل نك همزه سی کبی براز معنالر ایچون کلور طلب ایچون کلور
استغفر الله مثللی اطلب المغفرة من الله تعالی دیمکدر دخی
سؤال ایچون کلور استخبر مثللی سأل الخبر دیمکدر دخی تحول
ایچون کلور استخـل الخمر مثللی انقلب الخمر خلا دیمکدر
دخی اعتقاد ایچون کلور استکرمته مثللی اعتقدت انه کریم
دیمکدر دخی وجـدان ایچون کلور استجدت شیئا مثللی
وجدته جیدا دیمکدر دخی تسلیم ایچون کلور مصیبت عندنده
عربلر استرجع القوم قوللری مثللی انا لله وانا الیه راجعون
دیمکدر * ودخی حروف مد حروف لین حروف زوائد حروف
علت بردر واو یاء الفدر هر برفعل ماضینك اولنده شو حرفلردن بری
اولورسه معتل ومثال تسمیـه قیلنور وعد ویسر مثللی
واکر وسطنده اولورسه اجوف تسمیه قیلنور قال و کال مثللی
واکر آخرنده اولورسه ناقص تسمیه قیلنور غزا ورمی مثللی
واکر شو حرفلردن بری عین الفعلی ایله لام الفعلنده اولورلرسه
لفیف مقرون تسمیه قیلنور طوی مثللی و اکر فاء الفعـلی ایله
لام الفعلنده اولورلرسه لفیف مفروق تسمیه قیلنور وقی مثللی
و هر برفعل ماضی که عینی ایله لامی ایکیسی برجنسدن اوله
اول ثانیده ادغام اولنور ثقلتی دفع ایچون مضاعف تسمیه قیلنور
مد مثللی اصلی مدد ایدی دخی هر برفعـل ماضی که انده
همزه اوله اکر اولنده اولورسه مهموز الفاء تسمیه قیلنور اخذ
مثللی واکر وسطنده اولورسه مهموز العین تسمیه قیلنور سأل مثللی
واکر آخرنده اولورسه مهموز اللام تسمیه قیلنور قرأ مثللی
دخی هر برفعل ماضی که شو اقسام سته دن خالی اوله صحیح

تسمیه قیلنورحال بو كه باب صحیحك بحثی مرور ایلدی بز اقسام
سته نك مفصلا بحثنی علی سبیل الاختصار ذكر ایدرز

* باب المعتلات * بو باب معتلات مضاعف مهموز بیاننده در
فحجن واو یاء حركه‌لی اولوب ماقبللری مفتوح اولسه اول واو
یاء الفه قلب اولنورلر قال وكال مثللی دخی ناقصدن مثللی غزا
ورمی در سن ناقصك تثنیه سنده غزوا ورمیا دیرسین بو واو
یاء الفه قلب اولنمزلر كذلك ینه واو یاء الفه قلب اولنمزلر جمع
مؤنثده مواجهه سنده و نفس متكلمنده زیرا ساكن اولان
واو ساكن اولان یا الفه قلب اولنمزلر الا قلب اولنورلر شول
یرده‌که واوك و یانك سكونی غیر اصلی اوله حركه‌لرینی
ماقبللرینه نقل ایتمك طریقیله اقام وباع كبی *سن ناقصك جمع
مذكرنده غزوا ورموا دیرسین بونلرك اصللری غزووا ورمیوا
ایدی واو یا الفه قلب اولندیلر حركه‌لری اولوب ماقبللری
مفتوح اولدیغیچون بوندنصكره ایكی ساكن جمع اولدی
بریسی الف مقلوبه بریسی جمع واوی اجتماع ساكنینك دفع
ایچون الف مقلوبه حذف اولندی غزوا ورموا باقی قالدی
سن ناقصك تثنیه مؤنثده غزتا ورمتا دیرسین بونلرك اصللری
غزوتا ورمیتا ایدی واو یا الفه قلب اولندیلر حركه‌لری اولوب
ماقبللری مفتوح اولدقلریچون بوندنصكره ایكی ساكن جمع
اولدی بریسی الف مقلوبه بریسی تاء زیرا تانی الاصل ساكندر
تثنیه الفیچون حركه‌لندی انك حركه‌سی عارض
عارضده یوق كبی اولدوغندن الف مقلوبه حذف اولندی غزتا
ورمتا باقی قالدی *سن اجوفك جمع مؤنثده قلن وكلن دیرسین
بونلرك اصللری قولن وكیلن ایدی واو یا الفه قلب اولندیلر
حركه‌لری اولوب ماقبللری مفتوح اولدیغیچون بوندنصكره

الف حذف اولندی ساكن اولوب لام دخی ساكن اولدیغیچون
قلفك كافك فتحه‌لریله قلن وكلن باقی قالدی بوندنصكره
قافك فتحه‌سی ضمه‌یه تبدیل اولندی واو محذوفه‌یه دلالت
اتسون ایچون كافك فتحه‌سی كسره‌یه تبدیل اولندی یاء
محذوفه‌یه دلالت اتسون ایچون زیرا واو ضمه‌دن تولد ایدر
یا كسره‌دن تولد ایدر الف فتحه‌دن تولد ایدر *فحجن یانك ماقبلی
مكسور اولسه یا حالی اوزره ترك اولنور اول یاء كرك ساكن
اولسون كرك متحرك اولسون خشی وحشیت مثللی واگر یاء
ساكنه‌نك ماقبلی مضموم اولسه واوه قلب اولنور یوسر مثللی
بونك اصلی ییسر ایدی یاء واوه قلب اولندی یا ساكن اولوب
ماقبلی مضموم اولدیغیچون *سن اجوفك مجهولنده قیل دیرسین
بونك اصلی قول ایدی واوك كسره‌سندن اول قافك ضمه‌سی
استثقال اولنوب حذف اولندی قاف ساكن قالدی بوندنصكره
واوك كسره‌سی قافه نقل اولندی قاف مكسور اولدی واو
ساكن قالدی فحجن واو ساكنه‌نك ماقبلی مكسور اولسه واو
یایه قلب اولنور *ودخی واو متحركه كلمه‌نك آخرنده واقع اولوب
ماقبلی مكسور اولسه اول واو یایه قلب اولنور غبی مثللی
اصلی غبو ایدی غباوتدن غباوت ادراكك عكسیدر كذلك دعانك
مجهولی دعی كبی بونك اصلی دعو در * سن ناقصك مجهولنك
جمع مذكرنده غزوا دیرسین بونك اصلی غزیوا ایدی زاء
ساكن قیلدی صكره یانك ضمه‌سی زایه نقل اولندی ساكن
اولوب واو دخی ساكن اولدیغیچون غزوا باقی قالدی دخی
هر بر واو و یاء حركه‌لی اولوب ماقبللری حرف صحیح ساكن
اولسه اول واوك و یانك حركه‌لری ماقبللرینه نقل اولنور یقول
یكیل یخاف كبی بونلرك اصللری یقول و یكیل و یخوف ایدی

انجق يخافنك واوى الفه قلب اولندى سكونى غير اصلى اولوب
ماقبلى مفتوح اولديغيچون *دخى هر بر واو وياء حركه لى اولوب
وكلمه نك لام الفعلنده واقع اولوب وماقبللرى دخى حركه لى اولوب
منصوب اولمديغى ساكن قيلنورلر يغزو يرمى يخشى مثللى واوك
و يانك اوزرلرينه ضمه ثقيل اولديغيچون انجق يخشى نك ياسى
الفه قلب اولندى حركه سى اولوب ماقبلنده كى شين مفتوح
اولديغيچون *ودخى واو وياء حركه لنورلر منصوب اولدقلرى
وقتده لن يغزو ولن يرمى ولن يخشى مثللى واوك و يانك اوزرلرينه
فتحه خفيف حركه اولديغيچون سن ناقصك تثنيه سنده
يغزوان و يرميان و يخشيان ديرسين دخى جمع مذكرنده يغزون
يرمون ويخشون ديرسين بونلرك اصللرى يغزوون و يرميون يخشيون
ايدى واولك يانك اوزرينه ضمه ثقيل اولديغيچون حذف اولندى
يخشيون نك ياسى الفه قلب اولندى حركه لى اولوب ماقبلى مفتوح
اولديغيچون صكره ايكى ساكن جمع اولدى برى الف مقلوبه برى
جمع واوى الف مقلوبه حذف اولندى يخشون باقى قالدى
بوندنصكره يغزوونك واوى و يرميونك ياسى ساكن قيلنديلر
كلمه نك لام الفعلنده واقع اولدقلريچون دخى واوك و يانك اوزرينه
ضمه ثقيل اولوب حذف اولنديغندن ايكى ساكن جمع اولدى
برى واو و برى ياء بوندنصكر جمع واوينك ماقبلنده كى حرف
حذف اولندى دخى يرمونك ميمى مضموم قيلندى جمع واوى
صحيح اولسون ايچون *سن واحده مخاطبه سنده تغزين
ديرسين بونك اصلى تغزوين ايدى واوك كسره سندن اول
زانك ضمه سى استثقال اولنوب زا ساكن قيلندى و واو حذف
اولندى ساكن اولوب يا دخى ساكن اولديغيچون *سن اجوفك
اسم فاعلنده قائل و كائل ديرسين فى الاصل فعل ماضيسنده

قال

قال ايدى اسم فاعل ايچون بر الف زياده قيلنديغندن عين الفعلنده
ايكى الف جمع اولدى برى اسم فاعل الفى و برى عين الفعلنده كى
الف مقلوبه الف مقلوبه همزه يه قلب اولندى قائل باقى
قالدى كائل دخى بويله در *ناقصدن اسم فاعلك حالة نصبنده
رايت غازيا ورامیا ديرسين بو تغير ايلمز دخى سن حالة رفعنده
وجرنده هذا غاز ورام ومررت بغاز ورام ديرسين بونلرك
اصلى غازى ورامى ايدى ذكر ايتديكمز كبى ياء ساكن قيلندى
واجتماع ساكنين اولدى يادن تنويندن اجتماع ساكنينك دفع
ايچون يا حذف اولندى تنوين ماقبلنه نقل اولندى اكر سن
الف اللام ادخال ايدر ايسك تنوين دوشر ياء ساكنه عودت ايدر
سن هذا الغازى والرامى ومررت بالغازى والرامى ديرسين *
اجوفك اسم مفعولنده مقول ديرسين بونك اصلى مقوول ايدى
ذكر ايتديكمز كبى اعلال اولندى *دخى سن يابناسندن مكيل
ديرسين بونك اصلى مكيول ايدى يانك حركه سى كافه نقل
اولندى يا حذف اولندى اجتماع ساكنينى دفع ايچون كاف
مكسور قيلندى ياء محذوفه يه دلالت ايتسون ايچون كاف
مكسور اولديغندن اسم مفعول واوى يا اولدى ساكن اولوب
ماقبلى مكسور اولديغيچون *قچن ايكى واو جمع اولوب اولى ساكن
ثانى متحرك اولسه اولثانيده ادغام اولنور مغزو كبى اصلى
مغزوو ايدى قچن واو ايله يا جمع اولوب اولى ساكن ثانى متحرك
اولسه واو يايه قلب اولنور و يانك ماقبلى مكسور قيلنور يا بناسى
صحيح اولسون ايچون بعده يا ياده ادغام اولنور مرمى ومخشى كبى
اصلى مرموى ايدى *سن اجوفك امر غائبنده ليقل ديرسين
بونك اصلى ليقول ايدى سن مخاطبنده قل ديرسين بونك
اصلى اقول ايدى واوك حركه سى قافه نقل اولندى واو حذف

اولندی فافه حركه كلمك ایله امر همزه دن مستغنی اولدی
تثنیه سنده قولا دیرسین واوعودت ایدر لامه حركه كلمك سببیله
*سن ناقصك امر غائبنده لیغز لیرم و مخاطبنده اغز ارم دیرسین
واوك و یانك حذفیله زیرا ناقصك جزمنه علامت اخرندن
لام الفعلنك سقوطیدر ناقص واویده واو یایه قلب اولنور
مستقبلنده وامرنده ونهینده مجهوللرنده زیرا فرع اولدیغیچون
ماضیسنك مجهولنده دخی واو یایه قلب اولنور طرفده واقع
اولوب ماقبللری مكسور اولدیغندن غزی كبی اصلی غزو ایدی
*اما معتل مثالك فاء الفعللری ساقط اولور مستقبلنده امرنده
نهینده معلوملرنده فاء الفعللری واو اولدقده واولر دوشر اوج
بابده ماضیده عینك فتحی مضارعده عینك كسریله فعل یفعل
بابنده وعد یعد كبی دخی ماضیده مضارعده عینك فتحیله
فعل یفعل بابنده وهب یهب كبی دخی ماضیده مضارعده
عینك كسریله فعل یفعل بابنده ورث یرث كبی دخی امرنده
ونهینده عد لاتعد و رث لاترث دیرسین دخی ماضیده عینك
كسری مضارعده عینك فتحیله فعل یفعل بابندن ایكی
لفظده واولر دوشر وطأ یطأ و وسع یسع كبی لكن شاذدر
*اما لفیف مقرونك عین الفعلی صحیح حكمندهدر اصلا تغییر
اولنمز لام الفعلی ناقصك حكمی كبیدر طوی یطوی مثللی
لفیف مفروقك فاء الفعلنك حكمی معتل الفانك فاء الفعلنك
حكمی كبیدر لام الفعلنك حكمی ناقصك لام الفعلنك حكمی
كبیدر وقی یقی مثللی سن امرنده قه دیرسین فاء الفعلی معتل
الفاء كبی حذف اولندی لام الفعلی جزمی و وقی حالنده
ناقص كبی حذف اولندی ق مكسور اولدیغی حالده باقی
قالدی و قی حالنده برهاء سكت زیاده قیلندی قه اولدی

تثنیه

تثنیه سنده قیا جمعنده قوا واحدهٔ مؤنثنده قی تثنیه سنده قیا
جمع مؤنثنده قین دیرسین *اما مضاعف عین الفعلی ساكن لام
الفعلی متحرك یاخود ایكیسی بیله متحرك اولورسه ادغام
لازمدر مد یمد كبی اصلی مدد یمدد ایدی دال اولانك حركه سی
میمه نقل اولندی دال اولی ساكن باقی قالدیغندن دال ثانیه ده
ادغام اولندی اگر عین الفعلی متحرك لام الفعلی ساكن اولورسه
اظهار لازمدر مددت كبی مددنا به وارنجه اگر ایكیسی بیله ساكن
اولورسه ثانیه حركه لنور اولی ثانیه ده ادغام اولنور لم یمد كبی
اصلی لم یمدد ایدی دال اولانك حركه سی میمه نقل اولندی
دال اولی دال ثانیه ده ادغام اولندی صكره دال ثانیه فتحه ایله
حركه لندی زیرا فتحه اخف حركات اولدیغیچون دخی ضمه كسره ایله
حركه لنمسی جائزدر عین الفعلنه تبعیتله سن عینك ضمه ایله
یفعل بابنك امرنده مد دیرسین دالك فتحی وضمی وكسریله
میم مضمومدر اوجنده دخی اظهار ایله امدد دیمك دخی جائزدر
عینك كسریله یفعل بابنك امرندر كسریله فر فتحه ایله فر
دیرسین فاء مكسوردر ایكیسنده ده افرر دیمك دخی جائزدر
اظهار ایله عینك فتحیله یفعل بابنك امرنده عض فتحه ایله عض
كسریله عین مفتوحدر ایكیسنده دخی اعضض دیمك دخی
جائزدر اظهار ایله *سن افعل بابنده احب یحب دیرسین اصلی
احبب یحبب ایدی بانك حركه سی حایه نقل اولندی بابه ادغام
اولندی امرنده احب دخی اظهار ایله احبب دیمكده
جائزدر نزمان برحرفی برحرفه ادخال ایدر سك بدلی تشدید
ایدرسین* اما مهموز اگر همزه ساكن اولورسه حالی اوزره
تركی جائز قلبی دخی جائزدر اگر همزه نك ماقبلی مفتوح اولورسه
الفه قلب اولنور مكسور اولورسه یایه قلب اولنور مضموم

اولورسه واوه قلب اولنور یاکل بومن ایذن کبی اذن بابندن
امردر اگر همزه متحرك ماقبلی دخی متحرك اولورسه صحیح
حکمنده در تغییر اولنمز قرأ کبی اگر ماقبلی ساکن اولورسه
حالی اوزره ترکی جائز حرکه سنی ماقبلنه نقلی دخی جائزدر
حق تعالینك * وسل القریة * قول شریفی کبی اصلی واسئل
القریة ایدی همزه نلك حرکه سی ماقبلنده کی سینه نقل
اولندی همزه حذف اولندی ساکن اولوب لام دخی ساکن
اولدیغندن بعضیلر همزه نلك اثباتی و ترکیله قراءت ایلدیلر
اخذ اکل امر بابنك امرلرنده خذ کل مر دیرسین علی غیر قیاس
همزه لری حذف اولنور مهموزك باقی تصریفی صحیحه
قیاس ایله نزمانکه سن صحیحك غیری فعلی بولورسك صحیح کبی
تصریف ایله صحیح بابنده ذکر ایتدیکمز جمیع وجوهلر کبی
اگر قیاس اقتضا ایدرسه بر حرفی آخر حرفه تبدیل یا نقل
یا ساکن انی سن ایشله والا اقتضا ایتمزسه صحیحك غیری نی
صحیح کبی تصریف ایله بعض کره بعض موضعده معتلات
تغییر اولنمز حال بو که تغییر ایتمك اقتضا ایدرکن عور
واعتور و بونلرك غیری کبی تغییر اولنمدیغی کلمه نك
بناسنك صحتی ایچوندر دخی آخر
علتدن ایچون تمت
وبالخیر عمت

رضی الله تعالی عنا و عنکم * اعوذبالله من الشیطان الرجیم

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین * والصلو والسلام علی سیدنا
محمد وعلی آله وصحبه اجمعین

بسمله نك حمدله نك صلوله نك ذکرزماننددن فارغ اولدقدنصکره
*ای طالب علم سکا علوم اوسون بلسن * تحقیقا علم صرفك
بابلری اوتوز بشدر * اول اوتوز بش بابدن التیسی ثلاثی مجرد
ایچون وضع اولنمشدر اول التی بابدن * اولکی بابك
وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی فعل یفعل
موزونی نصر ینصر علامتی ماضیسنده عین الفعلی مفتوح
مضارعده عین الفعلی مضمومدر * بناسی چوق کره متعدی
آز کره لازم ایچوندر متعدیه مثال نصر زید عمرا لازمه مثال
خرج زید مثللی * متعدی شول برفعلدرکه فاعلك فعلی مفعول بهه
تجاوز ایلیه لازم شول بر فعلدرکه فاعلك فعلی مفعول بهه
تجاوز ایلمیوب بلکه کندی نفسنده واقع اوله * ایکنجی بابك

وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی فعل یفعل
موزونی ضرب یضرب علامتی ماضیسنده عین الفعلی مفتوح
مضارعده عین الفعلی مکسور اولمقدر *بناسی چوق کره متعدی
آز کره لازم ایچوندر متعدیه مثال ضرب زید عمرا لازمه مثال
جلس زید مثللی * اوچنجی بابك وزنی وار موزونی وار
علامتی وار بناسی وار وزنی فعل یفعل موزونی فتح یفتح علامتی
عیننده یاخود لامنده حروف حلقدن برحرف اولمق شرطیله
ماضیده مضارعده عین الفعلی مفتوح اولمقدر حروف حلقده
التیدر الحاء والخاء والعین والغین والهاء والهمزه در* بناسی
چوق کره متعدی آز کره لازم ایچوندر متعدیه مثال فتح زید
الباب لازمه مثال ذهب زید مثللی *دردنجی بابك وزنی وار
موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی فعل یفعل موزونی
علم یعلم علامتی ماضیده عین الفعلی مکسور مضارعده
عین الفعلی مفتوح اولمقدر* بناسی چوق کره متعدی آز کره لازم
ایچوندر متعدیه مثال علم زید المسئلة لازمه مثال وجل زید
مثللی * بشنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار
وزنی فعل یفعل موزونی حسن یحسن علامتی ماضیده مضارعده
عین الفعلی مضموم اولمقدر بناسی انجق لازم ایچوندر لازمه
مثال حسن زید مثللی *التنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار
بناسی وار وزنی فعل یفعل موزونی حسب یحسب علامتی ماضیده
مضارعده عین الفعلی مکسور اولمقدر بناسی چوق کره متعدی
آز کره لازم ایچوندر متعدیه مثال حسب زید عمرا فاضلا مثللی
لازمه مثال ورث زید مثللی *ثلاثی اوزرینه زیاده اولان اون
ایکی باب اوچ نوعدر اوچ نوعدن نوع اول کندندن زیاده قیلنان
اوچ بابدر اول اوچ بابدن باب اولك وزنی وار موزونی وار

علامتی وار بناسی وار وزنی افعل یفعل افعالا موزنی اکرم یکرم
اکراما علامتی اولنه برهمزه زیاده سیله علامت ماضیسی درت
حرف اوزرینه‌در بناسی چوق کره متعدی آزکره لازم ایچوندر
متعدی‌یه مثال اکرم زید عمرا لازمه مثال اصبح الرجل مثللی
* ایکنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی
فعل یفعل تفعیلا موزونی فرح یفرح تفریحا علامتی فاسیله
عینی بیننه عین الفعلی جنسندن برحرف آخر زیاده سیله علامت
ماضیسی درت حرف اوزرینه‌در *بناسی تکثیر ایچوندر
تکثیرده فعلده اولمق وار فاعلده اولمق وار مفعولده اولمق وار
فعلده اولدیغنه مثال طرف زید الکعبه فاعلده اولدیغنه مثال
موت الابل مفعولده اولدیغنه مثال غلق زید الباب مثللی
*اوچنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار
وزنی فاعل یفاعل مفاعلة وفعالا وفیعالا موزونی قاتل یقاتل
مقاتلة وقتالا وقیتالا علامتی فاسیله عینی بیننه برالف زیاده سیله
علامت ماضیسی درت حرف اوزرینه در * بناسی مشارکت
بین الاثنین ایچوندر بعض کره واحد ایچون اولور مشارکت
بین الاثنین ایچون اولدیغنه مثال قاتل زید عمرا واحد ایچون اولدیغنه
مثال قاتلهم الله مثللی *نوع ثانی ثلاثی اوزرینه کندنده ایکی
حرف زیاده قیلنان بش بابدر اول بش بابدن باب اولك وزنی وار
موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی انفعل ینفعل انفعالا
موزونی انکسر ینکسر انکسارا علامتی اولنه برهمزه برنون
زیاده سیله علامت ماضیسی بش حرف اوزرینه در * بناسی
مطاوعت ایچوندر مطاوعتك معناسی فعل متعدینك مفعول بهه
تعلقندن حاصل اولان شیئك اثریدر کسرت الزجاج فانکسر ذلك
الزجاج مثللی یعنی بر صرچه‌یی قیردیغمدن مسبب اول صرچه

دخی قیرلمقلغی قبول ایلدی تحقیقا اول صرچه‌نك قیرلمقلغی
شول بر کسرك تعلقندن حاصل اولان براثردر که انجق اول متعدیدر
*ایکنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی افتعل
یفتعل افتعالا موزونی اجتمع یجتمع اجتماعا علامتی اولنه برهمزه فاسیله
عینی بیننه برتاء زیاده سیله علامت ماضیسی بش حرف اوزرینه‌در
*بناسی مطاوعت ایچوندر جمعت الابل فاجتمع ذلك الابل مثللی
* اوچنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی
افعل یفعل افعلالا موزونی احمر یحمر احمرارا علامتی اولنه
برهمزه آخرینه لام الفعلی جنسندن برحرف آخر زیاده سیله علامت
ماضیسی بش حرف اوزرینه در بناسی لازمك مبالغه‌سی ایچوندر
بعضیلر الوان ایچوندر و عیوب ایچوندر دیدیلر الوانه مثال
احمر زید عیوبه مثال اعور زید مثللی * دردنجی بابك وزنی وار
موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی تفعل یتفعل تفعلا
موزونی تکلم یتکلم تکلما علامتی اولنه برتاء فاسیله عینی بیننه
عین الفعلی جنسندن برحرف آخر زیاده سیله علامت ماضیسی
بش حرف اوزرینه‌در *بناسی تکلیف ایچوندر تکلیفك معناسی
تحصیل المطلوب شیئا بعد شیء در تعلمت العلم مسئلة بعد
مسئلة مثللی * بشنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار
بناسی وار وزنی تفاعل یتفاعل تفاعلا موزونی تباعد یتباعد
تباعدا علامتی اولنه برتاء فاسیله عینی بیننه برالف زیاده سیله
علامت ماضیسی بش حرف اوزرینه‌در *بناسی مشارکت بین
الاثنین ایچوندر دخی فصاعد ایچوندر مشارکت بین الاثنین
ایچون اولدیغنه مثال تباعد زید عمرا فصاعد ایچون اولدیغنه
مثال تصالح القوم قوما مثللی *نوع ثالث ثلاثی اوزرینه
کندنده اوچ حرف زیاده قیلنان درت بابدر اول درت بابدن باب

اولك وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی استفعل
یستفعل استفعالا موزونی استخرج یستخرج استخراجا علامتی
اولنه بر همزه بر سین بر تا زیاده سیله علامت ماضیسی التی حرف
اوزرینه‌در * بناسی چوق کره متعدی آز کره لازم ایچوندر متعدیه
مثالی استخرج زید المال لازمه مثال استحجر الطین مثللی
بعضیلر فعلی طلب ایچوندر دیدیلر استغفر الله مثللی اطلب المغفرة
من الله تعالی دیمکدر * ایکنجی بابك وزنی وار موزونی وار
علامتی وار بناسی وزنی افعوعل یفعوعل افعیعالا موزونی
اعشوشب یعشوشب اعشیشابا علامتی اولنه بر همزه
عین الفعلی ایله لام الفعلی بیننه بر واو دخی عین الفعلی جنسندن
بر حرف اخر زیاده سیله علامت ماضیسی التی حرف اوزرینه‌در
بناسی مبالغه ایله لازم ایچوندر زیرا عشب الارض دینلور
یر یوزنده فی الجمله نباتات بتدکده دخی اعشوشب الارض دینلور
یر یوزنده زیاده مبالغه ایله نباتات بتدکده * اجنجی بابك وزنی وار
موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی افعول یفعول افعوالا
موزونی اجلوز یجلوز اجلوازا علامتی اولنه بر همزه
عین الفعلی ایله لام الفعلی بیننده ایکی واو زیاده سیله علامت
ماضیسی التی حرف اوزرینه‌در * بناسی مبالغه ایله لازم ایچوندر
زیرا جلز الابل دینلور دوه فی الجمله یوریدکده دخی اجلوز
الابل دینلور دوه زیاده مبالغه ایله یوریدکده * دردنجی بابك
وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی افعال یفعال
افعیلالا موزونی احمار یحمار احمیرارا علامتی اولنه بر همزه
عین الفعلی ایله لام الفعلی بیننه بر الف آخرینه لام الفعلی
جنسندن بر حرف اخر زیاده سیله علامت ماضیسی التی حرف
اوزرینه‌در بناسی مبالغه ایله لازم ایچوندر لکن بو باب افعلال

بابندن ابلغدر زیرا حمر زید دینلور زیدده فی الجمله قیرمزیلق
اولدقده دخی احمر زید دینلور زیاده قیرمزیلق اولدقده دخی
احمار زید دینلور زیاده مبالغه ایله قیرمزیلق اولدقده * اوتوزبش
بابدن اولوجی اولدیغی حالده بر باب دخی رباعی مجرد ایچون
وضع اولنمشدر اول بر بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار
بناسی وار وزنی فعلل یفعلل فعللة و فعلالا موزونی دحرج
یدحرج دحرجة و دحراجا علامتی جمیع حروف اصلیه اولمق
شرطیله علامت ماضیسی درت حرف اوزرینه‌در بناسی
چوق کره متعدی آز کره لازم ایچوندر متعدیه مثال دحرج زید
الحجر لازمه مثال دربخ زید مثللی * التی باب دخی دحرج بابنه
ملحق ایچوندر اول التی بابدن باب اولك وزنی وار موزونی وار
علامتی وار بناسی وار وزنی فوعل یفوعل فوعلة و فیعالا موزونی
حوقل یحوقل حوقلة و حیقالا علامتی فاسیله عینی بیننده بر واو
زیاده سیله علامت ماضیسی درت حرف اوزرینه‌در بناسی فقط
لازم ایچوندر حوقل الرجل مثللی شیخ کبیر دیمکدر * ایکنجی
بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی فیعل
یفیعل فیعلة و فیعالا موزونی بیطر یبیطر بیطرة و بیطارا
علامتی فاسیله عینی بیننده بر یاء زیاده سیله علامت ماضیسی درت
حرف اوزرینه‌در بناسی فقط متعدی ایچوندر بیطر زید القلم
مثللی شق دیمکدر * اوجنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار
بناسی وار وزنی فعول یفعول فعولة و فعوالا موزونی جهور
یجهور جهورة و جهوارا علامتی عینی ایله لامی بیننده بر واو
زیاده سیله علامت ماضیسی درت حرف اوزرینه‌در بناسی
متعدی ایچوندر جهور زید القرآن مثللی * دردنجی بابك
وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی فعیل یفعیل

فعيلة وفعيالا موزونى عثير يعثير عثيرة وعثيارا علامتى عينى ايله لامى
بيننه بر ياء زياده سيله علامت ماضيسى درت حرف اوزرينه در
بناسى لازم ايچوندر عثير زيد مثللى اطلع ديمكدر* بشنجى بابك
وزنى وار موزونى وار علامتى وار بناسى وار وزنى فعلل يفعلل
فعللة وفعلالا موزونى جلبب يجلبب جلببة و جلبابا علامتى
آخرينه لام الفعلى جنسندن بر حرف آخر زياده سيله علامت
ماضيسى درت حرف اوزرينه در بناسى متعدى ايچوندر
جلبب زيد مثللى* التنجى بابك وزنى وار موزونى وار علامتى وار
بناسى وار وزنى فعلى يفعلى فعلية وفعلاء موزونى سلقى يسلقى
سلقية وسلقاء علامتى آخرينه بر ياء زياده سيله علامت ماضيسى
درت حرف اوزرينه در بناسى لازم ايچوندر سلقى زيد مثاللى
نام على قفاه ديمكدر شو التى بابه ملحق بالرباعى دينلور زيرا الحاقك
معناسى ملحق ايله ملحق بهك مصدرلرى متحد اولدغيدر
*رباعى اوزرينه زياده اولان اوچ باب ايكى نوعدر اول ايكى
نوعدن نوع اول كندنده بر حرف زياده قيلنان بر بابدر
اول بر بابك وزنى وار موزونى وار علامتى وار بناسى وار وزنى
تفعلل يتفعلل تفعللا موزونى تدحرج يتدحرج تدحرجا
علامتى اولنه بر تاء زياده سيله علامت ماضيسى بش حرف
اوزرينه در بناسى مطاوعت ايچوندر دحرجت الحجر فتدحرج
ذلك الحجر مثللى* نوع ثانى كندنده ايكى حرف زياده قيلنان
ايكى باب اول ايكى بابدن باب اولك وزنى وار موزونى وار
علامتى وار بناسى وار وزنى افعنلل يفعنلل افعنلالا موزونى
احرنجم يحرنجم احرنجاما علامتى اولنه بر همزه عينيله لام
اولاسى بيننه بر نون زياده سيله علامت ماضيسى التى حرف
اوزرينه در بناسى مطاوعت ايچوندر حرجت الابل فاحرنجم

ذلك الابل مثللى* ايكنجى بابك وزنى وار موزونى وار علامتى وار
بناسى وار وزنى افعلل يفعلل افعلالا موزونى اقشعر يقشعر
اقشعرارا علامتى اولنه بر همزه آخرينه لام الفعلى جنسندن
بر حرف اخر زياده سيله علامت ماضيسى التى حرف اوزرينه در
بناسى لازمك مبالغه سى ايچوندر زيرا قشعر جلد الرجل
دينلور رجلك فى الجمله توكلرى اوليردكده دخى اقشعر
جلد الرجل دينلور رجلك زياده مبالغه ايله توكلرى اوليردكده
* اوتوز بش بابدن اولوجى اولديغى حالده بش باب دخى
تدحرج بابنه ملحق ايچوندر اول بش بابدن باب اولك وزنى وار
موزونى علامتى وار بناسى وار وزنى تفعلل يتفعلل تفعللا
موزونى وار تجلبب يتجلبب تجلببا علامتى اولنه بر تا آخرينه
لام الفعلى جنسندن بر حرف اخر زياده سيله علامت ماضيسى
بش حرف اوزرينه در بناسى مطاوعت ايچوندر تجلبب زيد
مثللى * ايكنجى بابك وزنى وار موزونى وار علامتى وار
بناسى وار وزنى تفوعل يتفوعل تفوعلا موزونى تجورب يتجورب
تجوربا علامتى اولنه بر تا فاسيله عينى بيننه بر واو زياده سيله
علامت ماضيسى بش حرف اوزرينه در * بناسى مطاوعت
ايچوندر تجورب زيد مثللى * اوچنجى بابك وزنى وار موزونى وار
علامتى وار بناسى وار وزنى تفيعل يتفيعل تفيعلا موزونى
تشيطن يتشيطن تشيطنا علامتى اولنه بر تاء فاسيله عينى بيننه
بر ياء زياده سيله علامت ماضيسى بش حرف اوزرينه در بناسى
مطاوعت ايچوندر تشيطن زيد مثللى * دردنجى بابك وزنى وار
موزونى وار علامت وار بناسى وار وزنى تفعول يتفعول
تفعولا موزونى ترهوك يترهوك ترهوكا علامتى اولنه بر تاء
عينى ايله لامى بيننه بر واو زياده سيله علامت ماضيسى بش حرف

اوزرینه در بناسی مطاوعت ایچوندر ترهوك زید مثالی
* بشنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار بناسی وار وزنی
تفعلی یتفعلی تفعلیا موزونی تسلقی یتسلقی تسلقیا علامتی اولنه
برتاء آخرینه بر یاء زیاده سیله علامت ماضیسی بش حرف
اوزرینه در بناسی مطاوعت ایچوندر تسلقی زید مثالی
نام علی قفاه دیمکدر * ودخی معلوم اوله که شو ملحقاتده الحاقك
حقیقتی تانك زیاده سنك غیر سیله در مثلا تجلبب ده الحاق
بانك تکراریله در تا انجق مطاوعت معناسی ایچون داخل
اولمشدر نتکیم تدحرج ده اولدیغی کبی زیرا الحاق کلمه نك
اولنده اولمز بلکه اورطه سنده یا آخرنده اولور شرح مفصلده
تصریح اولندیغنه بناء * ایکی باب دخی احرنجم بابنه ملحقدر
اول ایکی بابدن باب اولك وزنی وار موزونی وار علامتی وار
بناسی وار وزنی افعنلل یفعنلل افعنلالا موزونی اقعنسس
یقعنسس اقعنساسا علامتی اولنه بر همزه عینی ایله لامی بیننه
بر نون آخرینه لام الفعلی جنسندن بر حرف آخر زیاده سیله علامت
ماضیسی آلتی حرف اوزرینه در * بناسی لازمك مبالغه سی
ایچوندر زیرا اقعس الرجل دینلور رجلك فی الجمله صدری
خروج ایتدکده دخی اقعنسس الرجل دینلور رجلك
زیاده مبالغه ایله ظهری داخل وصدری خروج ایتدکده
* ایکنجی بابك وزنی وار موزونی وار علامتی وار
بناسی وار وزنی افعنلی یفعنلی افعنلاء موزونی
اسلنقی یسلنقی اسلنقاء علامتی اولنه بر همزه عینی ایله
لامی بیننه بر نون آخرینه بر یاء زیاده سیله علامت ماضیسی
آلتی حرف اوزرینه در بناسی لازم ایچوندر اسلنقی زید مثالی
بوندنصکره شو بابلره منحصره اولان فعللر یا ثلاثی مجرد

سالمدر کرم مثللی یا ثلاثی مجرد غیر سالمدر وعد مثللی یا رباعی
مجرد سالمدر دحرج مثللی یا رباعی مجرد غیر سالمدر وسوس مثللی
یا ثلاثی مزید فیه سالمدر اکرم مثللی یا ثلاثی مزید فیه غیر سالمدر
اوعد مثللی یا رباعی مزید فیه سالمدر تدحرج مثللی یا رباعی مزید فیه
غیر سالمدر توسوس مثللی شو اقسامه اقسام ثمانیه تسمیه قیلنور
* بوندنصکره معلوم اوله که هر بر فعل یا صحیحدر صحیح شول
بر فعلدر که فاء الفعلی مقابلنده عین الفعلی مقابلنده لام الفعلی
مقابلنده حروف علتدن بر حرف اولمیه حروف علت واو یاء
الف همزه تضعیفدر نصر مثللی یا مثالدر مثال شول
بر فعلدر که فاء الفعلی مقابلنده حروف علتدن بر حرف اوله
وعد ویسر مثللی یا اجوفدر اجوف شول بر فعلدر که عین
الفعلی مقابلنده حروف علتدن بر حرف اوله قال وکال مثللی
یا ناقصدر ناقص شول بر فعلدر که لام الفعلی مقابلنده حروف
علتدن بر حرف اوله غزا ورمی مثللی یا لفیفدر لفیف شول
بر فعلدر که حروف علتدن کندنده ایکی حرف اوله اولدخی
ایکی قسم اوزرینه در اولکی لفیف مقروندر لفیف مقرون شول
بر فعلدر که عین الفعلی مقابلنده لام الفعلی مقابلنده حروف
علتدن ایکی حرف اوله طوی شوی مثللی * ایکنجی لفیف
مفروقدر لفیف مفروق شول بر فعلدر که فاء الفعلی مقابلنده
لام الفعلی مقابلنده حروف علتدن ایکی حرف اوله وقی مثللی *
یا مضاعفدر مضاعف شول بر فعلدر که عین الفعلی ولام
الفعلی حرفلری جنس واحد اوله مد مثللی مداصلنده مدد
ایدی دال اولانك حرکه سی حذف اولنوب دال ثانیه ده ادغام
اولندی ادغام ایکیسی بر جنسدن اولان حرفلرك اولی ثانیه
ادخالدر اولدخی اوچ نوعدر نوع اول ادغام واجبدر ادغام

واجب ایکیسی برجنسدن اولان حرفلرك ایکیسی بیله متحرك
اولمقدر یاخود اولی ساکن ثانی متحرك اولمقدر مد یمد مثللی
*نوع ثانی ادغام جائزدر ادغام جائز ایکیسی برجنسدن اولان
حرفلرك اولی متحرك ثانی ساکن سکونی عارض اوله لم یمد
مثللی دال ثانیه نك حرکهٔ ثلثه سیله اصلی لم یمدد ایدی
دال اولانك حرکه سی میمه نقل اولندی صکره دال ثانیه
یا فتحه ایله یا ضمه ایله یا کسره ایله حرکه لندی دال ثانیه نك
حرکه سی عارض اولدیغی ایچون * نوع ثالث ادغام ممتنعدر
ادغام ممتنع ایکیسی برجنسدن اولان حرفلرك اولی متحرك ثانی
ساکن سکونی اصلی اوله مددن مثللی * یا مهموزدر مهموز
شول برفعلدر که حروف اصلیه سنك بریسی همزه اوله اخذ
سأل قرأ مثللی اگر همزه فاء الفعلی مقابلنده اولورسه مهموز
الفاء تسمیه قیلنور واگر عین الفعلی مقابلنده اولورسه مهموز
العین تسمیه قیلنور واگر لام الفعلی مقابلنده اولورسه مهموز
اللام تسمیه قیلنور شو اقسامه اقسام سبعه تسمیه قیلنور

اقسام سبعه بی شویت جمع ایدر صحیح است
مثالست مضاعف لفیف ناقص مهموز
اجوف تم مفهوم البنا
والحمد لله اولا
وآخرا

(تقسیمات امثلهٔ مختلفه)

بو یکرمی درت صیغه نك اون اوچی فعل اون بری اسمدر

(فعل اولان)

نصر ینصر لم ینصر لما ینصر ماینصر لا ینصر ان ینصر
لینصر لا ینصر انصر لا تنصر ما انصره وانصر به

(اسم اولان)

نصرا فهو ناصر وذاك منصور منصر منصر
نصرة نصرة نصیر نصری نصار انصر
اون اوچ فعلك طقوزی اخباری دردی انشائیدر

(اخباری اولان)

نصر ینصر لم ینصر لما ینصر ماینصر لا ینصر لن ینصر
لینصر ما انصره وانصر به (انشائی اولان)

لینصر لا ینصر انصر لا تنصر

اون اوچ فعلك التیسی مثبت یدیسی منفیدر

(مثبت اولان)

نصر ینصر لینصر انصر ما انصره وانصر به

(منفی اولان)

لم ینصر لما ینصر ماینصر لا ینصر لن ینصر لا ینصر لا تنصر

اون بر اسمك التیسی مشتق بشی جامددر

(مشتق اولان)

فهو ناصر وذاك منصور نصیر نصری نصار انصر

(جامد اولان)

نصرا نصرة نصرة منصر منصر

(دیگر تقسیمات)

بو یکرمی درت صیغه ایکی قسم اوزرینه در اون اوچی فعل

اون بری اسمدر فعل اولان ایکی قسم اوزرینه در یدیسی اخباری
التیسی انشائیدر (اخباری اولان)

نصر ینصر لم ینصر لما ینصر ماینصر لاینصر ان ینصر
(انشائی اولان)

لینصر لاینصر انصر لاتنصر ما انصره و انصر به
اسم اولان دخی ایکی قسم اوزرینه در مصدردر یاغیر مصدردر
مصدر اولان در تدر یا میملیدر یا میمسز در میملی اولان منصر
میمسز اولان یاتالیدر یا تاسز در تالی اولان نصرة نصرة
تاسز اولان نصرا غیرمصدر اولان یا مشتقدر یاغیر مشتقدر
مشتق اولان بشدر فهوناصر وذاك منصور منصر
نصار انصر غیر مشتق اولان ایکیدر نصیر نصری

(فعل ماضینك معلومی ومجهولی اون درت وجه اوزره صیغه لنور)

اون درت وجهك اوجی غائب اوجی غائبه اوجی مخاطب
اوجی مخاطبه ایکی متکلم (غائب اولان)

نصر نصرا نصروا (غائبه اولان) نصرت نصرتا نصرن
(مخاطب اولان) نصرت نصرتما نصرتم (مخاطبه اولان)
نصرت نصرتما نصرتن (متکلم اولان) نصرت نصرنا
بو اون درت صیغه نك دردی مفرد دردی تثنیه دردی جمع
(مفرد اولان) نصر نصرت نصرت نصرت (تثنیه اولان)
نصرا نصرتا نصرتما نصرتما (جمع اولان) نصروا نصرن
نصرتم نصرتن (اسم فاعل اون صیغه در)

اون صیغه نك ایکیسی مفرد ایکیسی تثنیه التیسی جمعدر
(مفرد اولان) ناصر ناصرة (تثنیه اولان) ناصران
ناصرتان (جمع اولان) ناصرون نصار ونصر ونصرة

ناصرات ونواصر بو التی جمعك دردی جمع مذکر ایکیسی
جمع مؤنث (مذکر اولان) ناصرون نصار ونصر ونصرة
(مؤنث اولان) ناصرات ونواصر و التی جمعك اوجی
مکسر بری مکسره بری مصحح بری مصححه (مکسر اولان)
نصار ونصر ونصرة (مکسره اولان) ونواصر
(مصحح اولان) ناصرون (مصححه اولان) ناصرات
(اسم مفعول یدی صیغه در)

یدی صیغه نك ایکیسی مفرد ایکیسی تثنیه اوجی جمعدر
(مفرد اولان) منصور منصورة (تثنیه اولان) منصوران
منصورتان (جمع اولان) منصورون منصورات
ومناصر بو اوج جمعك بری مصحح بری مصححه
بری مکسر (مصحح اولان) منصورون (مصححه اولان)
منصورات (مکسر اولان) ومناصر
(الاشتقاق)

اشتقاقده اصل اولان بصریون مذهبنه کوره مصدردر بو تقدیرجه
مشتق اولان التیدر ماضی مضارع امر نهی اسم فاعل اسم مفعولدر
(صورتی)

نصرادن فعل ماضی بناء معلوم مفرد مذکر غائب اولان نصر
الحق مراد ایلدك انده قاعده وارایمش قاعده بو ایمشکه آخرندن
تنوینی حذف ایدرلر ایمش بزدخی حذف ایلدك نصر اولدی
بابنه رعایة عین الفعلنه فتحه ایله حرکه ویردك نصر اولدی
(ینصر)

نصردن فعل مضارع بناء معلوم مفرد مذکر غائب اولان
ینصر الحق مراد ایلدك انده قاعده وار ایمش قاعده
بو ایمشکه اولنه مضارعت حرفی اولان اتین دن

غائبه تعیین بر یاء کتوردك ینصر اولدی اربع حرکات متوالیات جمع اولدی بو اربع حرکات متوالیه‌نك جمعی کلام عربیده کریه اولدیغندن نونك حرکه‌سنی حذف اتدك ینصر اولدی بابنه رعایة عین الفعلنی مضموم قیلدق ینصر اولدی نواصبدن جوازمدن خالی اولان فعل مضارعك آخری مرفوع اولدیغندن آخرینه ضم ایله برحرکه ویردك ینصر اولدی

(ناصر)

ینصردن ناصر المق مراد ایلدك انك قاعده‌سی مضارعت حرفنی حذف فاسیله عینی ینننه بر الف زیادسیله‌در

(منصور)

فعل مضارعك مجهولندن بر واو زیاده‌سیله باقیلری معلوم اولدی

(التقدیمات)

تقدم بش نوع اوزرینه‌در تقدم بالذات تقدم بالطبع تقدم بالزمان تقدم بالرتبه تقدم بالشرف نصرنك ینصر اوزرینه تقدمی نصر گچمشه ینصر گلجکه دلالت ایدر یعنی گچمش تقدم بالزماندر ابك ابن اوزرینه تقدمی کبی وقس البواقی علی هذه التقدیمات

(الاعلال)

اعوذ اصلنده اعوذ ایدی باب اولدن فعل مضارع بناء معلوم نفس متکلم وحده واو حرف علت متحرك ما قبلی حرف صحیح ساکن عین نقل ایتدك واوك ضمه حرکه‌سین ماقبلنده‌کی حرف صحیح ساکن اولان عینه اعوذ اولدی واو ساکن ماقبلی مضموم واو حالی اوزره مد اتدك اعوذ اولدی

(بسم الله)

اصلنده سمو ایدی واو اوزرینه ضمه ثقیل واوك ضمه‌سنی ثقیل کوروب حذف ایتدك اجتماع الساکنین اولدی واودن

تنویندن اجتماع ساکنینك دفع ایچون واوی حذف ایتدك تنوینی ماقبلنده‌کی حرف صحیح ساکن اولان میمه ویردك سم اولدی اولوهیته دلالت ایتسون ایچون اولنه برهمزهٔ وصل مکسوره کتوردك اسم اولدی بقاء العهده دلالت ایتسون ایچون اولنه بر با کتوردك باسم اولدی اکلمده شربده قیامده قعودده استعمالی کثیرا ولدیغیچون همزه‌یی حذف ایتدك بسم اولدی لفظة اللهی مضاف قیلدق اضافتله تنوین دوشدی زیرا اضافت اتصاله دلالت ایدر تنوین انفصاله دلالت ایدر کلمهٔ واحده‌ده هم انفصال هم اتصالك جمعی جائز اولمدیغی اجلدن تنوینی حذف ایتدك بسم الله اولدی

(اعلم)

علم یعلم تعلم دن امر حاضر مفرد مذکر مخاطب آلمق مراد ایلدك تاء مضارعت حرفنی حذف ایلدك کوردك لم ساکنی متحرکی کوردك ساکن ساکن ایله نطق متعذر ابتدا ممکن اولسون ایچون اولنه برهمزهٔ وصل مکسوره کتوردك اعلم اولدی امر اجلیچون آخرینی وقف ایلدك وقف اوزرینه مبنی اولان لفظده مجزوم کبی اولدیغندن امر حاضر صحیح مفرد مذکر مخاطبك جزمنه علامت آخرندن لام الفعلك سکونی ضمه دوشدی اعلم اولدی

(قال)

اصلنده قول ایدی واو حرف علت متحرك ماقبلی مفتوح واوی الفه قلب ایتدك قال اولدی (کال) اصلنده کیل ایدی یا حرف علت متحرك ماقبلی مفتوح یایی الفه قلب اتدك کال اولدی

(مد)

اصلنده مدد ایدی کلمه‌ده ایکی حرف بر جنسدن واقع اولدی دالлр ایکیسی یله متحرك ادغام واجب ادغام اجلیچون دال اولانك

حركه‌سنی حذف اندك دال اولایی دال ثانیه‌ده ادغام ایلدك مدغمدن بدل مدغمافیه اولان ثانیجی داله برشده و یردك مدّ اولدی

(یمدّ)

اصلنده یمدد ایدی كلمه‌ده ایكی حرف برجنسدن واقع اولدی داللر ایكیسی بیله متحرك ادغام واجب ادغام اجلیچون دال اولانك حركه‌سنی ماقبلنده‌كی حرف صحیح ساكن اولان میمه و یردك یمدد اولدی اولی ساكن ثانی متحرك اولی ثانیه‌ده ادغام ایلدك مدغمدن بدل مدغمافیه اولان ثانیجی داله برشده ویردك یمدّ اولدی

(لم یمدّ)

اصلنده لم یمدد ایدی كلمه‌ده ایكی حرف برجنسدن واقع اولدی داللر اولی متحرك ثانی ساكن سكون عارض ادغام جائز ادغام اجلیچون دال اولانك حركه‌سنی ما قبلنده‌كی حرف صحیح ساكن اولان میمه و یردك اجتماع الساكنین اولدی دالیندن اجتماع ساكنینك دفع ایچون دال ثانیه‌یه فتحه اخف حركاتدندر دیو فتحه ایله بر حركه و یردك لم یمدّ اولدی یاخود ضمه اقوای حركاتدندر دیو ضمه ایله بر حركه و یردك لم یمدّ اولدی یاخود اذا حرك الساكن حرك بالكسر قاعده‌سنجه كسر ایله بر حركه و یردك لم یمدّ اولدی اولی ساكن ثانی متحرك اولی ثانیه‌ده ادغام ایلدك مدغمدن بدل مدغمافیه اولان ثانیجی داله برشده ویردك لم یمدّ اولدی فك ادغام ایله لم یمدد دیمك دخی جائزدر

(ادّثر)

اصلنده تدثر ایدی بعد التاء تفعل دال واقع اولدی هر بار تفعل‌نك تاسندن صكره دال واقع اولسه تفعل‌نك تاسنی داله قلب ایدرلر ایمش بز دخی قلب اتدك ددثر اولدی كلمه‌ده ایكی حرف برجنسدن واقع اولدی داللر ایكیسی بیله

متحرك ادغامی واجب ادغام اجلیچون دال اولانك حركه‌سنی حذف اندك نطق متعذر اولدی ابتدا ممكن اولسون ایچون اوائنه بر همزهٔ وصل مكسوره كتوردك ادّثر اولدی اولی ساكن ثانی متحرك اولی ثانیده ادغام ایلدك مدغمدن بدل مدغمافیه اولان ثانیجی داله برشده ویردك ادّثر اولدی

(اثّاقل)

اصلنده تثاقل ایدی بعد التاء تفاعل ثاء واقع اولدی هر بار تفاعل‌نك تاسندن صكره ثاء واقع اولسه تفاعل‌نك تاسنی ثایه قلب ایدرلر ایمش بز دخی قلب اتدك ثثاقل اولدی كلمه‌ده ایكی حرف برجنسدن واقع اولدی ثالر ایكیسی بیله متحرك ادغام واجب ادغام اجلیچون ثای اولایی حذف ایلدك نطق متعذر اولدی ابتدا ممكن اولسون ایچون اوائنه بر همزهٔ وصل مكسوره كتوردك اثثاقل اولدی اولی ساكن ثانی متحرك اولی ثانیده ادغام ایلدك مدغمدن بدل مدغمافیه اولان ثانیجی ثایه برشده ویردك اثّاقل اولدی

(اصطبر)

اصلنده اصتبر ایدی افتعلك فاء الفعلی مقابلنده صاد واقع اولدی هر بار افتعلك فاء الفعلی مقابلنده صاد واقع اولسه افتعلك تاسنی طایه قلب ایدرلر ایمش بز دخی قلب ایتدك اصطبر اولدی

(اذّكر)

اصلنده اذتكر ایدی افتعل‌نك فاء الفعلی مقابلنده ذال واقع اولدی هر بار افتعل‌نك فاء الفعلی مقابلنده ذال واقع اولسه افتعل‌نك تاسنی داله قلب ایدرلر ایمش بز دخی قلب ایلدك اذدكر اولدی داللك ذاله قرب مخرجی اولدیغندن دالی ذاله قلب ایلدك اذذكر اولدی كلمه‌ده ایكی حرف برجنسدن واقع اولدی

ذالراولی ساکن ثانی متحرك اولی ثانیده ادغام ایلدك مدغمدن بدل مدغما فیه اولان ثانیجی ذاله برشده ویردك اذکر اولدی

(اتقی)

اصلنده اوتقی ایدی افتعل‌نك فاء الفعلی مقابلنده واو واقع اولدی هربار افتعل‌نك فاء الفعلی مقابلنده واو واقع اولسه اول واوی تایه قلب ایدرلر ایمش بزدخی قلب ایلدك اتقی اولدی بعده تا تاده ادغام اولندی

(اقام)

اصلنده اقوم ایدی واو حرف علت متحرك ماقبلی حرف صحیح ساکن اولان قاف نقل ایتدك واوك فتحه حرکه‌سین ماقبلنده‌کی قافه اقوم اولدی واو متحرك فی الاصل ماقبلی مفتوح الآن واوی الفه قلب اتدك درحال اقام اولدی فی الحال

(غزوا)

اصلنده غزووا ایدی واو حرف علت متحرك ماقبلی مفتوح واوی الفه قلب اتدك اجتماع ساکنین اولدی الف مقلوبه‌دن جمع واوندن اجتماع ساکنینی دفع ایچون الف مقلوبه‌یی حذف اتدك غزوا اولدی

(غزتا)

اصلنده غزوتا ایدی واو حرف علت متحرك ماقبلی مفتوح واوی الفه قلب اتدك اجتماع ساکنین اولدی الف مقلوبه‌دن تادن اجتماع ساکنینی دفع ایچون الف مقلوبه‌یی حذف اتدك غزتا اولدی

(قلن)

اصلنده قولن ایدی واو حرف علت متحرك ماقبلی مفتوح واوی الفه قلب اتدك اجتماع ساکنین اولدی واودن

لامدن

لامدن اجتماع ساکنینی دفع ایچون واودن منقلب اولان الفی حذف اتدك قلن اولدی واو محذوفه‌یه دلالت ایتسون ایچون قافك فتحه‌سنی ضمه‌یه تبدیل ایدك قلن اولدی

(یوسر)

اصلنده ییسر ایدی یا ساکن ماقبلی مضموم یایی واوه قلب ایتدك یوسر اولدی واو ساکن ماقبلی مضموم اواوی حالی اوزره مد ایتدك یوسر اولدی

(قیل)

اصلنده قول ایدی واوك کسرسندن اول ماقبلنده‌کی قافك ضمه‌سنی ثقیل کوروب حذف اتدك ویردك واوك کسره حرکه‌سنی ماقبلنده‌کی حرف صحیح ساکن اولان قافه قول اولدی واو ساکن ماقبلی مکسور واوی یا قلبدق قیل اولدی یا ساکن ماقبلی مکسور یایی حالی اوزره مد اتدك قیل اولدی

(غبی)

اصلی غبوایدی واو طرفده واقع اولدی واوی یا قلدق غبی اولدی

(غزوا)

اصلنده غزیوا ایدی یانك ضمه‌سندن اول ماقبلنده‌کی زانك کسره‌سنی ثقیل کوروب حذف اتدك ویردك یانك ضمه حرکه‌سنی ماقبلنده‌کی حرف صحیح ساکن اولان زایه اجتماع ساکنین اولدی یادن واودن اجتماع ساکنینی دفع ایچون یایی حذف ایتدك غزوا اولدی

(یقول)

اصلنده یقول ایدی واو حرف علت متحرك ماقبلی حرف صحیح ساکن اولان قاف نقل ایتدك واوك حرکه‌سنی ماقبلنده‌کی حرف صحیح ساکن اولان قافه یقول اولدی

واو ساكن ماقبلى مضموم واوى حالى اوزره مد اتدك يقول اولدى

(يخاف)

اصلنده يخوف ايدى واو حرف علت متحرك ماقبلى حرف صحيح اولان خاء نقل اتدك واوك ضمه حركه سنى ماقبلنده كى حرف صحيح اولان خايه يخوف اولدى واو متحرك فى الاصل ماقبلى مفتوح الآن واوى الفه قلب اتدك درحال يخاف اولدى فى الحال

(يغزو)

اصلنده يغزو ايدى واو اوزرينه ضمه ثقيل واوك ضمه سنى ثقيل كوروب حذف اتدك يغزو اولدى واو ساكن ماقبلى مضموم واو حالى اوزره مد اتدك يغزو اولدى

(تغزين)

اصلنده تغزوين ايدى واوك كسره سندن اول ماقبلنده كى زانك ضمه سنى ثقيل كوروب حذف اتدك ويردك واوك كسره حركه سنى ماقبلنده كى حرف صحيح ساكن اولان زايه اجتماع ساكنين اولدى واودن يادن اجتماع ساكنينى دفع ايچون واوى حذف اتدك تغزين اولدى ياساكن ماقبلى مكسور يايى حالى اوزره مد اتدك تغزين اولدى

(غاز)

اصلنده غازو ايدى واو طرفده واقع اولدى ماقبلى مكسور واوى يا قلدق غازى اولدى يا اوزرينه ضمه ثقيل يانك ضمه سنى ثقيل كوروب حذف اتدك اجتماع ساكنين اولدى يادن تنويندن اجتماع ساكنينى دفع ايچون يايى حذف اتدك غاز اولدى

(مكيل)

اصلنده مكيول ايدى يا حرف علت متحرك ماقبلى حرف صحيح ساكن اولان كاف نقل اتدك يانك ضمه حركه سنى ماقبلنده كى كافه اجتماع ساكنين اولدى يادن و اودن اجتماع ساكنينى

دفع

دفع ايچون يايى حذف اتدك مكول اولدى يابناسى صحيح سالم اولسون ايچون كافك ضمه سنى كسره يه تبديل اتدك مكول اولدى واو ساكن ماقبلى مكسور واوى ياقيلدق مكيل اولدى ياساكن ماقبلى مكسور يايى حالى اوزره مد اتدك مكيل اولدى

(مرمى)

اصلنده مرموى ايدى كلمه ده واو يا جمع اولدى قد سبقت احديهما على الاخرى بالسكون قاعده سنجه واوى ياقيلدق مرمى اولدى يابناسى صحيح سالم اولسون ايچون ميمك ضمه سنى كسره يه تبديل اتدك مرمى اولدى كلمه ده ايكى حرف برجنسدن واقع اولدى يار اولى ساكن ثانى متحرك اولى ثانيده ادغام ايلدك مدغمدن بدل مدغم فيه اولان ثانيجى يايه برشده ويردك مرمى اولدى

(ليقل)

اصلنده ليقول ايدى واو حرف علت متحرك ماقبلى حرف صحيح ساكن اولان قافه نقل اتدك واوك ضمه حركه سنى ماقبلنده كى قافه اجتماع ساكنين اولدى واردن لامدن اجتماع ساكنينك دفع ايچون واوى حذف ايتدك ليقل اولدى

(قل)

اصلنده اقول ايدى واو حرف علت متحرك ماقبلى حرف صحيح ساكن قاف نقل ايتدك واوك ضمه حركه سين ماقبلنده قافه اجتماع ساكنين اولدى واودن لامدن اجتماع ساكنينك دفع ايچون واوى حذف ايتدك اقل اولدى قافه حركه كلمكله امر همزه دن مستغنى اولدى قل اولدى

(قه)

اصلنده اوق ايدى واو بين ياء وكسره قاعده سنجه مضارع عنده دوشديكى كبى بونده دخى دوشدى اق اولدى قافه حركه كلمكله

امر همزه‌دن مشتق اولدی ق اولدی امر اجلیچون آخرینی
وقف ایلدك وقف اوزرینه مبنی اولان لفظده مجزوم کبی
اولدیغندن امر حاضری ناقص حیثده آخرندن یا دوشدی
ق اولدی وقف ایچون آخرینه بر هاء سکت زیاده ایلدکده اولدی

(املیت)

اصلنده املات ایدی کلمه‌ده اجتماع مثلین ثقیل وادغام دخی
ممتنع اولدیغندن لام ثانیه‌یی یایه تبدیل ایلدك املیت اولدی

(صن)

اصلنده صونن ایدی اجوف واویدن اولان فعلی یی فعل یه
نقل ایتدك صونن اولدی واوك ضمه سندن اول ماقبلنك
فتحه‌سنی ماقبلنده کی صاده ویردك اجتماع ساکنین
اولدی واودن نوندن اجتماع ساکنینك دفع ایچون واوی حذف
ایتدك صنن اولدی نونی نونده ادغام ایلدك صن اولدی

(یعن)

اصلنده یعن ایدی یانك کسره‌سندن اول ماقبلنك فتحه‌سنی
حذف ایتدك ویردك یانك کسره سنی ماقبلنده کی یایه اجتماع
ساکنین اولدی یادن عیندن اجتماع ساکنینك دفع ایچون
یایی حذف ایتدك یعن اولدی

(لم یصن)

اصلنده لم یصون ایدی واو حرف علت متحرك ماقبلی
حرف صحیح ساکن اولان صاده ویردك واوك ضمه‌سنی
ماقبلنده کی صاده اجتماع ساکنین اولدی واودن نوندن
اجتماع ساکنینك دفع ایچون واوی حذف ایتدك لم یصن اولدی

(غواز)

اصلنده غوازو ایدی واو طرفده واقع اولدی ماقبلی مکسور

واوی یا قلدق غوازی اولدی یا اوزرینه ضمه ثقیل یانك
ضمه‌سنی ثقیل کوروب حذف ایتدك اجتماع ساکنین اولدی
یادن تنویندن اجتماع ساکنینی دفع ایچون یا یی حذف ایتدك
تنوینی ماقبلنده کی زایه ویردك غواز اولدی

(لینصرن)

اصلنده لینصر ایدی آخرینه طلب تأکید معنای فعل ایچون
بر نون مشدده کتوردك نون مشدده کلمکله اجتماع ساکنین
اولدی نون ایچنده کی نوندن رادن اجتماع ساکنینی دفع
ایچون رایه فتحه حرکه ویردك لینصرنن اولدی کلمه‌ده
ایکی حرف بر جنسدن واقع اولدی نونلر اولی ساکن ثانی متحرك
اولی ثانیده ادغام ایلدك مدغمدن بدل مدغم فیه اولان ثانیجی
نونه برشده ویردك لینصرن اولدی لینصرن
رایه ضمه حرکه ویردك لینصرن اولدی لینصرن
رایه کسره حرکه ویردك لینصرن اولدی

(لینصران)

اصلنده لینصرا ایدی آخرینه طلب تأکید معنای فعل ایچون
بر نون مشدده کتوردك نون مشدده کلمکله اجتماع ساکنین اولدی
نون ایچنده کی نوندن تثنیه الفندن نون ایچنده نونی حذف
ایتسك غرض فوت اولور تثنیه الفنی حذف ایتسك علامتدر
حذف اولنمز احدهمانك حذفی ممکن اولمدیغی اجلدن
اولی حرف مد ثانی مدغم فیه اولان یرده اجتماع ساکنینی علی حده
جائز کوررلر بزدخی جائز کوردك لینصرانن اولدی کلمه‌ده
ایکی حرف بر جنسدن واقع اولدی نونلر اولی ساکن ثانی متحرك
اولی ثانیده ادغام ایلدك مدغمدن بدل مدغم فیه اولان ثانیجی
نونه برشده ویردك لینصران اولدی

(لينصرنان)

اصلنده لينصرن ايدى آخرينه طلب تأكيد معناى فعل ايچون
برنون مشدده كتوردك نون مشدده كلكله ثلث نونات جمع
اولدى ثلث نونانك جمعى كلام عربده كريه اولديغى اجلدن
بينلرينى فصل ايچون برالف فاصله كتوردك الف فاصله كلكله
اجتماع ساكنين اولدى نون ايچنده كى نوندن الف فاصله دن
نون ايجنده نونى حذف ايتسك غرض فوت اولور الف فاصله يى
حذف ايتسك ثلث نونات جمع اولور احدهمانك حذفى ممكن
اولماديغى اجلدن اولى حرف مد ثانى مدغم افيه اولان يرده اجتماع
ساكنينى على حده جائز كوررلر بزدخى جائز كوردك لينصرنان ن
اولدى كلمه ده ايكى حرف برجنسدن واقع اولدى نونلر اولى
ساكن ثانى متحرك اولى ثانيده ادغام ايلدك مدغمدن بدل
مدغم افيه اولان ثانيجى نونه برشد ويردك لينصرنان اولدى

(لاتخشون)

اصلنده تخشيون ايدى يااوزرينه ضمه ثقيل يانك ضمه سنى ثقيل
كوروب حذف ايتدك اجتماع ساكنين اولدى يادن واودن
اجتماع ساكنينى دفع ايچون ياى حذف ايتدك تخشون اولدى
اولنه لاء ناهيه كتوردك لاء ناهيه كلكله آخرندن نون اعراب
دوشدى لاتخشو اولدى آخرينه طلب تأكيد معناى فعل ايچون
برنون مشدده كتوردك نون مشدده كلكله اجتماع ساكنين
اولدى نوندن واودن اجتماع ساكنينى دفع ايچون واوه ضمله
برحركه ويردك لاتخشون اولدى كلمه ده ايكى حرف برجنسدن
واقع اولدى نونلر اولى ساكن ثانى متحرك اولى ثانيده
ادغام ايلدك مدغمدن بدل مدغم افيه اولان ثانيجى نونه برشده
ويردك لاتخشون اولدى

(فاماترين)

اصلنده ترئين ايدى همزه حرف شديد حركى سنى سلب ايله
تليين ايلدك همزه حذف ايلدك حركه سنى ما قبلنده كى حرف
صحيح ساكن اولان رايه ويردك ترين اولدى يا حرف علت متحرك
ماقبلى مفتوح ياى الفه قلب ايتدك تراين اولدى اجتماع ساكنين
اولدى يادن منقلب اولان الفدن مفرد مؤنث مخاطبه
ياسندن اجتماع ساكنينى دفع ايچون يادن منقلب اولان
الفى حذف ايتدك ترين اولدى اولنه ان كتوردك شرط
ايچون ما كتوردك تأكيد ايچون نونك ميمه قرب مخرجى
اولديغندن ميمى نونده ادغام ايلدك اماترين اولدى اما كلكله
آخرندن نون اعراب دوشدى اماترى اولدى آخرينه طلب
تاكيد معناى فعل ايچون برنون مشدده كتوردك نون
مشدده كلكله اجتماع ساكنين اولدى نوندن مفرد مؤنث
مخاطبه ياسندن اجتماع ساكنينى دفع ايچون نون ايچنده كى
نونى حذف ايتسك غرض فوت اولور يايى حذف ايتسك اوزرينه
دلالت ايدر شئ قالمز احدهمانك حذفى ممكن اولماديغى
اجلدن يايه كسر ايله برحركه ويردك اماترين اولدى كلمه ده
ايكى حرف برجنسدن واقع اولدى نونلر اولى ساكن
ثانى متحرك اولى ثانيده ادغام ايلدك مدغمدن بدل مدغم افيه
اولان ثانيجى نونه برشده ويردك اماترين اولدى

(لم يك)

اصلنده لم يكون ايدى واو حرف علت متحرك ماقبلى
حرف صحيح ساكن اولان كافه نقل ايتدك واوك ضمه
حركه سن ماقبلنده كى كافه اجتماع ساكنين اولدى واودن
نوندن اجتماع ساكنينى دفع ايچون واوى حذف ايتدك

لم يكن اولدى حرف لين نوننه مشابه اولديغندن نونى
دخى حذف ايتدك لم يك اولدى

(نصر)

فعل مضارع نفس متكلم مع الغير من باب الرباعى ماضيه
صروى يصروى مثل سلق يسلق اصلنده نصروى ايدى
واو حرف علت متحرك ماقبلى حرف صحيح ساكن را ويردك
واوك كسره حركه سنى رايه نصروى اولدى يا اوزرينه ضمه
ثقيل ياءك ضمه سنى دخى ثقيل كوروب حذف ايتدك اجتماع
ساكنين اولدى واودن يادن اجتماع ساكنينى دفع
ايچون واوى حذف اتدك نصرى اولدى اكتفاء بالكسر
يايى دخى حذف ايتدك نصرا اولدى

(الحمدلله وكفى)

الحمد لله اصلنده حمدت حمدالله يا خود احمد حمدالله
ايدى مصدر فعل محذوفنه دلالت ايتدكيچون حمدت
فعلنى يا خود احمد فعلنى وجوبا حذف ايتدك حمدالله اولدى
اولنه لام تعريف كتوردك لام تعريف كلمكله آخرندن
تنوين دوشدى الحمدلله اولدى مبتدا واقع اولمغين آخرينك
فتحه سنى ضمه يه تبديل ايتدك الحمدلله وكفى اولدى
وعلى عباده الذين اصطفى وما توفيقى
الا بالله عليه توكلت
واليه انيب

هذا آخر ما يسر الله سبحانه وتعالى من مسودات (فوائد
الولدين مفهوم النحو والصرف بعينين) من اول مفهوم
الاظهار والعوامل الجديد من النحو والصرف منها العزى
والمقصود والبناء وما يتعلق بها مذكورا فى الديباجة حتى بلغ
الاعلال بعون الله الملك المتعال بقلم احوج العباد محى ائمه
يوم الميعاد *السيد حمد نزهت تجاوز الله عما زاغت يده وسهت
*المشتهر بچوربجى زاده زاد الله تقواه بالزياده *فرحم الله لمن
الفها وصنفها ولمن فهم مفهوم ما منها واغفر لنا ولوالدينا وكافة
المسلمين اجمعين وقد وقع الفراغ من تبييضها فى عشر الاول
وقت قبيل العصر من يوم الجمعة من رجب الفرد
لسنة ثلث وخمسين ومأتين والف
من هجرة من يرى من قدام
وخلف

تم طبع هذه الرسائل المسماة بفوائد الولدين *بعناية خالق القمرين*
بدار الطباعة العامره *بمعرفة ناظرها المحتاج
الى عناية الرب العالى *محمد رجائى رضى عنه
البارى *فى وائل جمادى الآخر
*لسنة اربع وخمسين
ومأتين
والف